

Informatīvais ziņojums Par makroekonomisko situāciju valstī

RĪGA
2014.gada jūlijs

Ievads

Ekonomikas ministrija sadarbībā ar Finanšu ministriju ir sagatavojusi divdesmit piekto informatīvo ziņojumu par makroekonomisko situāciju valstī.

Ziņojums sagatavots, pamatojoties uz Ministru kabineta 2008.gada 15.aprīļa sēdes protokola Nr.24 43.§ 6.punktu, kas uzdod Ekonomikas ministrijai sadarbībā ar Finanšu ministriju līdz 2008.gada 15.jūnijam un turpmāk reizi divos mēnešos iesniegt kārtējo ziņojumu Ministru kabinetā par makroekonomisko situāciju valstī. Ziņojuma iesniegšanas termiņi ir precizēti Ministru prezidenta Valda Dombrovska 2009.gada 16.oktobra rezolūcijā Nr.12/SAN-1005/21380, kas uzdod sagatavot kārtējo informatīvo ziņojumu līdz 2009.gada 29.decembrim un nākamās reizi trīs mēnešos.

Saskaņā ar 2008.gada 12.decembra sēdes protokola Nr.94 88.§ 2.punktu, Ekonomikas ministrija, sagatavojot kārtējo informatīvo ziņojumu, ir ņēmusi vērā arī patērētāju, ražotāju un pakalpojumu sniedzēju konjunktūras apsekojumu rezultātus.

Ziņojums ietver kopsavilkumu un 8 nodaļas – ārējā ekonomiskā vide, tekošās situācijas raksturojums reālajā, ārējā un finanšu sektorā, tendences darba tirgū, cenu izmaiņas, kā arī ekonomiskās attīstības prognozes.

Visa skaitliskā informācija un dati, izņemot īpaši norādītajos gadījumos, ir ņemti no Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes vai *Eurostat* datu bāzes. Latvijas Bankas un Finanšu un kapitāla tirgus komisijas dati ir izmantoti maksājumu bilances un monetāro rādītāju aprakstā. Finanšu ministrijas un Valsts kases dati izmantoti valdības finanšu raksturojumā.

Saturs

Attēlu un tabulu saraksts	5
Ekonomiskais stāvoklis: īss kopsavilkums	7
1. Ārējā ekonomiskā vide.....	7
2. Produkcijas izlaide	12
3. Pieprasījums	26
4. Ārējais sektors	31
5. Valdības finanses un valsts finanšu sektors	35
6. Darba tirgus	40
7. Cenas	43
8. Prognozes	50

Saīsinājumi

ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ĀTI	Ārvalstu tiešās investīcijas
EE	Igaunija
ES	Eiropas Savienība
EUR	Eiro, oficiālā Eiropas Savienības naudas vienība
EU-28	Eiropas Savienība (visas 28 dalībvalstis)
IKP	Iekšzemes kopprodukts
LT	Lietuva
LV	Latvija
NVS	Neatkarīgo Valstu Sadraudzība
RCI	Ražotāju cenu indekss
VID	Valsts ieņēmumu dienests

Attēlu un tabulu saraksts

Attēlu un tabulu saraksts.....	5
Ekonomiskais stāvoklis: īss kopsavilkums	7
1. Ārējā ekonomiskā vide.....	8
1.1.tabula. IKP dinamika pa valstīm.....	11
2. Produkcijas izlaide	12
2.1.attēls. IKP dinamika pa ceturkšņiem	16
2.1.tabula. IKP dinamika	16
2.2.attēls. Tautsaimniecības struktūra.....	16
2.3.attēls. Ekonomikas sentimenta indekss	16
2.4.attēls. Nozaru ieguldījums IKP pieaugumā	17
2.5.attēls. Mazumtirdzniecība.....	17
2.6.attēls. Būvniecība.....	18
2.7.attēls. Kravu apgrozījums	18
2.8.attēls. Apstrādes rūpniecība	19
2.9.attēls. Rūpniecības konfidences rādītājs un ražošanas jaudu noslodze	19
2.2.tabula. Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences	19
2.10.attēls. Apstrādes rūpniecību raksturojošie rādītāji.....	20
2.11.attēls. Pārtikas un dzērienu ražošanu raksturojošie rādītāji	20
2.12.attēls. Vieglo rūpniecību raksturojošie rādītāji	21
2.13.attēls. Kokapstrādi raksturojošie rādītāji	21
2.14.attēls. Papīra ražošanu un izdevējdarbību raksturojošie rādītāji.....	22
2.15.attēls. Ķīmisko rūpniecību un tās saskarnozares raksturojošie rādītāji	22
2.16.attēls. Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanu raksturojošie rādītāji	23
2.17.attēls. Metālapstrādi raksturojošie rādītāji.....	23
2.18.attēls. Elektrisko un optisko iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji	24
2.19.attēls. Mašīnu un iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji	24
2.20.attēls. Transporta līdzekļu ražošanu raksturojošie rādītāji	25
3. Pieprasījums	26
3.1.tabula. IKP no izlietojuma puses	28
3.1.attēls. Iekšzemes pieprasījuma izmaiņas pa ceturkšņiem	29
3.2.attēls. Privātā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem	29
3.3.attēls. Sabiedriskā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem.....	29
3.4.attēls. Investīcijas pamatlīdzekļos pa ceturkšņiem	30
3.5.attēls. Preču un pakalpojumu eksports pa ceturkšņiem	30
3.6.attēls. Preču un pakalpojumu imports pa ceturkšņiem	30
4. Ārējais sektors	31
4.1.attēls. Preču eksports un imports pa mēnešiem	33
4.2.attēls. Pakalpojumu eksports un imports pa mēnešiem	33
4.3.attēls. Maksājumu balance pa ceturkšņiem	34

5. Valdības finanses un valsts finanšu sektors	35
5.1.attēls. Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālie rādītāji	38
5.2.attēls. Nodokļu ieņēmumi.....	38
5.3.attēls. Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti	39
5.4.attēls. Kredītu % likmes (atlikumiem), (eiro).....	39
6. Darba tirgus	40
6.1.attēls. Nodarbinātība	42
6.2.attēls. Bezdarbs	42
6.3.attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa	42
7. Cenas	43
7.1.attēls. Patēriņa cenu pārmaiņas.....	45
7.1.tabula. Patēriņa cenu pārmaiņas pa mēnešiem, procentos.....	45
7.2.attēls. Patēriņa cenu indekss grupās un apakšgrupās.....	46
7.3.attēls. Atsevišķu preču un pakalpojumu grupu ietekme uz kopējo patēriņa cenu indeksu	47
7.4.attēls. Saskaņotais patēriņa cenu indekss pa mēnešiem	48
7.5.attēls. Ražotāju cenu pārmaiņas.....	48
7.6.attēls. Ražotāju cenu dinamika apstrādes rūpniecībā	49
7.7.attēls. Patēriņa cenu, ražotāju cenu un tirgus pakalpojumu pievienotās vērtības deflatora izmaiņas	49
8. Prognozes	50
8.1.tabula. IKP dinamika, % pret iepriekšējo gadu	50
8.1.attēls. Darba tirgus attīstības tendences	51
8.2.attēls. Patēriņa cenu tendences	52

Ekonomiskais stāvoklis: īss kopsavilkums

Latvijas ekonomikas izaugsme kopš 2011.gada bija viena no straujākajām ES. Tomēr pieauguma tempi pēdējos ceturkšņos nedaudz samazinās – 2014.gada 1.ceturksnī IKP bija par 2,8% lielāks nekā pirms gada. Lai arī pēdējos gados vērojama ekonomikas izaugsme, IKP vēl par 9% atpaliek no pirms krīzes līmeņa 2007.gadā.

Zemais pieprasījums ārējos tirgos 2013.gadā ietekmēja eksporta dinamiku – eksporta apjomi pieauga par 1%. Savukārt 2014.gada 1.ceturksnī eksporta apjomi bija par 2,3% lielāki nekā pirms gada. Apjomīgākie pieaugumi vērojami koksnes un tās izstrādājumu, kā arī lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta grupās. Uz lielāko Latvijas eksporta tirgu – ES valstīm eksports šajā laikā pieauga par 3,5%, uz NVS valstīm – par 5,8%. Savukārt uz pārējām valstīm eksports saruka par 6,6 procentiem.

Arī importa dinamika ir ļoti mērena – 2014.gada 1.ceturksnī importa apjomi bija par 1,7% mazāki nekā pirms gada. Preču un pakalpojumu ārējās tirdzniecības bilances deficīts 2014.gada 1.ceturksnī bija -0,1% no IKP.

Privātais patēriņš 2013.gadā pieauga par 5,4% un bija galvenais izaugsmes dzinulis. Savukārt 2014.gada 1.ceturksnī, pat neraugoties uz strauju algu palielinājumu, privātais patēriņš bija tikai par 2,1% lielāks nekā pirms gada. Visticamāk tas bija īslaicīgs efekts saistībā ar pārēju uz eiro valūtu un turpmāk privātais patēriņš augs straujāk. Par to liecina jaunākie mazumtirdzniecības dati.

Nozaru griezumā 2014.gada 1.ceturksnī lielāks devums IKP pieaugumā ir komercpakalpojumu nozarēm. Stabili izaugsmes tempi bija vērojami arī būvniecības un tirdzniecības nozarēs. Savukārt apstrādes rūpniecībā ražošanas apjomi 2014.gada piecos mēnešos bija par 1,1% lielāki nekā pirms gada. Jāņem vērā, ka kopējā apstrādes rūpniecības izaugsme ir sasniegta pat neraugoties uz AS „Liepājas metalurģs” darbības pārtraukšanu, kas joprojām būtiski ietekmē apstrādes rūpniecības izaugsmes rādītājus. Lielākajās apstrādes rūpniecības nozarēs – pārtikas ražošanā un kokapstrādē turpinās stabila izaugsme un janvārī-maijā saražotās produkcijas apjomi šajās nozarēs bija attiecīgi par 4,3% un 6,8% lielāki nekā pirms gada.

Situācija darba tirgū turpina uzlaboties arī 2014.gadā. Nodarbināto skaits 1.ceturksnī palielinājās par 0,2%, bet bezdarba līmenis samazinājās par 1,1 procentpunktu, salīdzinot ar 2013.gada 1.ceturksni. Nodarbināti bija 881,7 tūkst. jeb 58,6% iedzīvotāju vecumā no 15-74 gadiem, savukārt bezdarba līmenis bija 11,9 procenti.

2014.gadā vērojams mērens cenu kāpums. Jūnijā patēriņa cenas bija par 0,7% augstākas nekā pirms gada. Lielākā ietekme uz patēriņa cenām šī gada pirmajā pusē bija cenu kāpumam pārtikai, apģērbam un apaviem, alkoholam un tabakai, kā arī pakalpojumiem. Vidējais patēriņa cenu līmenis kopumā 2014.gadā varētu būt ap 1 procentu.

Sagaidāms, ka turpmākajos ceturkšņos privāto patēriņu veicinās situācijas uzlabošanās darba tirgū. Atveseļojoties ekonomikai ES, arī eksporta iespējas uzlabosies. Ekonomikas ministrija prognozē, ka IKP pieaugums 2014.gadā sasniegs 3,5%. Vienlaikus pastāv liela nenoteiktība saistībā ar Ukrainas krīzes ietekmi uz Latvijas ekonomiku.

1. Ārējā ekonomiskā vide

Globālā ekonomikas attīstība joprojām ir vāja un dažādos reģionos atšķirīga. Attīstītājās valstīs izaugsmes perspektīvas lēni uzlabojas. Savukārt attīstības valstīs situācija ir nedaudz pasliktinājusies, lai arī izaugsmes tempi tajās joprojām ir salīdzinoši strauji. Vienlaikus ir pieaugusi nenoteiktība saistībā ar Ukrainas krīzes ietekmi uz ekonomiskās situācijas attīstību Eiropā un NVS valstīs.

Eiropas Savienībā (ES) kopš 2013.gada 2.ceturkšņa IKP atsāka pieaugt, ko lielā mērā sekmēja situācijas uzlabošanās finanšu tirgos. ES 2014.gada 1.ceturksnī IKP pieauga par 0,3%, salīdzinot ar 2013.gada 4.ceturksni (eirozonā – par 0,2%), bet gada laikā IKP pieauga par 1,4% (eirozonā – par 0,9%). Jaunākie konjunktūras apsekojumi liecina, ka ekonomiskās aktivitātes ES pakāpeniski palielinās, tomēr fiskālās problēmas eirozonā joprojām ir aktuālas un sagaidāms, ka ekonomikas atveseļošanās tempi būs mēreni.

Lai arī kopumā ES ekonomiskā situācija stabilizējas, attīstības tendences dalībvalstīs joprojām ir ļoti atšķirīgas. Vācijā kopš 2013.gada 2.ceturkšņa ekonomiskā situācija pamazām uzlabojas un 2014.gada 1.ceturksnī IKP bija par 0,8% lielāks nekā iepriekšējā ceturksnī, ko veicināja iekšzemes pieprasījuma pieaugums. Arī Lielbritānijā vērojama ekonomisko aktivitāšu uzlabošanās – 2014.gada 1.ceturksnī IKP pieauga par 0,8%, bet gada griezumā izaugsme sasniedza 3,6%. Savukārt Francijā 2014.gada 1.ceturksnī IKP saglabājās iepriekšējā ceturkšņa līmenī un bija par 0,7% lielāks nekā pirms gada. 2014.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, lielākajā daļā ES valstu bija vērojams IKP pieaugums, tajā skaitā arī vairumā jauno ES dalībvalstu – Rumānijā, Polijā, Maltā, Ungārijā, Lietuvā, Latvijā un Čehijā. Ekonomiskā situācija pamazām sāka uzlaboties arī krīzes smagāk skartajās Dienvideiropas valstīs – Spānijā un Portugālē.

Tajā pašā laikā 2014.gada 1.ceturksnī IKP samazinājās Igaunijā, Nīderlandē un Somijā. Ekonomiskās aktivitātes joprojām bija vājas arī tādās Dienvideiropas valstīs kā Kipra, Grieķija un Itālija. Šo valstu turpmāko attīstību lielā mērā ietekmēs valstu budžetu konsolidācija un spēja nodrošināt finanšu sektora stabilitāti.

Pēdējos gados **Baltijas valstīs** bija vieni no straujākajiem ekonomikas izaugsmes tempiem ES. Tomēr kopš 2013.gada ekonomikas izaugsme ir nedaudz piebremzējusies. 2014.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, Latvijā IKP pieauga par 2,8%, Lietuvā – par 3,2%, bet Igaunijā samazinājās par 1,4%. Baltijas valstu ekonomikas izaugsmes pamatā 2014.gada 1.ceturksnī bija privātais patēriņš.

ASV ekonomikā 2013.gadā turpinājās stabila izaugsme. Savukārt 2014.gada 1.ceturksnī IKP samazinājās par 0,7% un bija tikai par 1,5% lielāks nekā pirms gada. Pieauguma tempu pavājināšanās bija saistīta ar uzņēmumu investīciju samazināšanos.

Tāpat negatīvu ietekmi uz ekonomiku radīja ASV eksporta un valsts izdevumu pieauguma tempa palēnināšanās.

Āzijas valstis globālo krīzi bija pārvarējušas veiksmīgāk nekā citu reģionu valstis. Tomēr pēdējā laikā vājš pieprasījums ārējos tirgos ietekmē Āzijas valstu izaugsmes tempus.

2014.gada 1.ceturksnī Japānas IKP bija par 1,6% lielāks nekā iepriekšējā ceturksnī, kas bija straujākais pieaugums kopš 2011.gada nogales. Salīdzinājumā ar 2013.gada 1.ceturksni IKP pieauga par 3%. Ekonomikas izaugsmi veicināja iekšzemes pieprasījuma straujš kāpums pirms pievienotās vērtības nodokļa likmes paaugstinājuma no 2014.gada 1.aprīļa.

2014.gada 1.ceturksnī Ķīnas ekonomikas izaugsmes tempi gada griezumā palēninājās līdz 7,4%. Ekonomikas izaugsme palēninājusies saistībā ar ķīniešu Jaungada brīvdienu sezonu, kad liela daļa uzņēmumu un rūpnīcu uz aptuveni divām nedēļām pārtrauca darbību. Turpretī stabilu pieaugumu uzrādīja patēriņa preču mazumtirdzniecības un rūpniecības apjomi.

Indijas IKP 2014.gada 1.ceturksnī bija par 4,6% lielāks nekā 2013.gada 1.ceturksnī. Tas bija astotais ceturksnis pēc kārtas, kad IKP pieauguma tempi bija mazāki nekā 5%. IKP pieauguma tempu kritumam pamatā bija lauksaimniecības un rūpniecības ražošanas apjomu samazinājums. Savukārt strauji pieauga finanšu, apdrošināšanas un nekustamā īpašuma pakalpojumu apjomi.

NVS reģiona atgūšanās pēc krīzes periodā balstās uz augstajām resursu cenām un kapitāla plūsmu atjaunošanos. Tāpat kā citos reģionos arī NVS valstu izaugsme nav vienmērīga. Krievijā izaugsme palēninās – 2014.gada 1.ceturksnī IKP samazinājās par 0,5% un bija tikai par 0,9% lielāks nekā pirms gada. Izaugsmes tempus galvenokārt ietekmēja rubļa vērtības krišanās, kapitāla aizplūde un investīciju kritums saistībā ar Ukrainas krīzi.

Pašreiz nav vērojami nopietni satricinājumi pasaules tirgos, sakarā ar pieaugušo spriedzi starp Ukrainu un Krieviju un situācija naftas tirgos saglabājās stabila. Arī iepriekš novērotiem satricinājumiem pasaules finanšu tirgos ir pārejošs raksturs. Tomēr ģeopolitiskās spriedzes saasināšanās starp Krieviju un ES/ASV joprojām ir būtisks globālās ekonomikas risks.

Jaunākās Krievijas ekonomikas attīstības prognozes liecina, ka 2014.gadā izaugsme būs lēna. 2014.gada 8.aprīlī Starptautiskā Valūtas fonda (SVF) publicētajā Pasaules ekonomikas pārskatā Krievijas ekonomikas izaugsme 2014.gadam tiek prognozēta 1,3% apmērā. Izaugsmes tempi šim gadam ir samazināti par 0,6 procentpunktiem, salīdzinājumā ar SVF šī gada janvāra prognozēm.

Minētais Krievijas ekonomikas attīstības scenārijs ir pieņemuma, ka starptautiskā sabiedrība atturēsies no plašām tirdzniecības sankcijām. Pasaules banka uzsver, ka Krimas krīzes izraisītā ģeopolitiskā spriedze ietekmēs Krievijas ekonomikas izaugsmes tempus tikai īstermiņā. Ilgtermiņā tie būs atkarīgi no ražošanas faktoru izmantošanas efektivitātes, kā arī institucionālās vides pilnveidošanas.

2014.gada aprīlī Starptautiskais Valūtas fonds ir nedaudz samazinājis **globālās ekonomikas izaugsmes prognozes**. Pēc SVF aplēsēm globālā ekonomika 2014.gadā pieaugs par 3,6% un 2015.gadā – par 3,9%. Pasaules ekonomikai riskus galvenokārt rada deflācija un iespējama ilgstoša vāja izaugsme attīstītajās valstīs, jo īpaši eirozonā un Japānā, izaugsmes palēnināšanās jaunattīstības valstīs, kā arī Krievijas un Ukrainas konflikta ietekme uz ekonomikas attīstību, īpaši Krievijas kaimiņvalstīs Austrumeiropā un Somijā. ASV 2014.gadā tiek prognozēta izaugsme par 2,2% un 2015.gadā – par 2,3%. Vienlaikus ir palielināta eirozonas ekonomikas prognoze 2014.gadam. SVF prognozē, ka eirozonā IKP 2014.gadā palielināsies par 1,2%, kas ir par 0,1 procentpunktu vairāk nekā tika prognozēts iepriekš. SVF uzlabojusi prognozes visām lielākajām eirozonas ekonomikām. Arī 2015.gadam IKP prognoze paaugstināta – eirozonas ekonomika 2015.gadā pieaugs par 1,5%. Eirozonas ekonomikas atgūšanos apgrūtina vairāki faktori, tajā skaitā nepieciešamība būtiski mazināt budžetu deficītus un parādu līmeņus.

Nodaļas turpinājumā tabulā sniegta informācija par Eiropas ekonomiskās zonas valstu, kā arī ASV un Japānas ekonomiku attīstības tendencēm pēdējo astoņu ceturkšņu laikā.

1.1.tabula. IKP dinamika pa valstīm

	% pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni (t/t-4), sezonāli neizlīdzināti dati								% pret iepriekšējo ceturksni (t/t-1), sezonāli izlīdzināti dati							
	2012		2013				2014		2012		2013				2014	
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
ES-28	-0,8	-0,6	-0,8	-1,3	0,1	0,5	1,0	1,5	-0,2	0,0	-0,4	0,0	0,4	0,3	0,4	0,3
Eiro zona	-0,9	-0,9	-1,0	-1,8	-0,5	0,1	0,5	0,9	-0,3	-0,2	-0,5	-0,2	0,3	0,1	0,3	0,2
Latvija	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	2,8	2,1	1,5	1,1	1,9	-0,1	1,1	0,7	0,6
Lietuva	1,8	5,0	4,0	3,6	3,8	2,4	3,6	3,2	0,7	2,0	0,2	1,0	0,8	0,4	1,2	0,6
Igaunija	2,5	3,5	4,9	1,3	1,0	0,7	0,3	-1,4	-0,1	1,2	0,5	0,1	-0,4	0,2	-0,1	-0,7
Austrija	-0,3	0,5	1,3	-0,5	-0,1	0,5	1,3	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,2
Beļģija	-0,1	-0,2	-0,6	-0,5	0,1	0,4	0,8	1,2	-0,4	0,0	-0,1	0,0	0,2	0,3	0,3	0,4
Bulgārija	0,6	0,6	0,4	0,9	-0,1	1,1	1,6	1,4	0,2	-0,1	0,0	0,3	0,1	0,5	0,3	0,3
Čehija	-1,5	-1,5	-1,1	-2,9	-1,7	-0,1	0,8	2,9	-0,4	-0,3	-0,6	-1,0	0,2	0,4	1,5	0,8
Dānija	-1,0	-0,1	-0,4	-0,6	0,8	0,7	0,7	1,3	-0,7	0,3	-0,3	0,1	0,7	0,2	-0,3	0,8
Francija	-0,1	0,3	0,2	-0,7	0,7	0,6	0,5	0,7	-0,3	0,3	-0,3	0,0	0,6	-0,1	0,2	0,0
Grieķija	-7,4	-7,7	-4,9	-6,0	-4,0	-3,2	-2,3	-0,9	:	:	:	:	:	:	:	:
Horvātija	-2,9	-2,0	-2,5	-1,5	-0,6	-0,5	-1,1	-0,4	-0,6	-0,3	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	-0,3	0,0
Itālija	-2,8	-2,7	-2,6	-2,6	-2,3	-1,5	-1,0	-0,8	-0,5	-0,4	-0,9	-0,6	-0,3	-0,1	0,1	-0,1
Īrija	0,4	-0,5	-1,0	-1,7	-1,6	2,7	-0,7	:	0,7	-1,7	0,2	-1,1	1,0	1,5	:	:
Kipra	-2,5	-2,0	-3,7	-5,3	-6,1	-5,2	-5,1	-4,0	-0,7	-1,1	-1,6	-1,7	-1,8	-0,9	-0,8	-0,7
Lielbritānija	-1,2	0,4	-0,6	0,7	2,7	2,3	1,3	3,6	-0,4	0,8	-0,2	0,4	0,8	0,8	0,7	0,8
Luksemburga	0,4	-0,8	-0,3	0,6	2,1	2,8	3,1	3,8	0,2	-0,3	0,8	0,0	1,5	0,5	1,0	0,8
Malta	1,4	0,9	1,5	1,9	4,1	2,4	2,2	3,5	0,6	0,6	0,8	-0,1	2,4	-0,6	0,5	0,9
Nīderlande	-0,7	-1,7	-1,5	-1,8	-1,7	-0,6	0,8	-0,5	0,6	-1,0	-0,7	-0,2	0,0	0,1	1,0	-1,4
Polija	2,1	1,7	0,7	0,4	1,2	2,2	2,3	3,8	0,0	0,2	0,2	0,1	0,8	0,8	0,7	1,1
Portugāle	-4,1	-2,6	-5,4	-4,6	-2,4	-1,8	3,2	0,0	-1,0	-0,8	-1,9	-0,4	1,1	0,2	:	:
Rumānija	2,0	-0,6	0,8	2,1	1,4	4,2	5,4	3,9	1,5	-0,8	1,1	0,6	0,8	1,6	:	:
Slovākija	2,3	1,9	0,4	0,5	0,8	0,9	1,5	2,4	0,3	0,2	-0,1	0,1	0,4	0,4	0,5	0,6
Slovēnija	-3,5	-3,0	-3,3	-4,6	-1,4	-0,5	2,1	1,9	-1,3	-0,5	-1,5	0,1	0,2	0,4	1,2	-0,3
Somija	-0,9	-1,7	-2,5	-3,2	-0,8	-0,8	-0,3	-0,1	-1,5	-0,4	-0,8	-0,1	0,0	0,0	-0,2	-0,4
Spānija	-1,7	-1,7	-1,9	-2,5	-1,7	-0,6	-0,1	0,8	-0,5	-0,4	-0,8	-0,3	-0,1	0,1	0,2	0,4
Ungārija	-1,6	-1,7	-2,7	-0,9	0,5	1,9	2,7	3,5	-0,5	-0,2	-0,4	0,8	0,3	1,1	0,7	1,1
Vācija	0,6	0,4	0,0	-1,6	0,9	1,1	1,3	2,5	-0,1	0,2	-0,5	0,0	0,7	0,3	0,4	0,8
Zviedrija	0,9	0,4	0,7	0,9	1,4	1,0	3,1	1,9	0,8	0,7	-0,8	1,1	0,1	0,3	1,6	-0,1
Islande	-0,9	1,6	1,2	0,7	4,0	4,5	3,8	-0,1	-6,0	4,1	0,3	4,6	-6,6	6,1	:	:
Norvēģija	4,7	1,0	1,5	-2,8	2,1	2,2	1,1	3,9	0,6	-1,2	0,6	-0,3	1,0	0,7	-0,2	0,3
Šveice	0,5	1,3	1,6	1,4	2,7	2,1	1,7	2,0	-0,1	0,7	0,3	0,6	0,5	0,5	:	:
ASV	2,8	3,1	2,0	1,3	1,6	2,0	2,6	1,5	0,3	0,7	0,0	0,3	0,6	1,0	0,7	-0,7
Japāna	3,2	-0,2	-0,3	0,1	1,2	2,3	2,5	3,0	-0,5	-0,8	0,1	1,1	0,9	0,3	0,1	1,6

: - nav datu

2. Produkcijas izlaide

Latvijas ekonomikas izaugsme kopš 2011.gada bija viena no straujākajām ES. Tomēr pieauguma tempi pēdējos ceturkšņos nedaudz samazinās – 2014.gada 1.ceturksnī IKP bija par 2,8% lielāks nekā pirms gada. Lai arī pēdējos gados Latvijas ekonomikas izaugsme ir viena no straujākajām ES, IKP vēl ir par 9% mazāks nekā bija pirms krīzes 2007.gadā.

Vājš pieprasījums eksporta tirgos, galvenokārt ES un NVS valstīs, 2013.gadā piebremzēja **apstrādes rūpniecības** izaugsmi un saražotās produkcijas apjomi saglabājās 2012.gada līmenī. Kopējos apstrādes rūpniecības izaugsmes rādītājus būtiski ietekmēja AS „Liepājas metalurģs” darbības pārtraukšana. Produkcijas apjomi metālu ražošanā 2013.gadā saruka uz pusi. Ķīmiskās rūpniecības nozari būtiski ietekmēja vājš pieprasījums NVS tirgos un 2013.gadā nozares ražošanas apjomi samazinājās par 8,7%. Pārējās nozīmīgākajās apstrādes rūpniecības nozarēs 2013.gadā saglabājās stabila izaugsme. Lielākajās rūpniecības nozarēs – pārtikas rūpniecībā un kokapstrādē ražošanas apjomi 2013.gadā pieauga attiecīgi par 6% un 2,7%. 2013.gadā strauji pieauga ražošanas apjomi elektrisko un optisko iekārtu ražošanā (par 18,4%) – nozarē saglabājās stabila eksporta iespējas, kā arī auga pieprasījums iekšējā tirgū. Tāpat ražošanas apjomi pieauga arī nemetālisko minerālu ražošanā, papīra ražošanā un poligrāfijā, vieglajā rūpniecībā, transportlīdzekļu un mašīnu un iekārtu ražošanā.

2014.gada piecos mēnešos ražošanas apjomi apstrādes rūpniecībā bija par 1,1% lielāki nekā pirms gada. Nozares izaugsmi lielā mērā veicina ekonomisko aktivitāšu pieaugums iekšējā tirgū un ekonomiskās situācijas uzlabošanās galvenajā eksporta tirgū – ES. Vienlaikus atsevišķus apstrādes rūpniecības uzņēmumus negatīvi ietekmē konflikts Ukrainā un ekonomikas lejupslīde Krievijā.

Lielākajās apstrādes rūpniecības nozarēs – pārtikas ražošanā un kokapstrādē turpinās stabila izaugsme un janvārī-maijā saražotās produkcijas apjomi šajās nozarēs bija attiecīgi par 4,3% un 6,8% lielāki nekā pirms gada. Šo nozaru pieaugums dod būtisku ieguldījumu kopējā apstrādes rūpniecības izaugsmē. Straujš ražošanas apjomu pieaugums 2014.gadā vērojams elektrisko un optisko iekārtu ražošanā. Nozarē saglabājās stabila eksporta iespējas, kā arī aug pieprasījums iekšējā tirgū. Vērā ņemams ražošanas apjomu kāpums gada piecos mēnešos bija arī ķīmiskajā rūpniecībā, nemetālisko minerālu ražošanā, mašīnu un iekārtu ražošanā, mēbeļu ražošanā un transportlīdzekļu ražošanā.

Vienlaikus jāatzīmē, ka dažās nozarēs situācija nav tik pozitīva. AS „Liepājas metalurģs” darbības pārtraukšana joprojām ļoti būtiski ietekmē metālu ražošanas nozari. Arī apģērbu un tekstilizstrādājumu ražošanas produkcijas apjomi šogad būtiski atpaliek no pagājušā gada līmeņa.

Saglabājoties mērenai ražotāju cenu dinamikai, apstrādes rūpniecības apgrozījums 2013.gadā saglabājās 2012.gada līmenī. Gada laikā apgrozījums vietējā tirgū realizētajai produkcijai palielinājās par 4,9%, bet eksportētās produkcijas apgrozījums saruka par 2,7 procentiem.

Līdzīgas tendences vērojamas arī 2014.gada sākumā. Kopumā šī gada piecos mēnešos apstrādes rūpniecības apgrozījums bija par 1,4% lielāks nekā pirms gada.

Apgrozījums vietējā tirgū realizētajai produkcijai palielinājās par 5,7%, savukārt eksportētās produkcijas apgrozījums saruka par 1,9%. Jāatzīmē, ka šogad piecos mēnešos tika eksportēti 62% no apstrādes rūpniecībā saražotās produkcijas.

Kopējo apstrādes rūpniecības apgrozījumu būtiski ietekmēja kritums metālapstrādē (ietekme par 5 procentpunktiem). Vienlaikus to spēja kompensēt apgrozījuma pieaugums lielākajās apstrādes rūpniecības nozarēs – pārtikas rūpniecībā un kokapstrādē. Šajās nozarēs apgrozījums 2014.gada janvārī-maijā bija attiecīgi par 7,4% un 9,9% lielāks nekā pirms gada.

Kopš 2012.gada ražošanas jaudu noslodzes līmenis apstrādes rūpniecībā būtiski nav mainījies un 2014.gada 2.ceturksnī jaudu noslodze bija 72%. Savukārt Latvijas ražotāju konfidences novērtējums pēc zināmas stabilitātes pēdējos gados, kopš 2014.gada marta pasliktinās. Tas lielā mērā ir saistīts ar notikumiem Ukrainā un ekonomiskās situācijas pasliktināšanos Krievijā, jo NVS reģiona valstis, un it īpaši Krievija, veido gandrīz 1/5 daļu no Latvijas ražotāju noieta tirgiem.

Pārējās rūpniecības nozarēs (elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde) 2013.gadā ražošanas apjomi bija par 3,3% mazāki nekā 2012.gadā. Arī 2014.gada sākumā nozarē ražošanas apjomi sarūk – 1.ceturksnī tie bija par 9,3% mazāki nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Ražošanas apjomu izmaiņas nozarē pamatā ir saistītas ar laikapstākļiem, jo salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir saražoti mazāki elektroenerģijas un siltumenerģijas apjomi.

Lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē 2013.gadā ražošanas apjomi saruka par 0,7%. Vienlaikus apakšnozarēs tendences ir atšķirīgas. 2013.gadā galveno lauksaimniecības kultūru kopražā bija mazāka nekā iepriekšējā gadā. Savukārt lopkopības nozarē ražošanas apjomi palielinājās. Mežsaimniecības nozari ietekmēja zemais pieprasījums ārējos tirgos, par ko liecina neapstrādātu kokmateriālu eksporta samazinājums un salīdzinoši lēnāka izaugsme 2013.gadā kokapstrādes nozarē. 2014.gads lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarei ir sācies pozitīvi – 1.ceturksnī ražošanas apjomi bija par 6,5% lielāki nekā pirms gada.

Pēc apjomīga samazinājuma krīzes laikā, salīdzinoši strauja izaugsme vērojama **būvniecības nozarē**. 2013.gadā būvniecības apjomi pieauga par 7,4%. Nozares atveseļošanās pamatā veicina publiskie pasūtījumi un ES fondu projekti. 2013.gadā lielāks devums būvniecības nozares attīstībā bija inženierbūvju celtniecības apjomu kāpumam (par 10,5%). Ēku būvniecības apjomi 2013.gadā auga mērenāk – par 3,1 procentu.

2014.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar 2013.gada 1.ceturksni, būvniecības produkcijas apjomi pieauga par 24,6%. Šajā laikā ēku būvniecības apjoms palielinājās par 34,1%. Savukārt inženierbūvju produkcija, salīdzinot ar pagājušā gada 1.ceturksni, pieauga par 11,9%, un to ietekmēja vietējo cauruļvadu un kabeļu, kā arī ostu būvniecības kāpums. Lai arī būvniecības apjomi pēdējo gadu laikā salīdzinoši strauji aug, tomēr tie ievērojami atpaliek no pirmskrīzes augstākā līmeņa.

Transporta un uzglabāšanas nozarē sniegto pakalpojumu apjomi 2013.gadā pieauga par 1,3%. 2013.gadā nozares izaugsmi lielā mērā sekmēja ar autotransportu pārvadāto kravu apgrozījuma pieaugums (par 15,2%). Savukārt dzelzceļā un ostās kravu apjomi 2013.gadā saruka attiecīgi par 7,9% un 6,3 procentiem.

2014.gada 1.ceturksnī nozarē sniegto pakalpojumu apjomi bija par 1,9% lielāki nekā pirms gada. Transporta un uzglabāšanas nozares pieaugumu lielā mērā veicināja sekmīgā ostu darbība 2014.gada sākumā – 1.ceturksnī ostās saņemto un nosūtīto kravu apjomi bija par 9,4% lielāki nekā pirms gada. Šajā pašā laikā periodā ar dzelzceļu pārvadāto kravu apjomi pieauga par 7,6%. Savukārt kravu pārvadājumi ar autotransportu 1.ceturksnī bija par 5% mazāki nekā pirms gada.

Nodarbinātības un darba samaksas pieaugums veicina privāto patēriņu, kas pozitīvi ietekmē vairāk uz vietējo tirgu orientētās pakalpojumu nozares. 2013.gadā tirdzniecības nozarē (ieskaitot izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumus) sniegto pakalpojumu apjomi pieauga par 4,4%. Nozares izaugsme 2013.gadā veidoja vairāk nekā 1/4 daļu no kopējās tautsaimniecības izaugsmes. Tirdzniecības nozares apjomi palielinās arī 2014.gadā – 1.ceturksnī sniegto pakalpojumu apjomi bija par 2,6% lielāki nekā pirms gada.

Turpina augt mazumtirdzniecības apjomi. Tiesa 2013.gadā (kāpums par 3,7%) mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās lēnākos temps nekā 2012.gadā. Lielākā mērā mazumtirdzniecības pieaugumu 2013.gadā nodrošināja nepārtikas preču mazumtirdzniecības apgrozījums (kāpums par 5,2%). Pārtikas mazumtirdzniecības apgrozījums 2013.gadā palielinājās par 4,4%, bet degvielas mazumtirdzniecības apjomi samazinājās par 1,3 procentiem.

2014.gada sākumā mazumtirdzniecības apjomu kāpums bija ļoti mērens, jo saistībā ar eiro ieviešanu patērētāji savos tēriņos bija piesardzīgi. Kopumā 1.ceturksnī mazumtirdzniecības apjomi bija vien par 2,6% lielāki nekā pirms gada. Savukārt aprīlī bija vērojams spēcīgs mazumtirdzniecības apgrozījuma kāpums – par 9,5% salīdzinājumā ar 2013.gada aprīli. Kopumā 2014.gada piecos mēnešos mazumtirdzniecības apjomi par 3,7% pārsniedza iepriekšējā gada atbilstošā perioda līmeni.

Nepārtikas preču mazumtirdzniecības apgrozījums 2014.gada janvārī-maijā bija par 2,7% lielāks nekā pirms gada. Lielākais devums pieaugumā bija apģērbi un apavu, kā arī metālizstrādājumu, krāsu un stikla mazumtirdzniecības apjomu kāpumam.

Vairāk nekā 1/3 no kopējā mazumtirdzniecības apgrozījuma veido pārtikas preču tirdzniecība. 2014.gada piecos mēnešos pārtikas preču mazumtirdzniecības apgrozījums bija par 4,9% lielāks nekā pirms gada. Savukārt auto degvielas mazumtirdzniecības apgrozījums, pēc samazinājums 2013.gadā, 2014.gadā aug un janvārī-maijā bija par 3,9% lielāks nekā pirms gada.

Vairumtirdzniecības nozares attīstības tendences lielā mērā ietekmē ārējās tirdzniecības aktivitātes. 2013.gadā, palēninoties eksporta pieauguma tempiem un importa apjomiem pat nedaudz samazinoties, vairumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījuma kāpums bija mērens – vairumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījums pieauga par 5% (faktiskajās cenās). 2014.gada 1.ceturksnī vairumtirdzniecības apgrozījums bija par 1,9% lielāks nekā iepriekšējā gada 1.ceturksnī.

Pēdējos gados **komercpakalpojumu nozarēs** vērojama stabila izaugsme. 2013.gadā sniegto pakalpojumu apjomi pieauga par 7%. 2013.gadā komercpakalpojumu nozaru izaugsme deva gandrīz pusi no visas tautsaimniecības

izaugsmes. 2013.gads bija sekmīgs informācijas un komunikācijas nozarei, kuras sniegto pakalpojumu apjomi bija par 6,1% lielāki nekā 2012.gadā. Strauja izaugsme 2013.gadā bija vērojama mākslas, izklaides un atpūtas nozarē (pieaugums par 14,1%). Finanšu un apdrošināšanas darbību nozarē, kā arī operācijās ar nekustamo īpašumu 2013.gadā sniegto pakalpojumu apjomi pieauga attiecīgi par 4,2% un 7,9 procentiem.

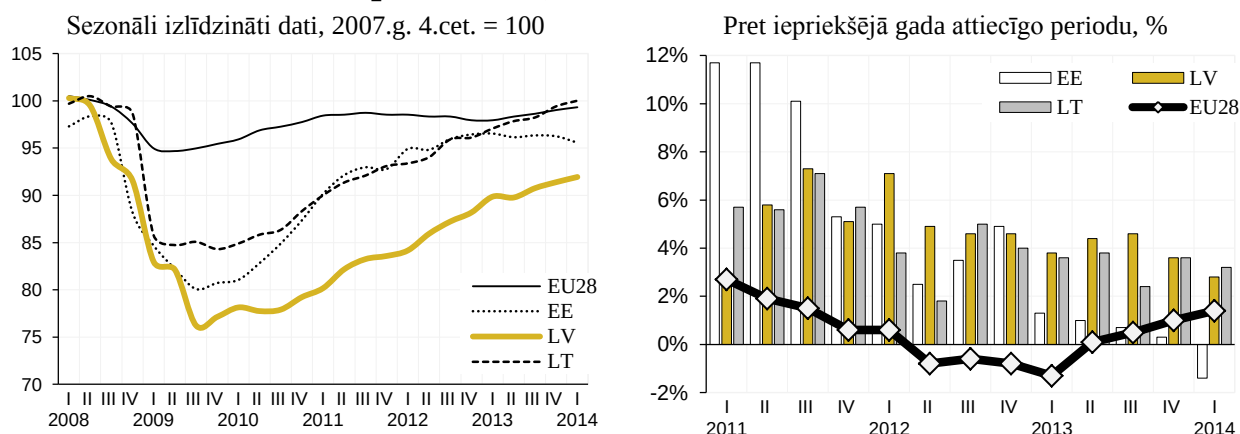
2014.gada 1.ceturksnī komercpakalpojumu nozarē saglabājās stabila izaugsme, lai arī pieauguma tempi bija mērenāki nekā 2013.gadā. Komercpakalpojumu apjomi 2014.gada 1.ceturknī par 3,6% pārsniedza 2013.gada 1.ceturkšņa līmeni. To lielā mērā sekmēja izaugsme informācijas un komunikācijas, mākslas, izklaides un atpūtas pakalpojumu, kā arī finanšu un apdrošināšanas darbībās.

Sabiedrisko pakalpojumu nozaru attīstība ir cieši saistīta ar valsts budžeta iespējām. 2012.gadā sabiedrisko pakalpojumu apjomi praktiski saglabājās iepriekšējā gada līmenī. Savukārt 2013.gadā sabiedrisko pakalpojumu nozarēs bija vērojama izaugsme un pakalpojumu apjomi palielinājās par 5,3 procentiem.

Arī 2014.gadā sabiedrisko pakalpojumu nozarē vērojams apjomu pieaugums – 1.ceturknī sniegto pakalpojumu apjomi bija par 3,3% lielāki nekā pirms gada.

Nodaļas turpinājumā sniegta detalizētāka statistiskā informācija par iekšzemes kopprodukta dinamiku un produkcijas izlaidi.

2.1.attēls. IKP dinamika pa ceturkšņiem

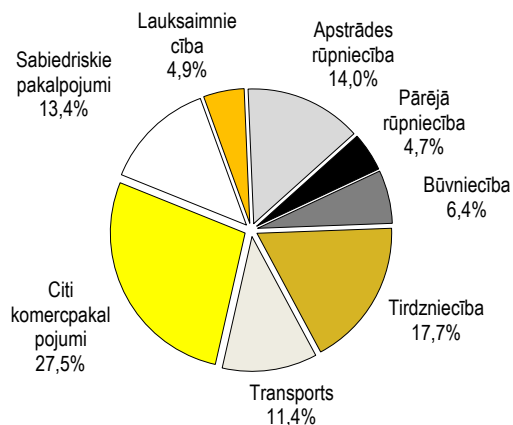

2.1.tabula. IKP dinamika

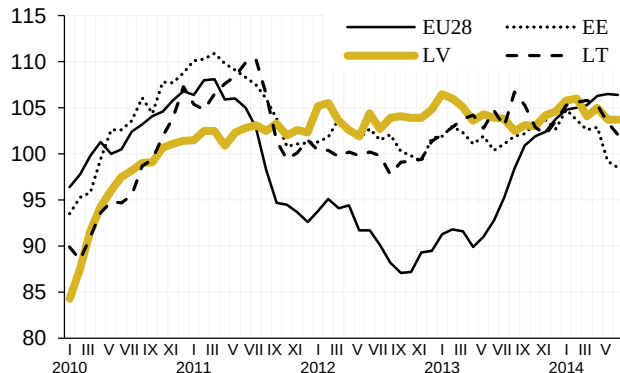
Piauguma tempi, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, sezonāli neizlīdzināti dati										
	2012	2013	2012	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2014
			II	III	IV	I	II	III	IV	I
Lauksaimniecība, mežsaimniecība	-0,9	-0,7	-4,0	2,1	-2,9	0,6	-3,0	-1,6	2,3	6,5
Apstrādes rūpniecība	9,4	0,0	9,0	7,2	6,2	-4,8	-0,6	2,5	2,6	1,2
Pārējā rūpniecība	-2,6	-3,3	-6,3	-2,9	1,5	-1,4	1,4	-3,9	-8,4	-9,3
Būvniecība	14,5	7,4	26,9	8,3	9,3	9,8	5,3	11,6	3,9	24,6
Tirdzniecība, viesnīcas, restorāni	7,4	4,4	5,8	7,1	9,3	4,9	6,0	5,2	1,9	2,6
Transports un uzglabāšana	3,6	1,3	7,6	3,4	0,2	3,2	-1,0	2,8	0,1	1,9
Citi komercpakalpojumi	4,3	7,0	2,7	6,9	5,0	8,3	7,4	6,3	6,2	3,6
Sabiedriskie pakalpojumi	-0,6	5,3	-0,1	-3,3	-0,5	2,7	6,4	4,1	6,6	3,3
IKP	5,2	4,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	2,8

Ieguldījums pieaugumā, %										
	2012	2013	2012	2013	2013	2013	2013	2013	2013	2014
			II	III	IV	I	II	III	IV	I
Lauksaimniecība, mežsaimniecība	-0,1	0,0	-0,2	0,1	-0,1	0,0	-0,2	-0,1	0,1	0,3
Apstrādes rūpniecība	1,5	0,0	1,4	1,0	1,0	-0,8	-0,1	0,4	0,4	0,2
Pārējā rūpniecība	-0,2	-0,2	-0,3	-0,1	0,1	-0,1	0,1	-0,2	-0,5	-0,6
Būvniecība	0,9	0,5	1,3	0,6	0,7	0,3	0,3	1,0	0,3	0,8
Tirdzniecība, viesnīcas, restorāni	1,5	0,9	1,0	1,3	1,9	0,9	1,2	1,1	0,4	0,4
Transports un uzglabāšana	0,5	0,2	1,0	0,4	0,0	0,4	-0,1	0,4	0,0	0,2
Citi komercpakalpojumi	1,3	2,0	0,8	1,7	1,6	2,4	2,2	1,7	1,9	1,0
Sabiedriskie pakalpojumi	-0,1	0,8	0,0	-0,4	-0,1	0,4	1,0	0,5	1,1	0,4
IKP	5,2	4,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	2,8

2.2.attēls. Tautsaimniecības struktūra, 2013.gadā, %

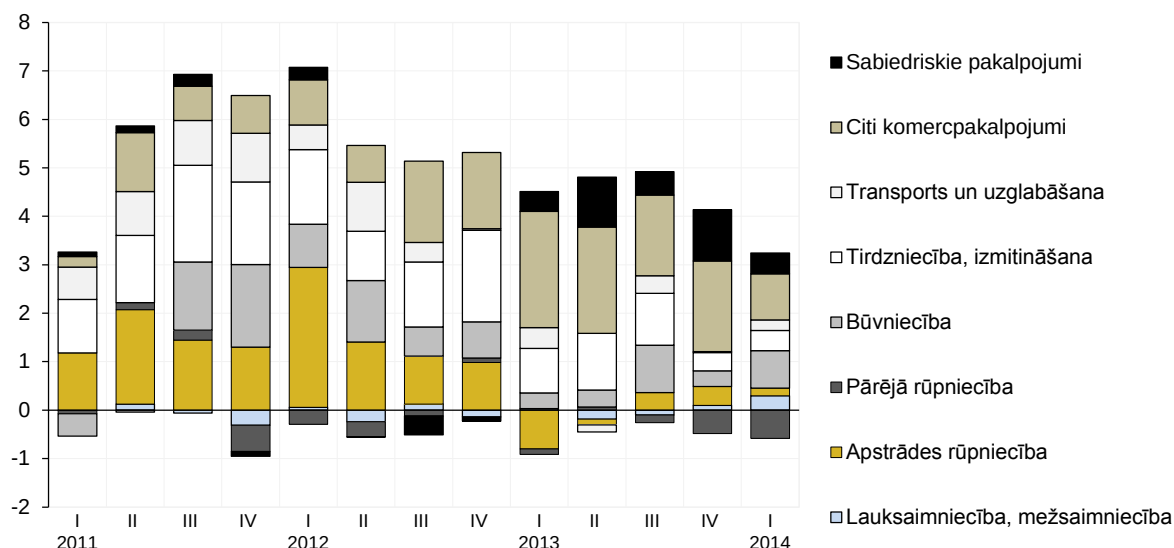

2.3.attēls. Ekonomikas sentimenta indekss, sezonāli izlīdzināti dati

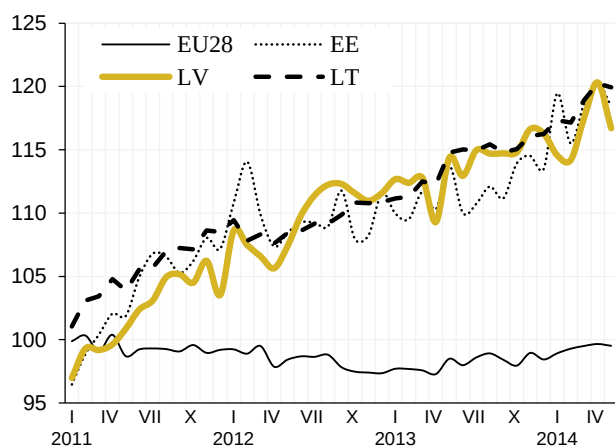
* Ekonomikas sentimenta indeksu aprēķina kā vidējo svērtu lielumu no atbilstošā perioda apstrādes rūpniecības, pakalpojumu, būvniecības, mazumtirdzniecības un patērētāju konfidences rādītājiem.

2.4.attēls. Nozaru ieguldījums IKP pieaugumā

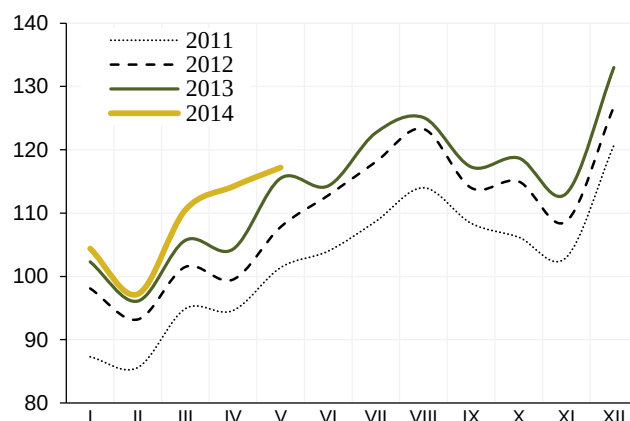

2.5.attēls. Mazumtirdzniecība

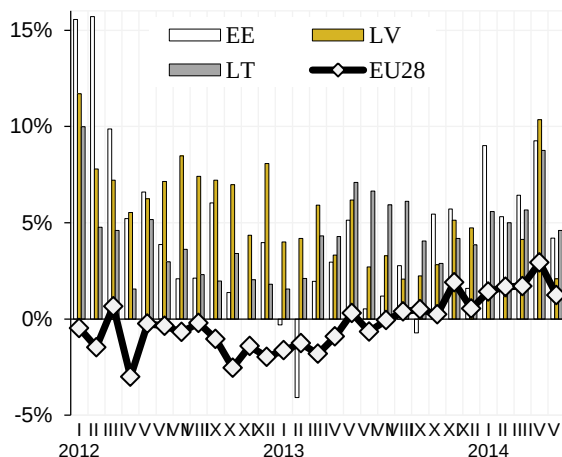
Apgrozījuma indekss, 2010.g. decembris = 100,
sezonāli izlīdzināti dati

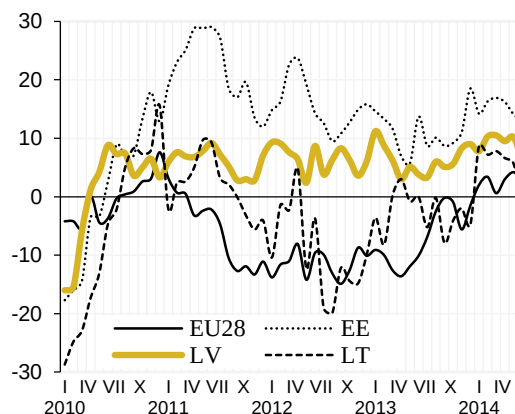
Apgrozījuma indekss, 2010.g. = 100,
sezonāli neizlīdzināti dati

Apgrozījuma indekss, % pret iepriekšējā gada attiecīgo
periodu, kalendāri izlīdzināti dati

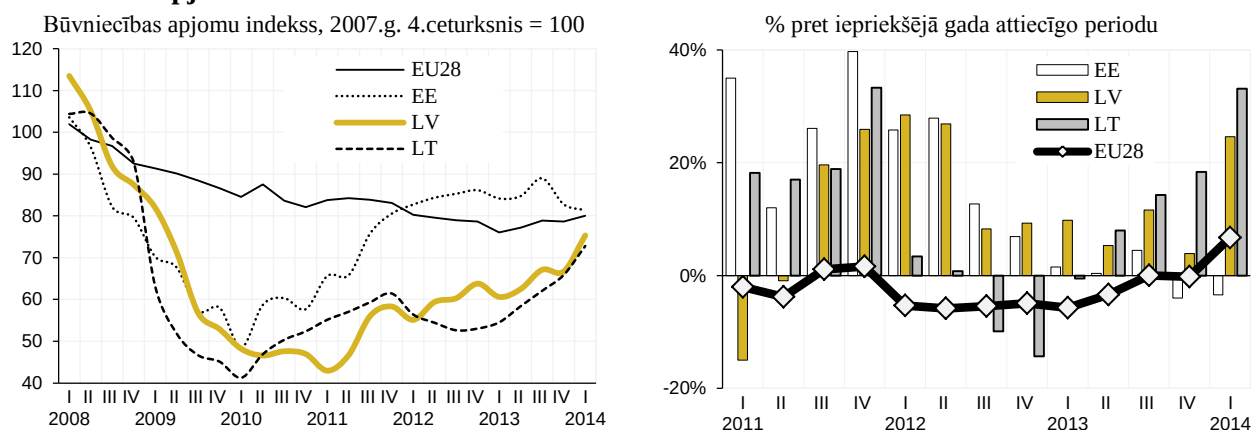
Mazumtirdzniecības konfidences rādītājs*, sezonāli
izlīdzināti dati

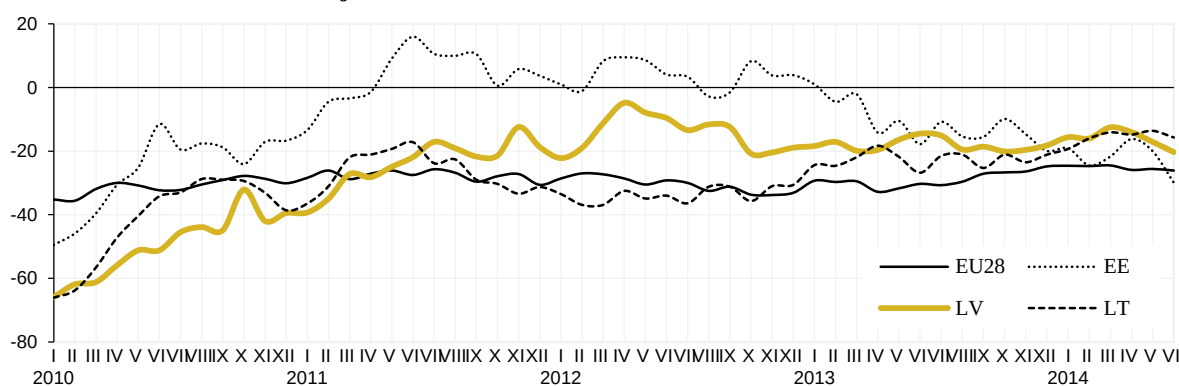
* Mazumtirdzniecības konfidences rādītāju aprēķina kā atbilžu saldo vidējo lielumu uz 3 jautājumiem: par uzņēmuma darbības aktivitāti pēdējos 3 mēnešos, uzņēmuma darbības aktivitāti turpmākajos 3 mēnešos un preču krājumu līmeni (šo rādītāju ņem ar pretēju zīmi). Saldo (bilanci) rēķina kā starpību starp galējo (t.i. pozitīvo un negatīvo) atbilžu īpatsvariem, kas izteikti procentos.

2.6.attēls. Būvniecība

Būvniecības apjomi

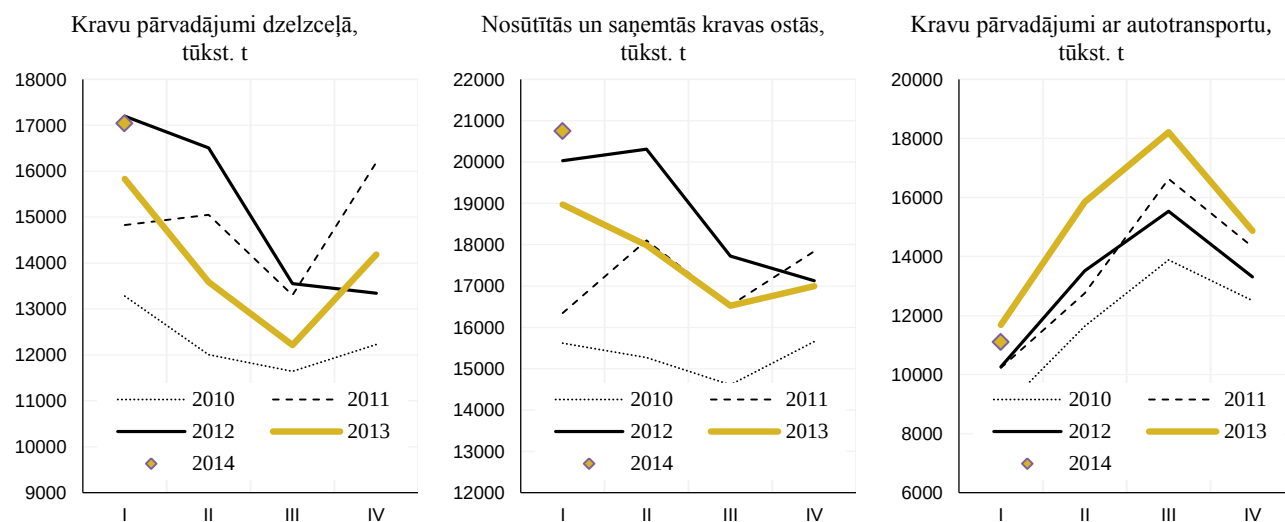

Būvniecības konfidences rādītājs

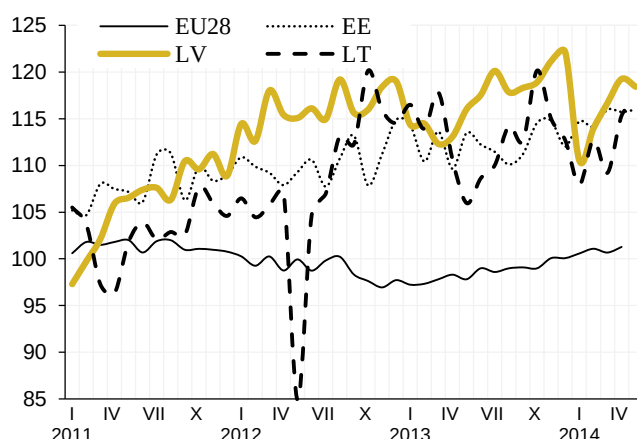
* Būvniecības konfidences rādītāju aprēķina kā atbilžu saldo vidējo lielumu uz diviem jautājumiem: pašreizējais pasūtījumu līmenis un gaidāmā nodarbinātība nākamajos 3 mēnešos. Saldo aprēķina kā starpību starp pozitīvajām un negatīvajām atbildēm, kas izteiktas procentos.

2.7.attēls. Kravu apgrozījums

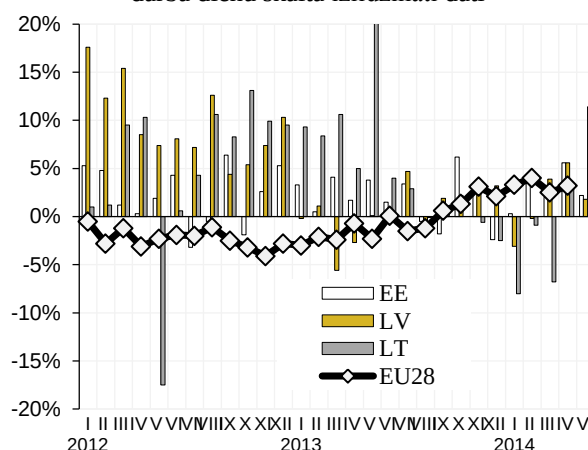

2.8.attēls. Apstrādes rūpniecība

sezonāli izlīdzināti dati, 2010.g. decembris=100

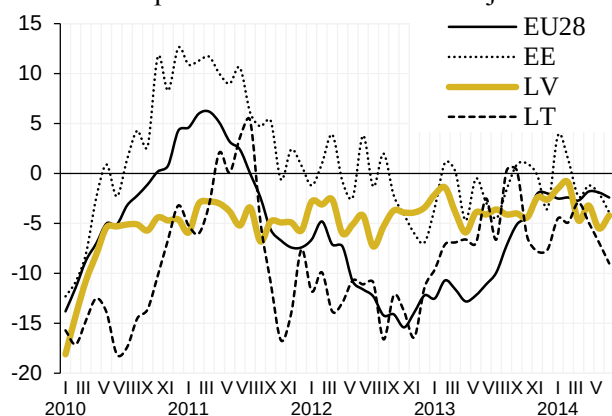

procentos pret iepriekšējā gada attiecīgo periodu, pēc darba dienu skaita izlīdzināti dati

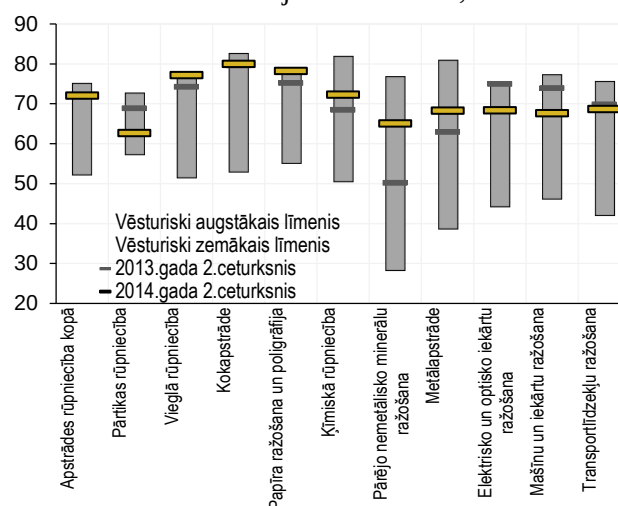
2.9.attēls. Rūpniecības konfidences rādītājs un ražošanas jaudu noslodze

Rūpniecības konfidences rādītājs*

* Rūpniecības konfidences rādītāju aprēķina kā atbilstošu saldo vidējo lielumu uz trim jautājumiem: kopējais produkcijas pieprasījuma līmenis; gaidāmās ražošanas aktivitātes izmaiņas un gatavās produkcijas krājumu līmenis.

Ražošanas jaudu noslodze, %

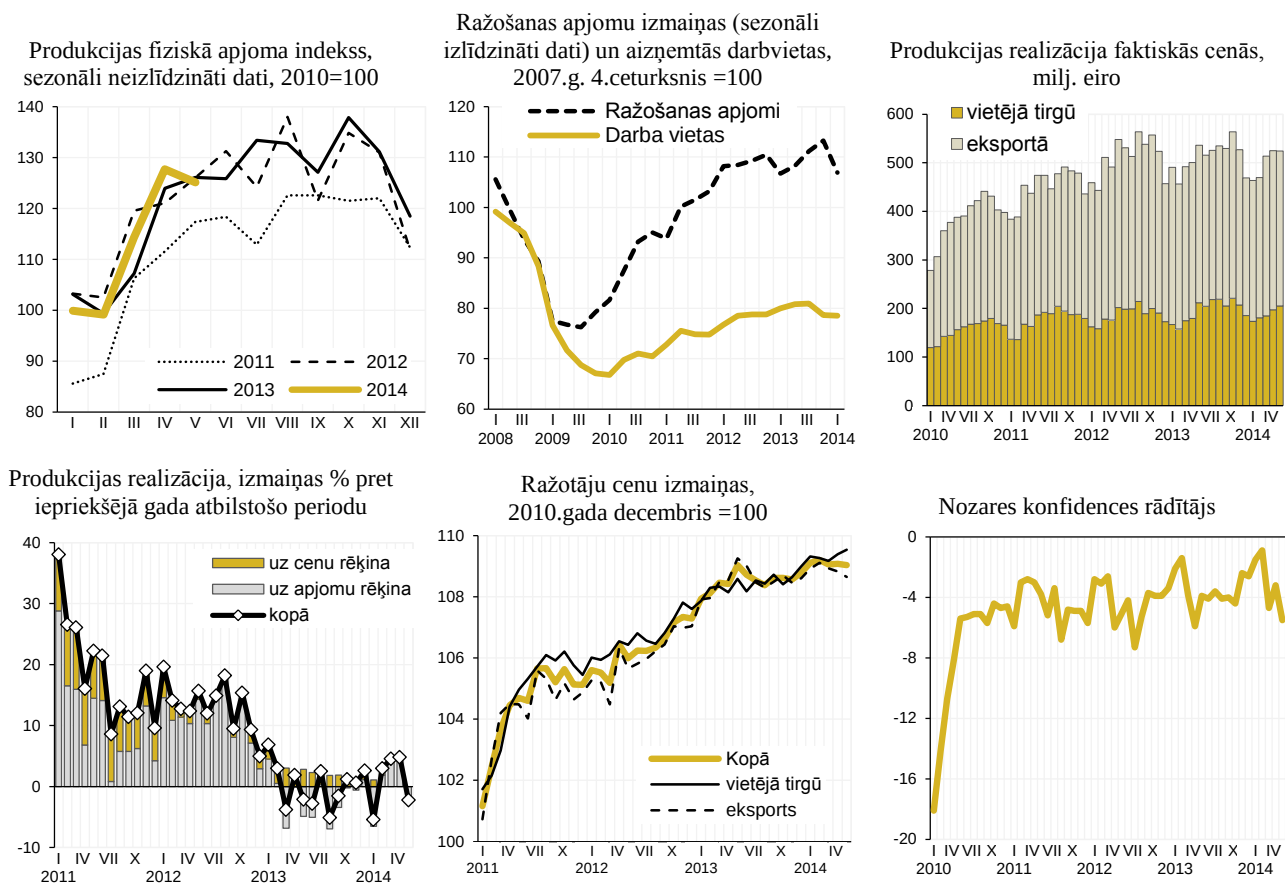

2.2.tabula. Apstrādes rūpniecības struktūra un nozaru attīstības tendences

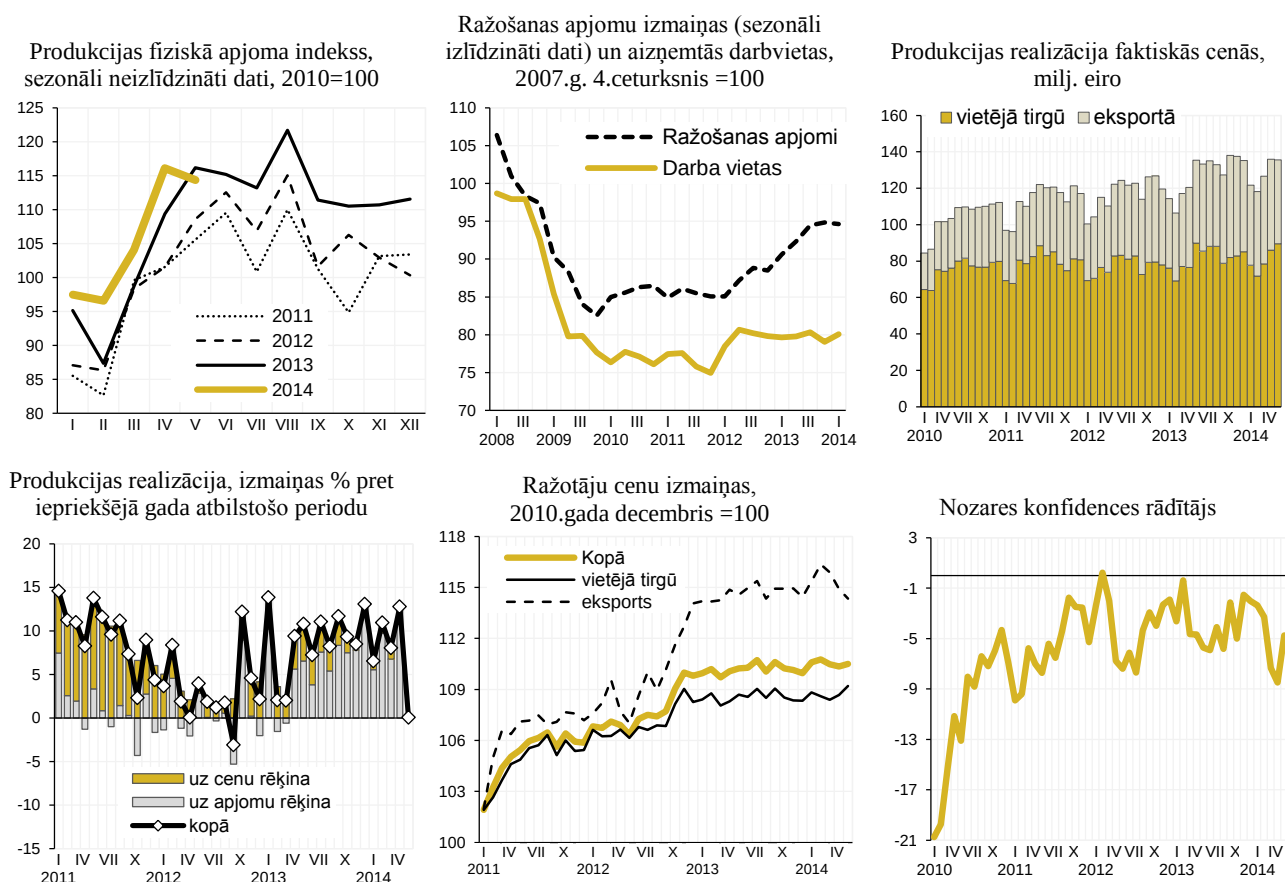
	Struktūra, 2013.gadā %			Ražošanas apjomu izmaiņas, %*			
	Izlaide	Aizņemto darbavietu skaits	Eksporta īpatsvars realizācijā	2011	2012	2013	2014 I-V
Apstrādes rūpniecība – kopā	100	100	61,7	11,7	9,3	0,1	1,1
Pārtikas un dzērienu ražošana	25,2	22,2	36,1	-0,2	2,5	6,0	4,3
Vieglā rūpniecība	4,3	11,0	84,5	19,4	3,0	1,4	-11,7
Kokapstrāde	23,1	19,9	73,3	12,6	5,4	2,7	6,8
Papīra ražošana un poligrāfija	4,5	4,0	58,6	-0,5	10,1	5,6	0,8
Ķīmiskā rūpniecība	7,5	6,5	74,9	4,4	8,3	-8,7	7,2
Pārējo nemetālisko minerālu ražošana	6,5	4,2	43,9	24,2	8,6	4,6	8,5
Metālu un metālu izstrādājumu ražošana	10,7	10,0	65,3	28,3	16,3	-17,6	-24,5
Elektrisko un optisko iekārtu ražošana	6,2	3,9	88,5	29,6	19,9	18,4	30,3
Mašīnu un iekārtu ražošana	2,4	2,9	74,8	37,1	8,7	1,4	4,6
Transportlīdzekļu ražošana	4,0	3,3	92,0	37,0	15,8	3,0	6,0
Pārējās apstrādes rūpniecības nozares	5,7	12,1	50,6	9,5	26,1	-7,6	-7,3

* izmaiņas, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

2.10.attēls. Apstrādes rūpniecību raksturojošie rādītāji

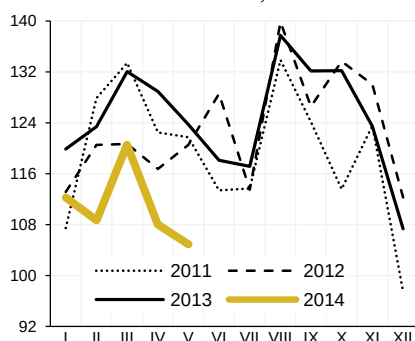

2.11.attēls. Pārtikas un dzērienu ražošanu raksturojošie rādītāji

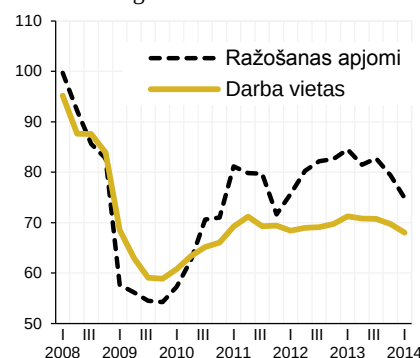

2.12.attēls. Vieglo rūpniecību raksturojošie rādītāji

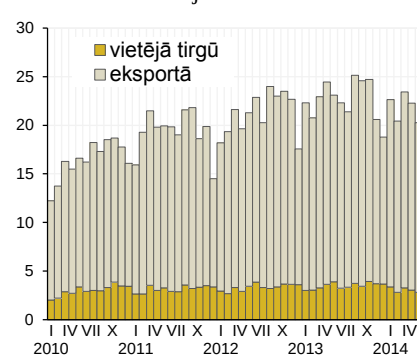
Produkcijas fiziskā apjoma indekss, sezonāli neizlīdzināti dati, 2010=100

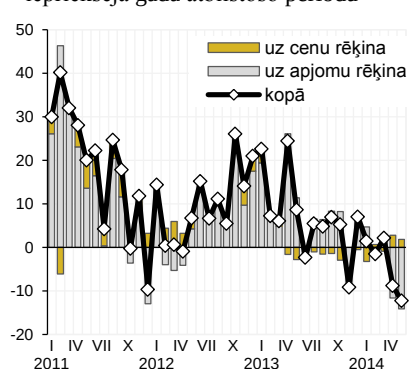
Ražošanas apjoma izmaiņas (sezonāli izlīdzināti dati) un aizņemtās darbvietas, 2007.g. 4.ceturksnis =100

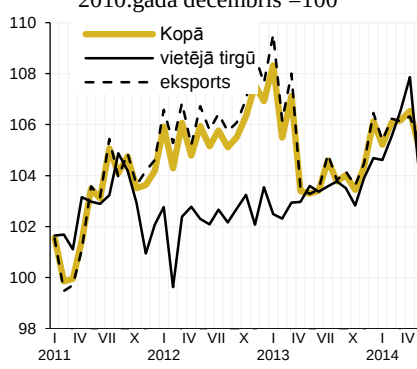
Produkcijas realizācija faktiskās cenās, milj. eiro

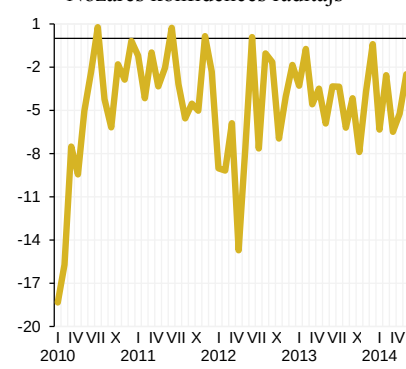
Produkcijas realizācija, izmaiņas % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Ražotāju cenu izmaiņas, 2010.gada decembris =100

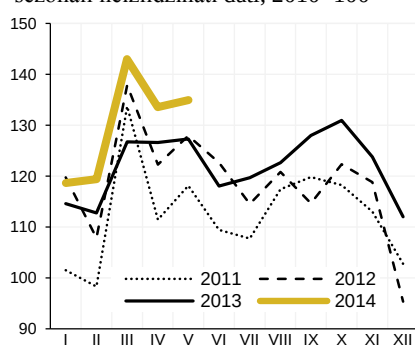

Nozares konfidences rādītājs

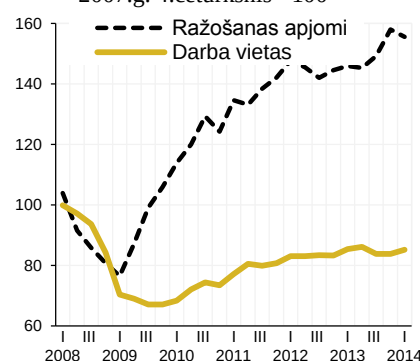

2.13.attēls. Kokapstrādi raksturojošie rādītāji

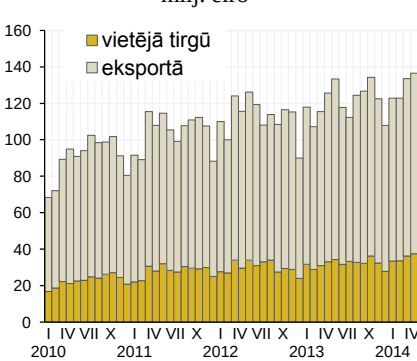
Produkcijas fiziskā apjoma indekss, sezonāli neizlīdzināti dati, 2010=100

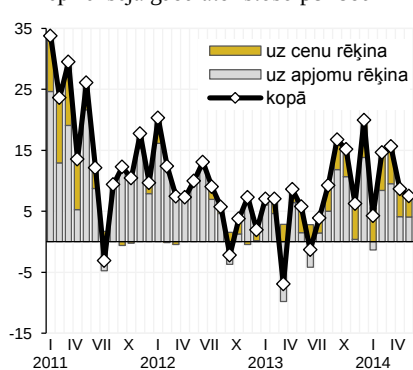
Ražošanas apjoma izmaiņas (sezonāli izlīdzināti dati) un aizņemtās darbvietas, 2007.g. 4.ceturksnis =100

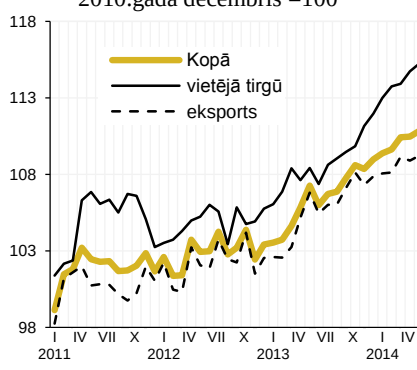
Produkcijas realizācija faktiskās cenās, milj. eiro

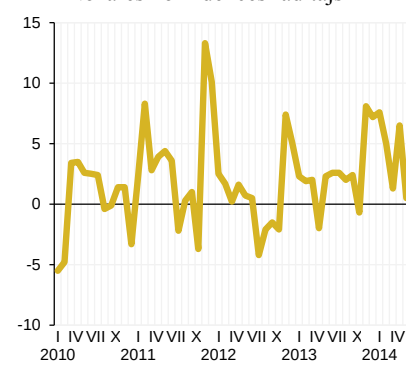
Produkcijas realizācija, izmaiņas % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

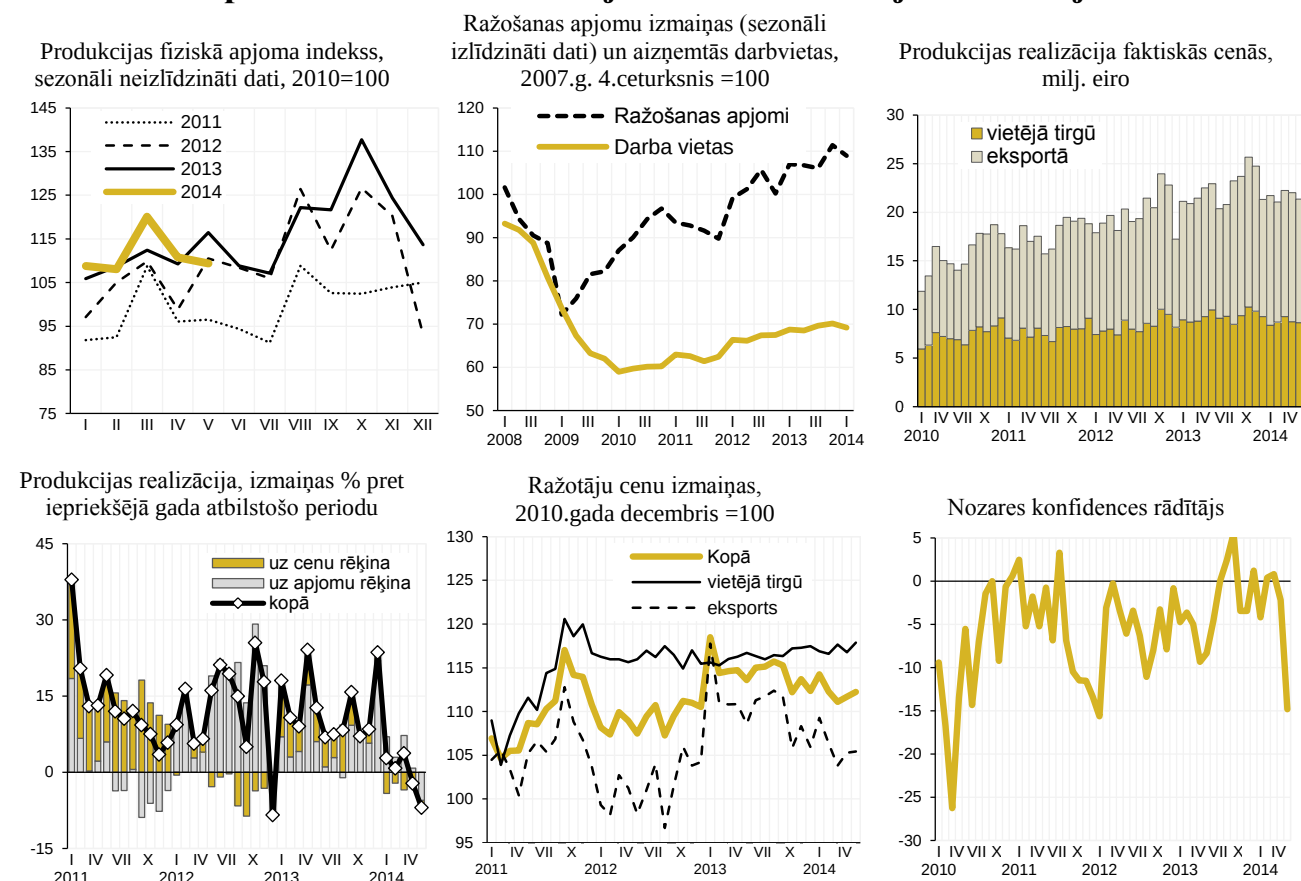
Ražotāju cenu izmaiņas, 2010.gada decembris =100

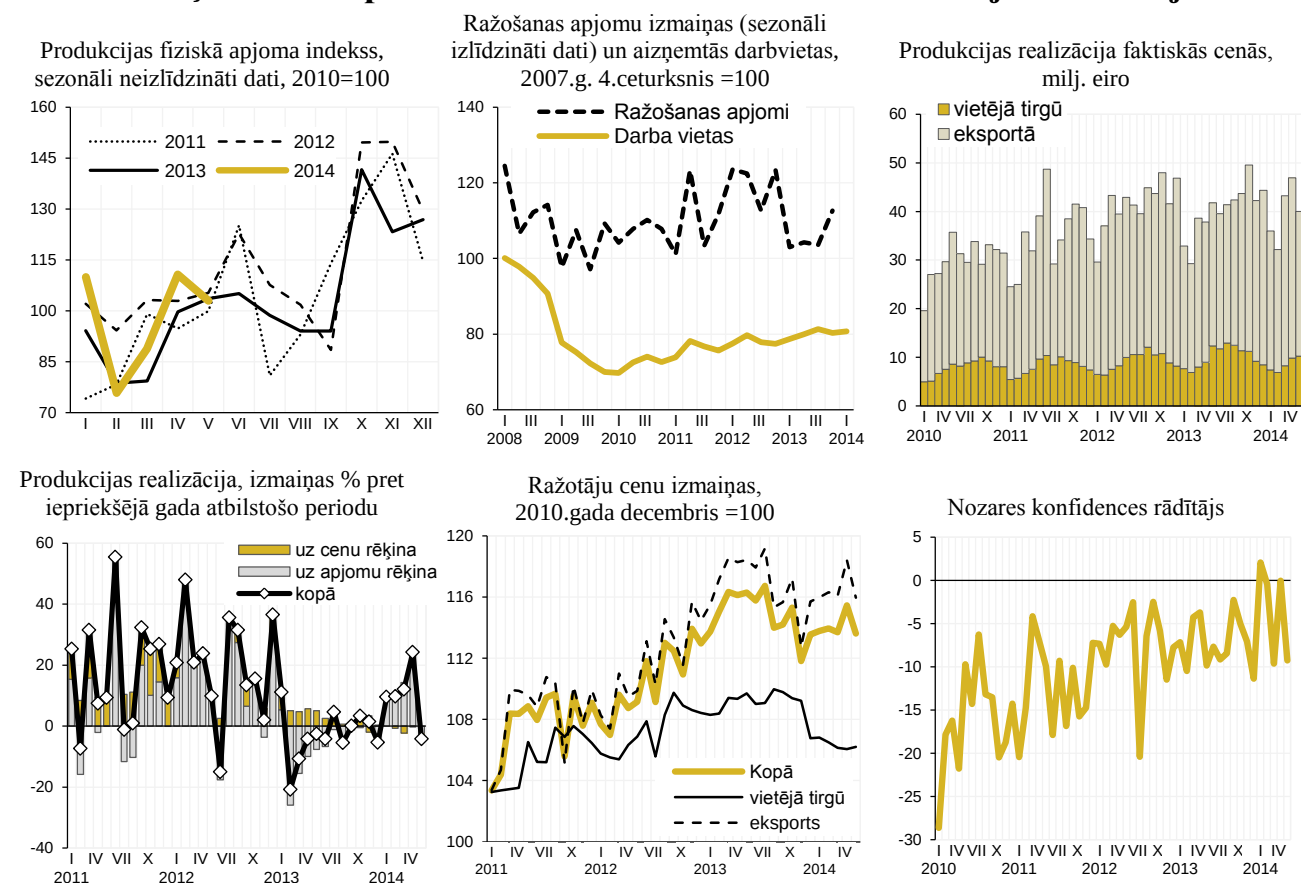
Nozares konfidences rādītājs

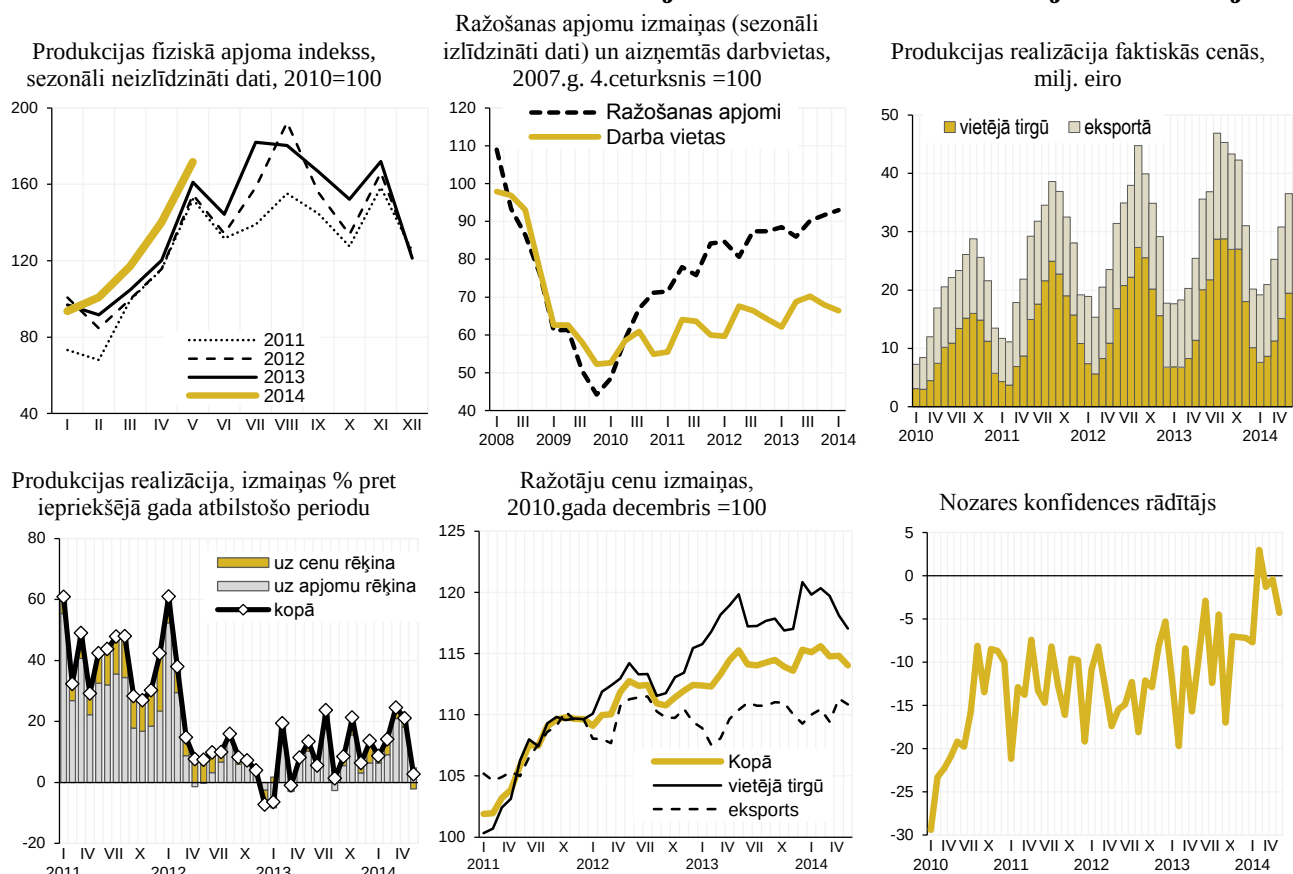
2.14.attēls. Papīra ražošanu un izdevējdarbību raksturojošie rādītāji

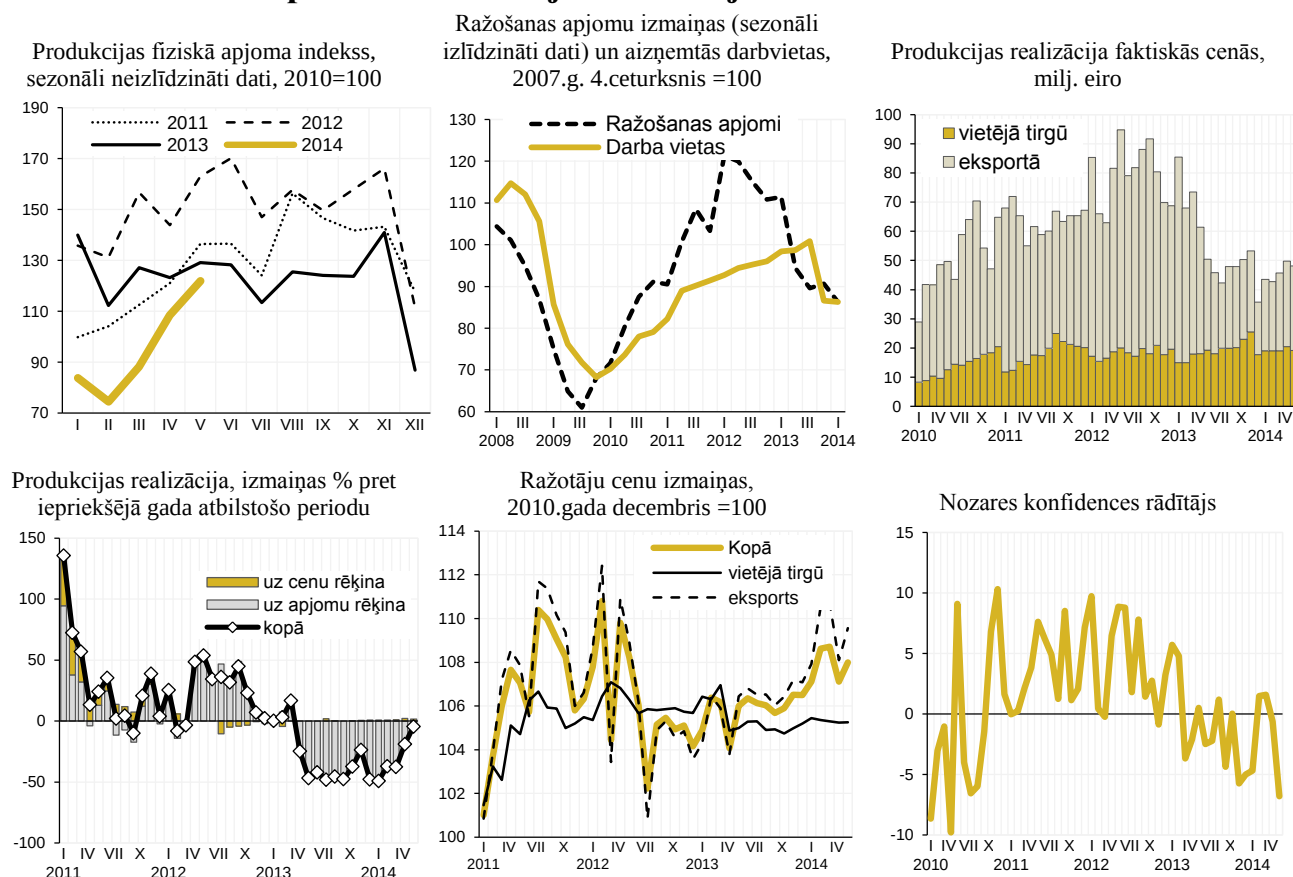
2.15.attēls. Ķīmisko rūpniecību un tās saskarnozares raksturojošie rādītāji

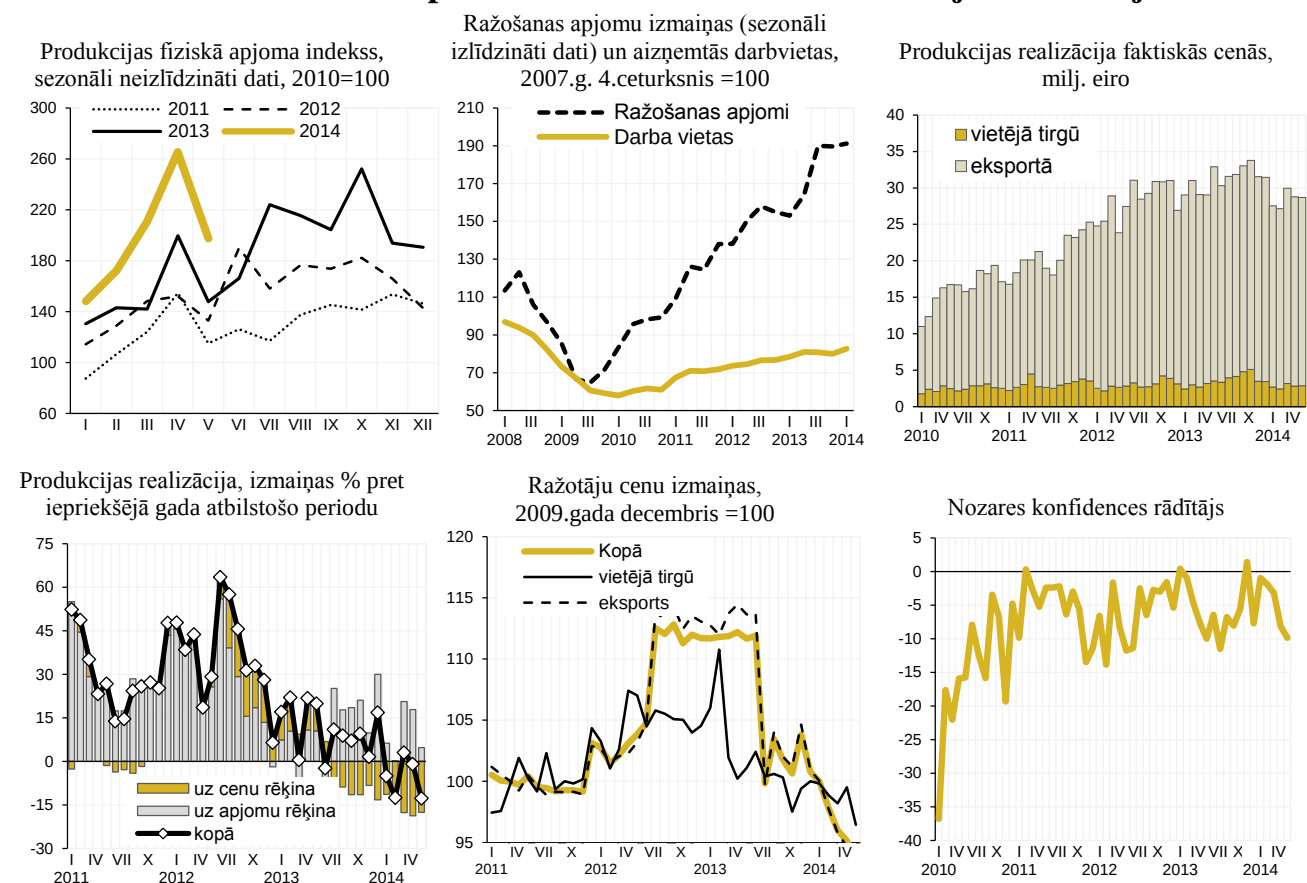
2.16.attēls. Nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanu raksturojošie rādītāji

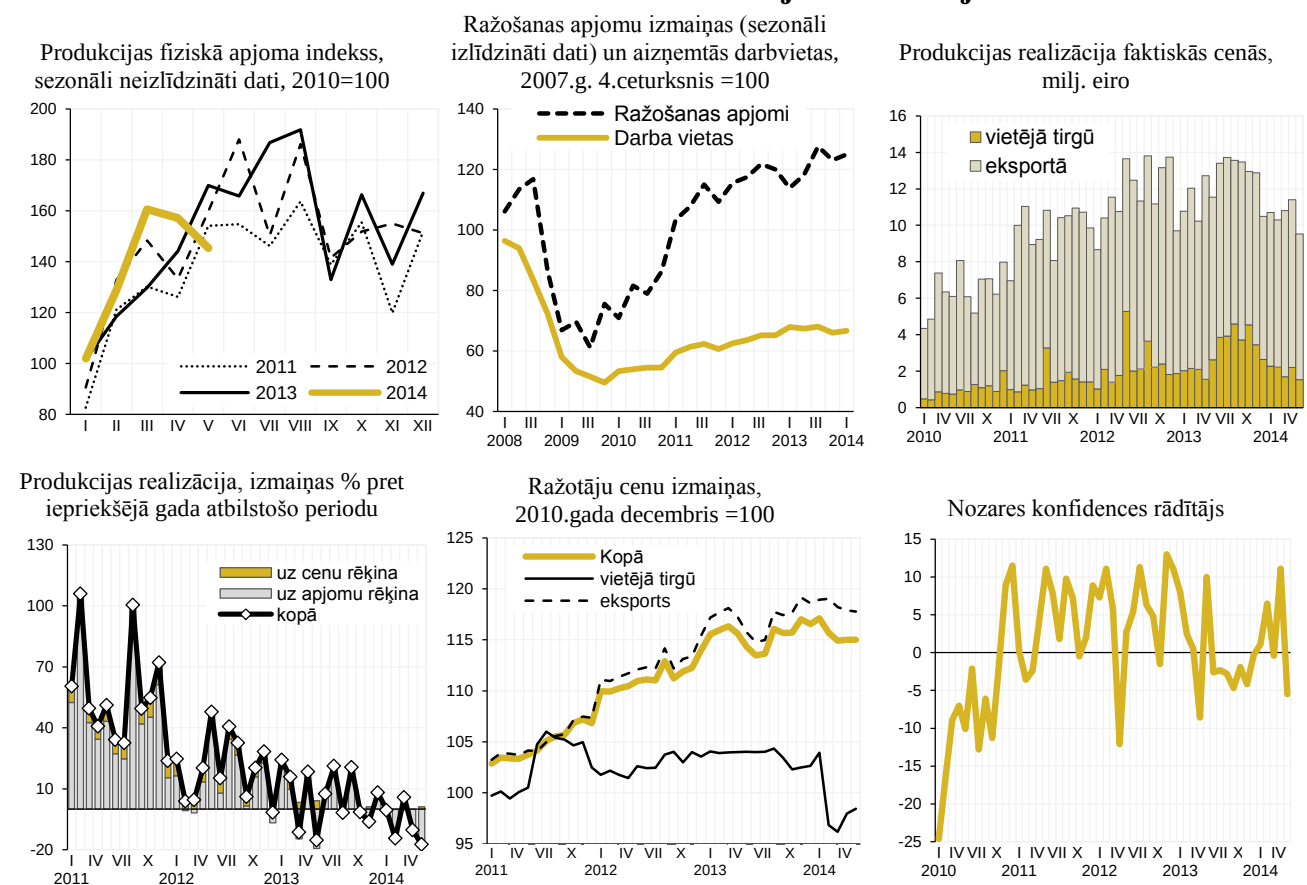
2.17.attēls. Metālapstrādi raksturojošie rādītāji

2.18.attēls. Elektrisko un optisko iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji

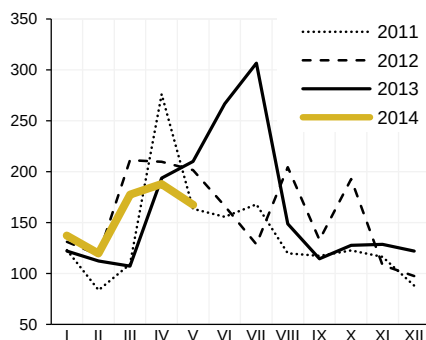

2.19.attēls. Mašīnu un iekārtu ražošanu raksturojošie rādītāji

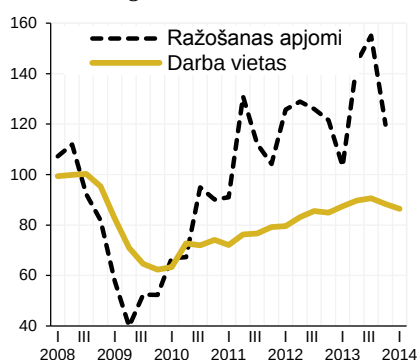

2.20.attēls. Transporta līdzekļu ražošanu raksturojošie rādītāji

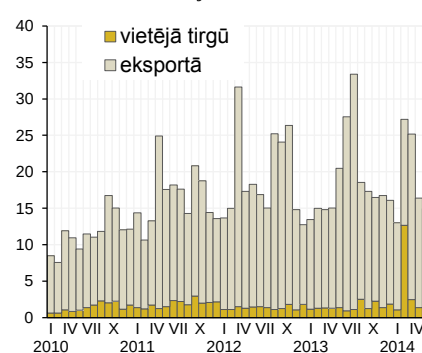
Produkcijas fiziskā apjoma indekss, sezonāli neizlīdzināti dati, 2010=100

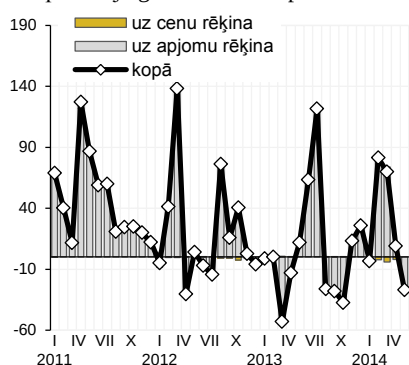
Ražošanas apjomu izmaiņas (sezonāli izlīdzināti dati) un aizņemtās darbvietas, 2007.g. 4.ceturksnis =100

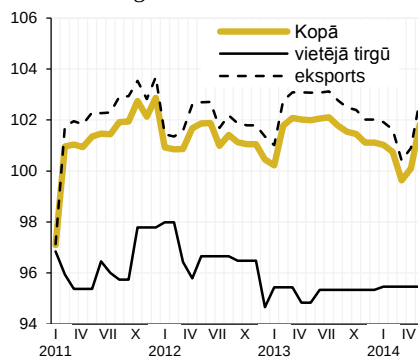
Produkcijas realizācija faktiskās cenās, milj. eiro

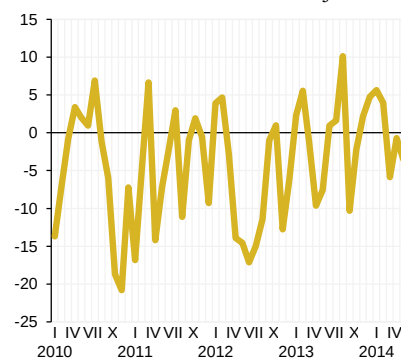
Produkcijas realizācija, izmaiņas % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu

Ražotāju cenu izmaiņas, 2010.gada decembris =100

Nozares konfidences rādītājs

3. Pieprasījums

2013.gadā **iekšzemes pieprasījums** (privātais, valdības patēriņš un investīcijas) pieauga par 2,9%. Neraugoties uz straujāku privātā patēriņa kāpumu, iekšzemes pieprasījuma dinamiku ierobežoja zemie investīciju apjomi. 2014.gadā iekšzemes pieprasījums turpina augt – 1.ceturksnī tas bija par 2,4% lielāks nekā pirms gada.

Privātā patēriņa pieaugumu sekmē pakāpenisks nodarbinātības pieaugums un darba samaksas kāpums. 2013.gadā privātais patēriņš pieauga par 5,4%. 2013.gadā mājāsaimniecību izdevumi pārtikai palielinājās par 7,8%, savukārt izdevumi transportam un mājokļu uzturēšanai pieauga, attiecīgi par 4% un 3,3 procentiem.

2014.gada sākumā privātā patēriņa pieauguma tempi piebremzējās 2014.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar 2013.gada 4.ceturksni, privātais patēriņš pieauga par 0,2% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem) un bija par 2,1% lielāks nekā pirms gada, pat neraugoties uz salīdzinoši strauju algu palielinājumu šajā periodā (par 7,7%). Privātais patēriņš joprojām ievērojami atpaliek no pirmskrīzes līmeņa.

Patērētāju nākotnes perspektīvu vērtējums kopš 2011.gada uzlabojas. Patērētāju konfidenci ietekmē tādi faktori kā patērētāju novērtējums par kopējo ekonomisko situāciju valstī turpmākajos mēnešos, ģimenes finansiālo situāciju, bezdarbu, kā arī inflācijas gaidām. 2014.gada piecos mēnešos patērētāju konfidence ir saglabājusies 2013.gada atbilstošā perioda līmenī.

2013.gadā, uzlabojoties situācijai budžetā, **sabiedriskais patēriņš** pieauga par 3,6%. Savukārt 2014.gada 1.ceturksņa laikā tas palielinājās par 0,5% (pēc sezonāli izlīdzinātiem datiem) un bija par 3,6% lielāks nekā 2013.gada 1.ceturksnī.

2013.gadā **investīciju** dinamika ceturkšņu griezumā bija svārstīga. 2013.gada 1.ceturksnī investīciju apjomi bija par 12% zemākā līmenī, kas ir skaidrojams ar iepriekšējā gadā īstenoto lielo investīciju projektu pabeigšanu. Savukārt 2013.gada 2.un 3.ceturksnī investīcijas Latvijas tautsaimniecībā par attiecīgi 1,1% un 3,3% pārsniedza iepriekšējā gada līmeni, bet 4.ceturksnī bija par 10% zemākā līmenī nekā pirms gada. Kopumā 2013.gadā investīcijas Latvijas tautsaimniecībā bija par 4,3% mazākā apjomā nekā pirms gada un veidoja 21,1% no IKP. 2014.gada sākumā investēšana dinamika ir ar mērenu pieaugumu. 2014.gada 1.ceturksnī Latvijas tautsaimniecībā ieguldīts par 2,2% vairāk nekā pirms gada. Investīciju līmenis joprojām ir zemāks nekā pirmskrīzes gados. Investīciju apjomu stabilu pieaugumu lielā mērā kavē lēnā kreditēšanas atjaunošanās, kā arī nenoteiktība saistībā ar notikumiem Ukrainā. Jāatzīmē, ka būtiska ir valsts loma investēšanas procesā – vājas kreditēšanas apstākļos valsts nodrošina nozīmīgu atbalstu privātajām investīcijām ar ES struktūrfondu līdzfinansējumu.

2013.gadā, saistībā ar zemo pieprasījumu ārējos tirgos, **preču un pakalpojumu eksporta** pieaugums kļuva mērenāks un kopumā pieauga tikai par 1%. 2014.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu, preču un pakalpojumu eksporta apjomi palielinājās par 2,3%. 2014.gadā kopējo preču eksporta attīstību

pozitīvi ietekmēja koksnes un tās izstrādājumu, kā arī lauksaimniecības un pārtikas preču eksporta pieaugums. Līdzīgi kā 2013.gadā, 2014.gada sākumā turpināja samazināties metālu un to izstrādājumu, kā arī transportlīdzekļu eksporta apjomi.

2013.gadā **preču un pakalpojumu importa** apjomi samazinājās par 1,7%. Arī 2014.gadā importa dinamika ir ļoti mērena – 1.ceturksnī, salīdzinot ar 2013.gada 1.ceturksni, imports samazinājās par 1,7%. To lielā mērā ietekmēja samazinājums atsevišķās preču grupās kā minerālie produkti un transportlīdzekļi.

Preču un pakalpojumu ārējās tirdzniecības bilances deficīts 2014.gada 1.ceturksnī bija -0,1% no IKP.

Nodaļas turpinājumā ir atspoguļota statistiskā informācija par IKP komponentēm no izlietojuma puses – privātā un valdības patēriņa, bruto pamatkapitāla veidošanas, krājumu izmaiņu, kā arī eksporta un importa dinamiku, struktūru un devumu iekšzemes kopproduktā.

3.1.tabula. IKP no izlietojuma puses

Pieauguma tempi, % pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, sezonāli neizlīdzināti dati

	2012	2013	2012	2013				2014		
			II	III	IV	I	II	III	IV	I
Privātais patēriņš	5,8	5,4	7,4	5,4	4,5	5,9	6,5	4,9	4,3	2,1
Valsts patēriņš	-0,2	3,6	0,5	-1,7	-0,2	1,1	5,8	1,4	5,6	3,6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	8,7	-4,3	16,4	-1,9	1,0	-11,9	1,1	3,0	-10,3	2,2
Eksports	9,4	1,0	5,9	9,4	10,1	3,6	2,4	-1,3	0,0	2,3
Imports	4,5	-1,7	6,2	-0,4	2,5	2,2	-4,2	-1,4	-3,0	-1,7
IKP	5,2	4,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	2,8

Struktūra, % no IKP

	2012	2013	2012	2013				2014		
			II	III	IV	I	II	III	IV	I
Privātais patēriņš	62,4	62,5	64,0	61,7	59,0	65,8	64,4	60,9	59,8	64,7
Valsts patēriņš	16,6	16,5	18,4	14,5	17,9	16,9	17,5	14,5	17,2	16,0
Kopējā pamatkapitāla veidošana	22,8	21,1	20,7	25,0	25,0	17,2	20,3	24,5	21,7	17,0
Izmaiņas krājumos	2,2	1,7	2,6	1,8	0,0	4,3	-1,5	2,9	1,4	4,1
Eksports	61,6	59,7	60,1	62,6	61,6	63,2	59,4	58,0	58,6	61,6
Imports	65,5	61,5	65,7	65,7	63,4	67,4	60,1	60,8	58,7	63,5
Eksporta-importa saldo	-3,9	-1,9	-5,7	-3,1	-1,8	-4,2	-0,7	-2,8	-0,1	-1,9
IKP	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

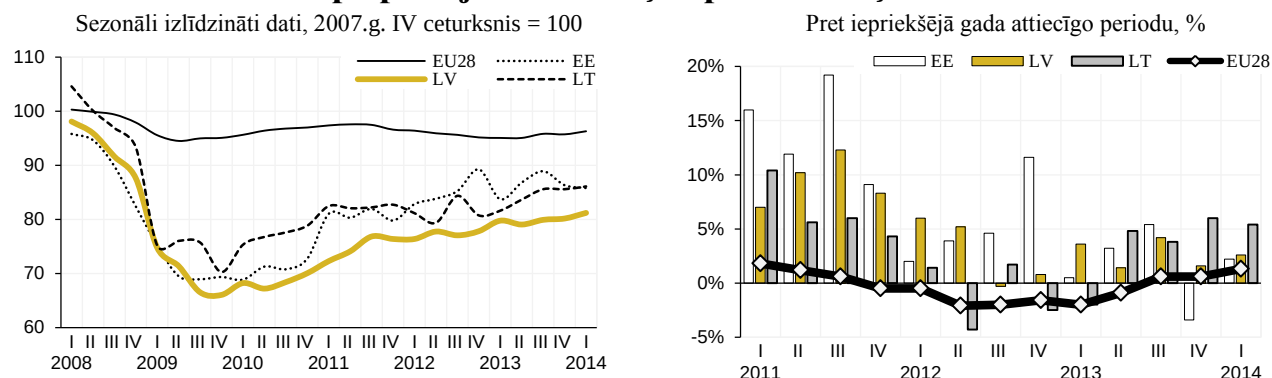
Ieguldījums pieaugumā, %

	2012	2013	2012	2013				2014		
			II	III	IV	I	II	III	IV	I
Privātais patēriņš	3,6	3,3	4,6	3,4	2,7	3,8	4,2	3,0	2,5	1,4
Valsts patēriņš	0,0	0,6	0,1	-0,3	0,0	0,2	1,1	0,2	1,0	0,6
Kopējā pamatkapitāla veidošana	1,9	-1,0	2,9	-0,5	0,2	-2,4	0,2	0,8	-2,6	0,4
Izmaiņas krājumos	-2,8	-0,6	-2,3	-3,8	-2,5	1,4	-5,2	0,5	0,8	-2,2
Eksports	5,5	0,6	3,4	5,6	5,8	2,2	1,4	-0,8	0,0	1,4
Imports	-2,9	1,1	-3,9	0,3	-1,6	-1,5	2,7	1,0	1,9	1,1
IKP	5,2	4,1	4,9	4,6	4,6	3,8	4,4	4,6	3,6	2,8

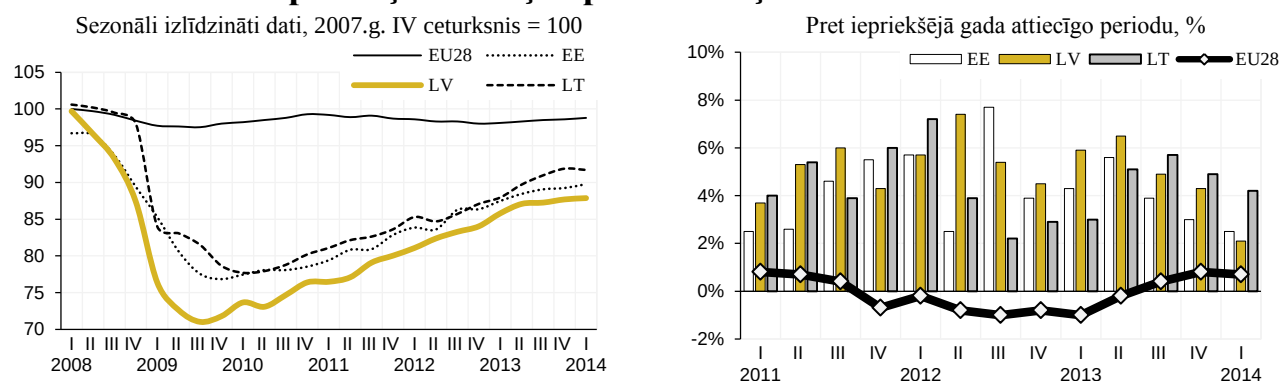
Pieauguma tempi, % pret iepriekšējo ceturksni, sezonāli izlīdzināti dati

	2011			2012			2013				2014	
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I
Privātais patēriņš	0,8	2,6	1,2	1,3	1,6	1,1	0,9	2,1	1,5	0,2	0,5	0,2
Valsts patēriņš	0,3	0,4	-0,5	0,0	-0,3	0,6	0,3	1,1	1,4	0,4	1,2	0,5
Kopējā pamatkapitāla veidošana	8,2	12,7	-1,8	10,4	-6,9	0,4	5,0	-4,4	0,2	-0,8	-4,7	4,4
Eksports	3,8	1,3	2,1	3,3	1,1	2,5	0,9	-0,7	0,2	-0,3	0,5	0,7
Imports	5,6	3,8	0,6	0,2	2,0	-2,3	1,9	-0,5	-2,7	0,6	-0,3	0,5
IKP	2,5	1,3	0,4	0,7	2,1	1,5	1,1	1,9	-0,1	1,1	0,7	0,6

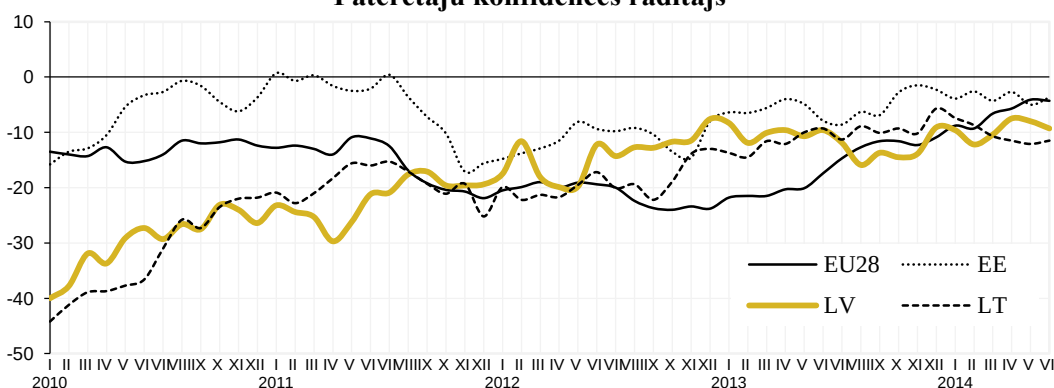
3.1.attēls. Iekšzemes pieprasījuma izmaiņas pa ceturkšņiem

3.2.attēls. Privātā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem

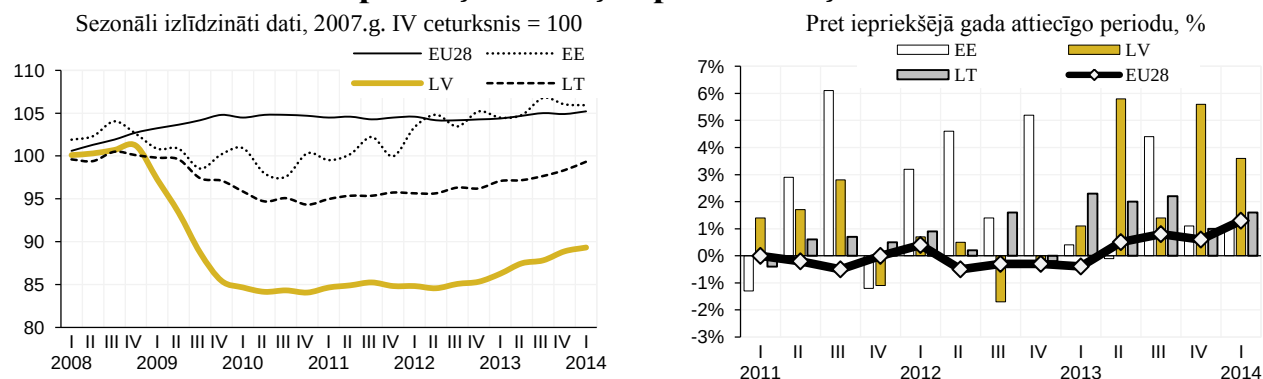

Patērētāju konfidences rādītājs*

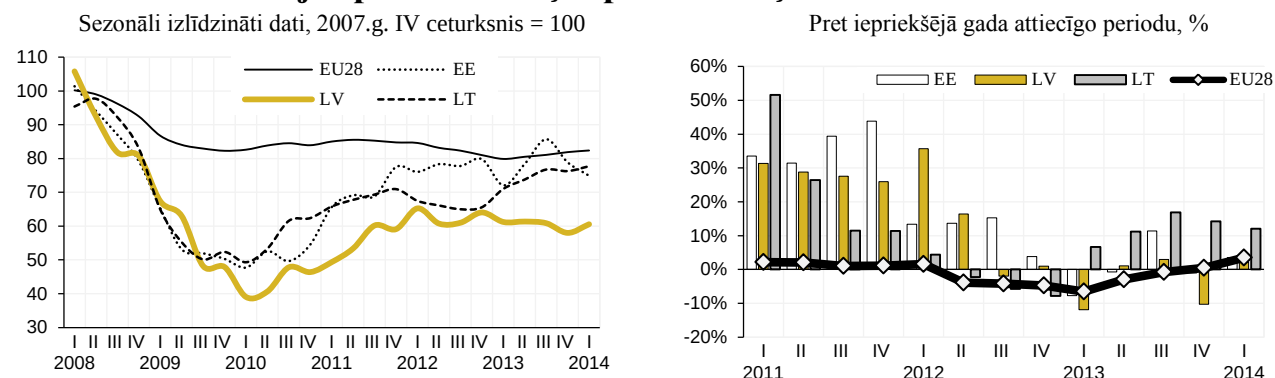

* Patērētāju konfidences rādītāju aprēķina kā atbilžu saldo vidējo lielumu uz 4 jautājumiem: par finansiālo situāciju, vispārējo ekonomisko situāciju, bezdarba novērtējumu un uzkrājumiem nākošos 12 mēnešos.

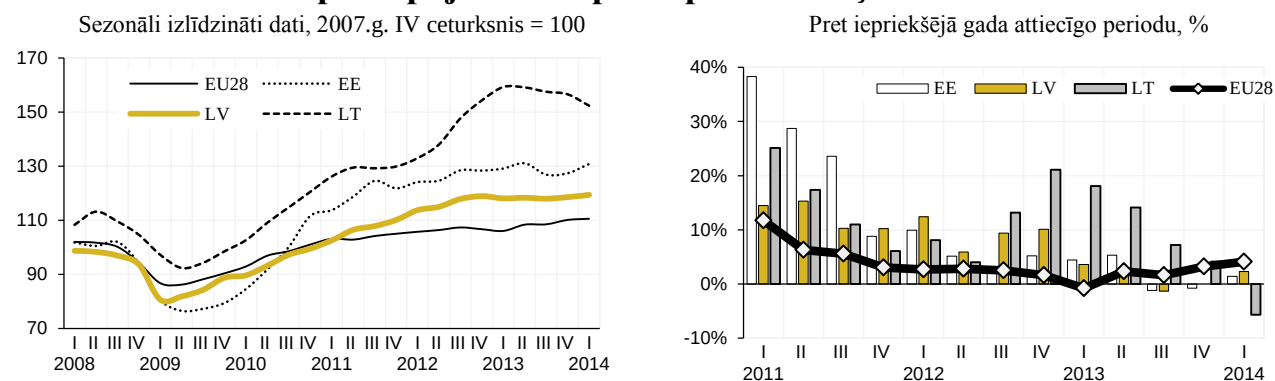
3.3.attēls. Sabiedriskā patēriņa izmaiņas pa ceturkšņiem

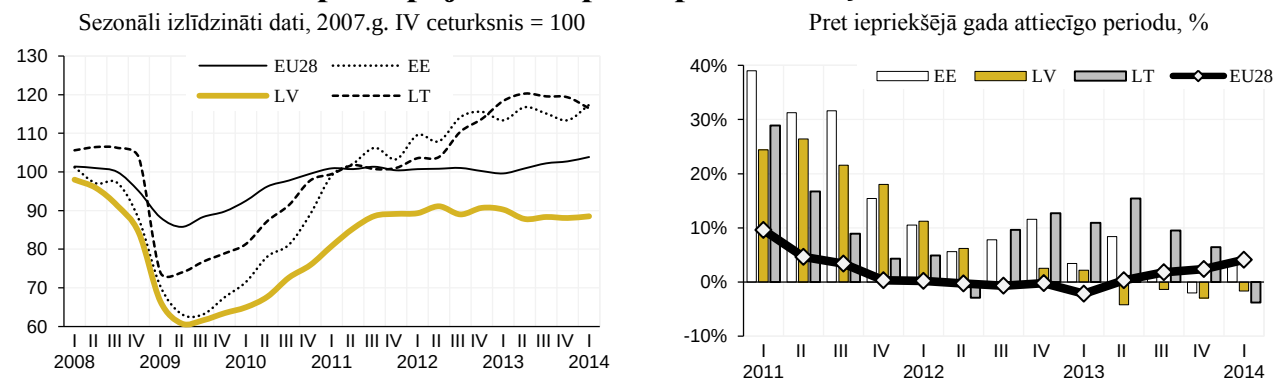
3.4.attēls. Investīcijas pamatlīdzekļos pa ceturkšņiem

3.5.attēls. Preču un pakalpojumu eksports pa ceturkšņiem

3.6.attēls. Preču un pakalpojumu imports pa ceturkšņiem

4. Ārējais sektors

Maksājumu bilances tekošais konts pēdējos gados ir neliela deficīta līmenī. 2012.gadā tekošā konta deficīts bija 2,5% un 2013.gadā – 0,8% līmenī no IKP, liecinot par ekonomikas ārējo sabalansētību. 2014.gada 1.ceturksnī tekošā konta deficīts sasniedza 2,3% no IKP, kas ir nedaudz lielāks nekā pirms gada.

Tekošā konta svārstības pārsvarā nosaka izmaiņas ārējās tirdzniecības bilancē. Latvijai ir raksturīgs ārējās tirdzniecības deficīts, kas straujās izaugsmes gados pieauga, bet recesijas gados būtiski samazinājās, galvenokārt saistībā ar importa apjomu būtisku samazinājumu. Ekonomikai stabilizējoties eksports pieauga straujāk nekā imports, tomēr pēdējos gados eksporta un importa dinamika palēninās.

2012.gadā eksporta un importa dinamika bija gandrīz divreiz mērenāka nekā 2011.gadā. Eksports pieauga par 16,2% (faktiskajās cenās), bet imports – par 13,5%. 2013.gadā eksporta apjoms bija par 2,2% lielāks nekā pirms gada, bet imports pieauga par 0,2% un ārējās tirdzniecības bilances deficīts sasniedza 9,4% no IKP. Arī 2014.gada sākumā eksporta pieauguma tempi ir visai mēreni. Salīdzinot ar iepriekšējā gada 1.ceturksni, eksports pieauga par 3%, bet imports samazinājās par 1% un ārējās tirdzniecības deficīts sasniedza 9,9% no IKP.

Pakalpojumu bilances pozitīvais saldo nepārtraukti palielinās. 2012.gadā pakalpojumu bilances pārpalikums bija 7,2% no IKP, kas gandrīz divas reizes pārsniedza 2007.gada līmeni. 2013.gadā pakalpojumu pozitīvā balance palielinājās līdz 7,6% no IKP, savukārt 2014.gada 1.ceturksnī sasniedza 7,7% līmeni no IKP. Pakalpojumu pozitīvā balance gandrīz par 80% nosedz preču ārējās tirdzniecības deficītu.

Ienākumu bilances stāvokli lielā mērā ietekmē nerezidentu uzņēmumu rentabilitātes izmaiņas. Atjaunojoties ekonomiskām aktivitātēm, ienākumu balance kopš 2010.gada beigām ir negatīva. Ienākumu bilances deficīta palielināšanās ir saistīta ar nerezidentu ieguldījumu ienākumu, t.sk. nerezidentiem izmaksāto dividenžu apjoma pieaugumu. 2013.gadā ienākumu bilances deficīts bija 0,2% no IKP līmenī, savukārt 2014.gada 1.ceturksnī ienākumu konts bija ar nelielu pārpalikumu 0,7% no IKP līmenī.

Kārtējo pārvedumu un kapitāla konta izmaiņas galvenokārt nosaka ES fondu līdzekļu plūsmas. 2013.gadā kārtējo pārvedumu un kapitāla konts bija ar pārpalikumu, attiecīgi 1,3% un 2,5% no IKP līmenī.

Finanšu konta bilances stāvokli pēdējos gados pārsvarā noteica finanšu sektora stabilizācijas pasākumi, kā arī valsts sektora parādu restrukturizācijas un parādsaistību samazināšanas politika.

Kopumā laika periodā no 2009. līdz 2011.gadam finanšu kontā bija deficīts, attiecīgi, 6,9%, 2,1% un 4% līmenī no IKP. Savukārt 2012.gadā finanšu konta balance bija pozitīva – 2,9% no IKP līmenī, ar izteikti lielām ceturkšņu svārstībām.

2013.gadā finanšu konta ceturkšņa svārstības bija mērenākas. Gada 1.ceturksnī finanšu kontā bija neliels deficīts 0,3% no IKP līmenī, ko noteica valdības un privātā nefinanšu sektora pasīvu samazinājums, savukārt 2., 3. un 4.ceturksnī finanšu konts

bija pozitīvs, – attiecīgi 1%, 2,1% un 0,5% no IKP. 2014.gada 1.ceturksnī, sakarā ar banku sektora aktīvu samazinājumu, finanšu kontā bija deficīts 5% no IKP.

Salīdzinoši augstā līmenī saglabājas ienākošo ĀTI intensitāte. 2011.gadā ienākošās ĀTI plūsmas bija 5,2% līmenī no IKP. 2012.gadā un 2013.gadā piesaistīto ĀTI apjoms bija nedaudz mērenāks un sasniedza attiecīgi 3,9% un 2,6% no IKP. Laika periodā no 2011. līdz 2012.gadam ĀTI daļa piesaistītā ārvalstu kapitāla struktūrā vidēji veidoja 60%, savukārt 2013.gadā ĀTI gandrīz pilnībā noteica ārvalstu kapitāla plūsmas. 2014.gada 1.ceturksnī piesaistīto ĀTI apjoms bija gandrīz piecas reizes mazāks nekā pirms gada, galvenokārt sakarā ar ieguldījumu samazināšanos uzņēmumu pašu kapitālā, ko daļēji kompensēja reinvestētās peļņas pieaugums.

Saskaņā ar Latvijas starptautisko investīciju bilanci 2014.gada marta beigās uzkrātās ĀTI Latvijas ekonomikā sasniedza 11425,2 milj. eiro, kas bija par 3% vairāk nekā pirms gada. ĀTI daļa uzkrātā ārvalstu kapitāla struktūrā veidoja 29,4%. Salīdzinot ar 2013.gada beigām, uzkrātās ĀTI Latvijas tautsaimniecībā samazinājās par 0,4%. To lielā mērā noteica Somijas un Luksemburgas investīciju samazināšanās attiecīgi par 29% un 47%, ko daļēji kompensēja Ungārijas uzņēmēju apjomīgie ieguldījumi.

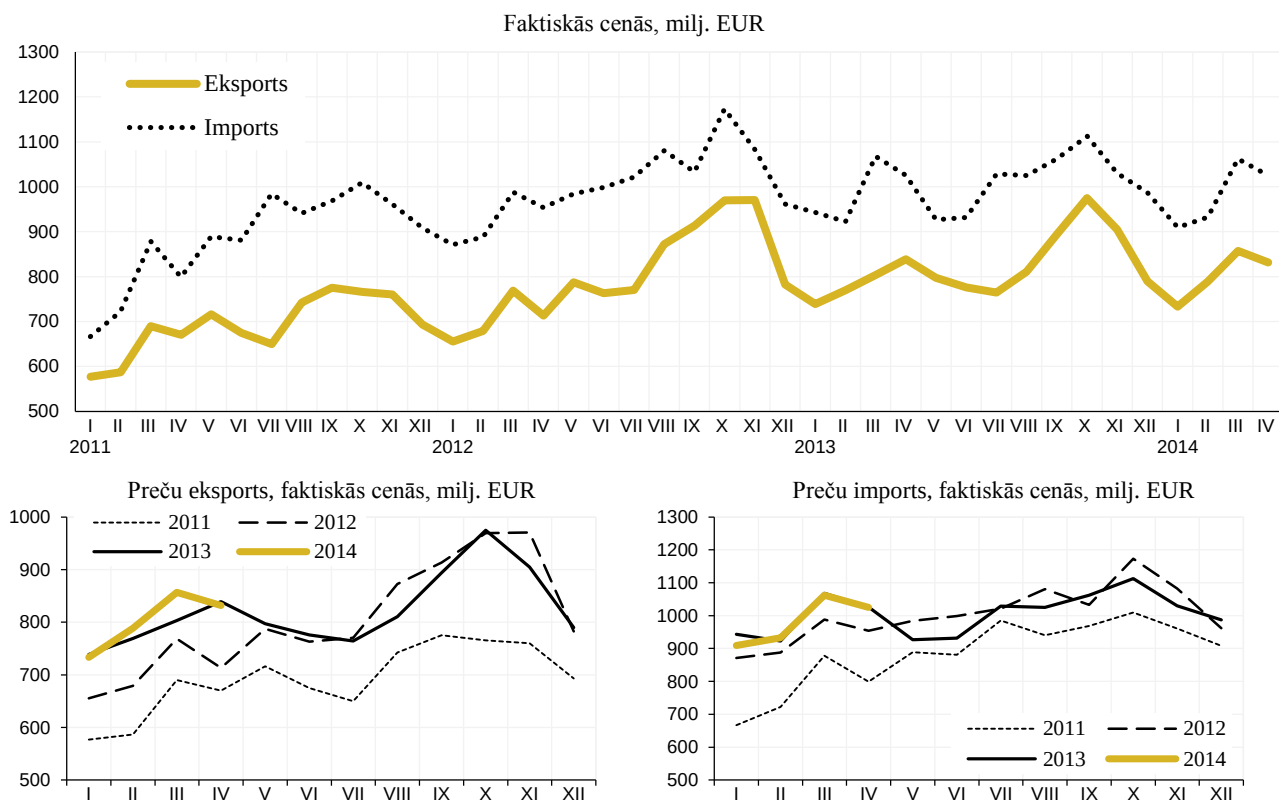
Portfeļinvestīciju daļa pēdējos trīs gados nepārtraukti mainās. Portfeļinvestīciju plūsmu svārstības būtiski ietekmē banku sektora bilanču stabilizācijas darījumi, kā arī valsts ārējā parāda restrukturizācija. 2012.gadā portfeļinvestīciju bilance bija ar pārpalikumu (4,5% no IKP), bet 2013.gadā tas bija ar nelielu deficītu (1% no IKP), savukārt 2014.gada 1.ceturksnī portfeļinvestīciju kants bija pārpalikumā – 10,5% līmenī no IKP.

Nozīmīgas svārstības ir vērojamas citu investīciju postenī. 2012.gadā, kā arī 2013.gadā citu investīciju bilances saldo bija negatīvs – attiecīgi 5,1% un 0,6% no IKP, bet 2014.gada 1.ceturksnī citu ieguldījumu kants deficīts palielinājās līdz 15% no IKP. Tāpat kā portfeļinvestīciju, arī citu investīciju bilances svārstības pārsvarā ir saistītas ar finanšu sektora stabilizācijas pasākumiem un valsts sektora parādu restrukturizācijas politiku.

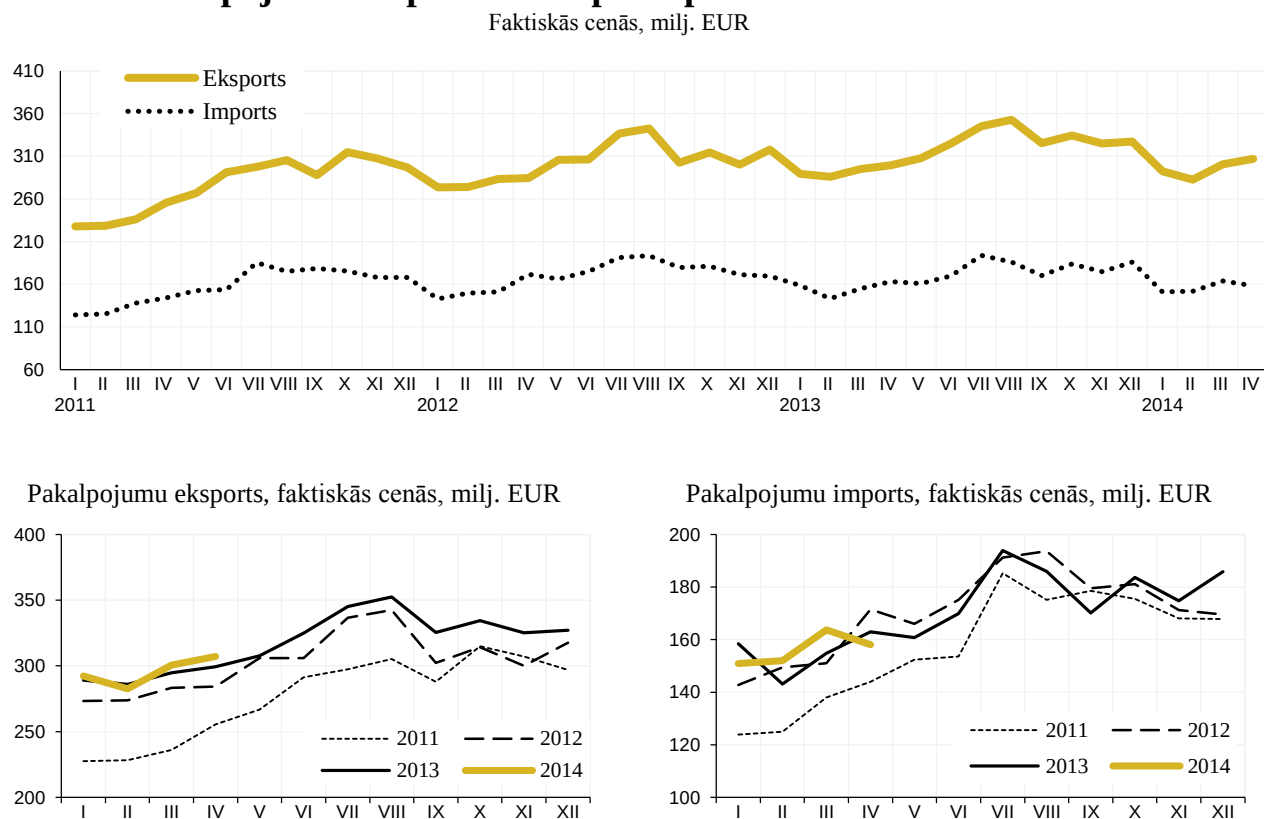
Kā liecina Latvijas starptautisko investīciju bilances dati, 2014.gada marta beigās valdības bruto ārējais parāds bija 6874,4 milj. eiro (29,2% no IKP) jeb par 2% zemākā līmenī nekā pirms gada. Līdz ar valdības ārējā parāda samazināšanos, arī Latvijas kopējais bruto ārējais parāds samazinājās par 2,7% un 2014.gada marta beigās veidoja 128,4% no IKP.

Nodaļas turpinājumā atspoguļota preču un pakalpojumu eksporta-importa dinamika, kā arī maksājumu bilances tekošais un finanšu kants.

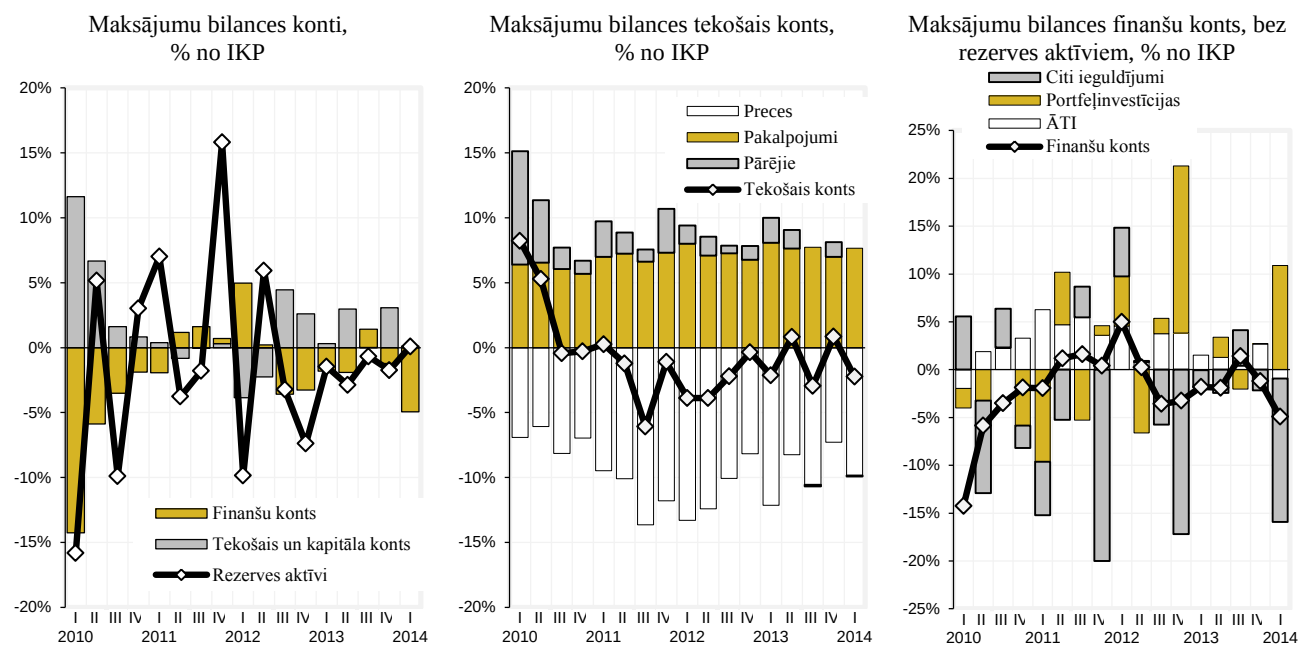
4.1.attēls. Preču eksports un imports pa mēnešiem

4.2.attēls. Pakalpojumu eksports un imports pa mēnešiem

4.3.attēls. Maksājumu bilance pa ceturkšņiem

5. Valdības finanses un valsts finanšu sektors

Valdības finanses

Jau tradicionāli katru gadu pirmajos mēnešos kopbudžetā veidojas pārpalikums un arī 2014.gada piecos mēnešos Valsts kases dati uzrāda konsolidētā kopbudžeta pārpalikumu. Budžeta izpildi pirmajos mēnešos noteica gan ekonomiskā situācija un veiktās izmaiņas nodokļu likumdošanā, gan citi administratīva rakstura faktori, kas ietekmēja budžeta pozīciju nobīdes pa mēnešiem, bet kopumā būtiski neietekmēs gada plāna izpildi.

Konsolidētā kopbudžeta pārpalikums (atbilstoši naudas plūsmas metodoloģijai) 2014.gada piecos mēnešos bija 80 milj. eiro, kas iepriekšējā gada atbilstošajā periodā bija 266,2 milj. eiro. Šī gada piecos mēnešos konsolidētā kopbudžeta pārpalikumu galvenokārt veidoja pašvaldību konsolidētā budžeta finansiālais pārpalikums 76,4 milj. eiro apmērā.

Konsolidētā kopbudžeta ieņēmumi 2014.gada piecos mēnešos bija 3433,2 milj. eiro, kas ir par 89,2 milj. eiro jeb 2,5% mazāk nekā 2013.gada atbilstošajā periodā. Ieņēmumu samazinājumu galvenokārt noteica mazāki ieņēmumi no Eiropas Komisijas par realizētajiem ES fondu projektiem. Turpretim nodokļu ieņēmumos bija vērojams neliels pieaugums un šā gada piecos mēnešos tie tika iekasēti plānotajā līmenī.

Konsolidētā kopbudžeta izdevumi 2014.gada piecos mēnešos bija 3353,2 milj. eiro, kas ir par 97 milj. eiro jeb 3% vairāk nekā 2013.gada atbilstošajā periodā. Lielākus izdevumus galvenokārt veidoja ar atlīdzību saistīto izdevumu pieaugums par 42,6 milj. eiro jeb 6,5%, izdevumu pieaugums subsīdijām 28,2 milj. eiro jeb 4,4% kā arī izdevumu pieaugums kārtējiem maksājumiem Eiropas Savienības budžetā par 20,5 milj. eiro jeb 16 procentiem.

Lielākais pieaugums atlīdzības izdevumos ir vērojams valsts pamatbudžetā, ko noteica vidējās mēneša darba samaksas pieaugums valsts budžeta iestādēs un mēneša darba algas izlīdzināšana no šā gada janvāra. Savukārt kapitālo izdevumu pieaugumu salīdzinājumā ar pagājušā gada pieciem mēnešiem gan valsts, gan pašvaldību budžetos sekmēja lielāki izdevumi ES fondu projektiem, kas kompensēja investīciju samazināšanos tajā budžeta daļā, kas paredzēta valsts un pašvaldību pamatfunkciju finansēšanai.

Kopējie nodokļu ieņēmumi (ieskaitot iemaksas fondēto pensiju shēmā) 2014.gada piecos mēnešos bija 2791 milj. eiro, kas ir par 106,5 milj. eiro jeb 4% vairāk nekā iepriekšējā gadā. To galvenokārt noteica pievienotās vērtības nodokļa un sociālo apdrošināšanas iemaksu ieņēmumu pieaugums.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi 2014.gada piecos mēnešos bija 162,2 milj. eiro, kas salīdzinājumā ar 2013.gada pieciem mēnešiem ir par 11,1 milj. eiro jeb 6,4% mazāk un tas galvenokārt saistīts ar atmaksātās summas pieaugumu. 2014.gada piecos mēnešos atmaksātās summas pieaugušas par 17,9 milj. eiro jeb 90,7%, salīdzinot ar 2013.gada attiecīgo periodu. Savukārt uzņēmumu ienākuma nodokļa iemaksas 2014.gada piecos mēnešos pieaugušas par 6,8 milj. eiro jeb 3,5%, salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi 2014.gada piecos mēnešos bija 705,3 milj. eiro, kas salīdzinājumā ar 2013.gada pieciem mēnešiem ir par 53,5 milj. eiro jeb 8,2% vairāk, kas skaidrojams ar mazumtirdzniecības apgrozījuma un saimnieciskās darbības apjoma palielināšanos.

Pievienotās vērtības nodokļa bruto iemaksas 2014.gada piecos mēnešos bija 1099,6 milj. eiro, t.i., par 43,5 milj. eiro jeb 4,1% vairāk nekā 2013.gada attiecīgajā periodā, kas skaidrojams ar mērenu mazumtirdzniecības apjoma kāpumu.

Pievienotās vērtības nodokļa atmaksas 2014.gada piecos mēnešos tika veiktas 394,3 milj. eiro apmērā, t.i., par 10 milj. eiro jeb 2,5% mazāk nekā 2013.gada piecos mēnešos, ko lielā mērā ietekmēja atmaksu pieaugums 2013.gada decembrī, tādējādi samazinot atmaksu slogu 2014.gada janvārī.

Akcīzes nodokļa ieņēmumi 2014.gada piecos mēnešos bija 290,2 milj. eiro, kas ir par 3,7 milj. eiro jeb 1,3% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā. Salīdzinot ar iepriekšējā gada pieciem mēnešiem, akcīzes nodokļa ieņēmumi no tabakas izstrādājumiem pieauguši par 8,1 milj. eiro jeb 14,6%, ieņēmumi no naftas produktiem par 4,5 milj. eiro jeb 3% un ieņēmumi no alus par 1,2 milj. eiro jeb 15,8%. Savukārt akcīzes nodokļa ieņēmumi no alkoholiskajiem dzērieniem samazinājušies par 7 milj. eiro, kas saistīts gan ar piešķirtajiem termiņa pagarinājumiem 3,3 milj. eiro apmērā, gan alkohola patēriņa apjoma samazinājumu. Salīdzinot ar iepriekšējā gada pieciem mēnešiem, akcīzes nodokļa ieņēmumi samazinājušies arī par dabasgāzi, ko ietekmēja iepriekš neprognozētie salīdzinoši siltie laika apstākļi.

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi 2014.gada piecos mēnešos bija 541,7 milj. eiro, kas ir par 0,9 milj. eiro jeb 0,2% mazāk nekā 2013.gada atbilstošajā periodā. Nodokļa ieņēmumu neizpilde skaidrojama ar to, ka daļa maksājumu par 2014.gada janvāri tika samaksāti 2013.gada decembrī, jo Latvija 2014.gada 1.janvārī pievienojās eiro zonai. Saskaņā ar Valsts ieņēmumu dienesta datiem 2014.gada martā darba ņēmēju, par kuriem veiktas sociālās apdrošināšanas iemaksas, skaits pieaudzis par 0,8% salīdzinājumā ar 2013.gada martu, savukārt š.g. četros mēnešos nodarbināto ienākumi palielinājušies par 8,5 procentpunktiem salīdzinājumā ar 2013.gada atbilstošo periodu. Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras informāciju, bezdarba līmenis 2014.gada maija beigās bija 9,1%, kas ir par 0,8 procentpunktiem mazāk nekā 2013.gada maijā.

Sociālās apdrošināšanas iemaksas 2014.gada piecos mēnešos tika iekasētas 892,0 milj. eiro apmērā, kas bija par 36,2 milj. eiro jeb 4,2% vairāk nekā 2013.gada piecos mēnešos. Tai skaitā sociālās apdrošināšanas iemaksas valsts speciālajā budžetā bija 787,7 milj. eiro un iemaksas fondēto pensiju shēmā – 104,3 milj. eiro. Tāpat kā iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumus, arī sociālās apdrošināšanas iemaksu ieņēmumus ietekmēja Latvijas pievienošanās eiro zonai.

Banku sektors

Līdz ar gaidāmo eiro ieviešanu, 2013.gada beigās ievērojami pieauga noguldījumu apjomi, sasniedzot 19,5 mljrd. eiro. 2014.gada sākumā noguldījumu pieauguma temps nedaudz saruka. Rezidentu un nerezidentu noguldījumi veido gandrīz vienādu

īpatsvaru kopējā noguldījumu apjomā. Nerezidentu noguldītāju struktūra pēdējos gados nav īpaši mainījusies – no kopējiem noguldījumiem 7,2% ir NVS valstu noguldījumi, 16,1% pārējo Eiropas Ekonomikas zonas valstu noguldījumi un lielāko daļu veido citu valstu noguldījumi (25,7%).

2013.gadā pieauga no jauna izsniegto kredītu apjoms, tomēr 2014.gada sākumā tas ievērojami saruka – 2014.gada 1.ceturksnī banku sektorā kopumā no jauna tika izsniegti kredīti 512,8 milj. eiro apmērā, kas ir par gandrīz 34% mazāk nekā pirms gada. Puse no jauna izsniegtajiem kredītiem ir izsniegti nerezidentiem.

Lai gan mājsaimniecību kreditēšanā ir vērojami uzlabojumi, tomēr tā joprojām ir zemā līmenī. Arī kopējā mājokļa kredītportfeļa dinamika ir negatīva. 2014.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu, saruka mājsaimniecībām no jauna izsniegto kredītu pieauguma temps (+2,5%). Mājokļu kreditēšanu kavē mājsaimniecību ierobežotās iespējas segt pirmo iemaksu. Arī uzņēmējdarbības kreditēšana joprojām ir vāja. 2013.gadā, salīdzinot ar 2012.gadu, uzņēmumiem no jauna izsniegto kredītu apjomi pieauga par 20%. 2014.gada sākumā no jauna izsniegto kredītu apjomi saruka gandrīz visās lielākajās tautsaimniecības nozarēs. Lai gan uzņēmēju pieprasījums pēc kredītiem pieaug, kopumā 2013.gadā tautsaimniecībā rezidentiem izsniegto kredītu apmērs bija par 5,6% mazāks nekā 2012.gadā.

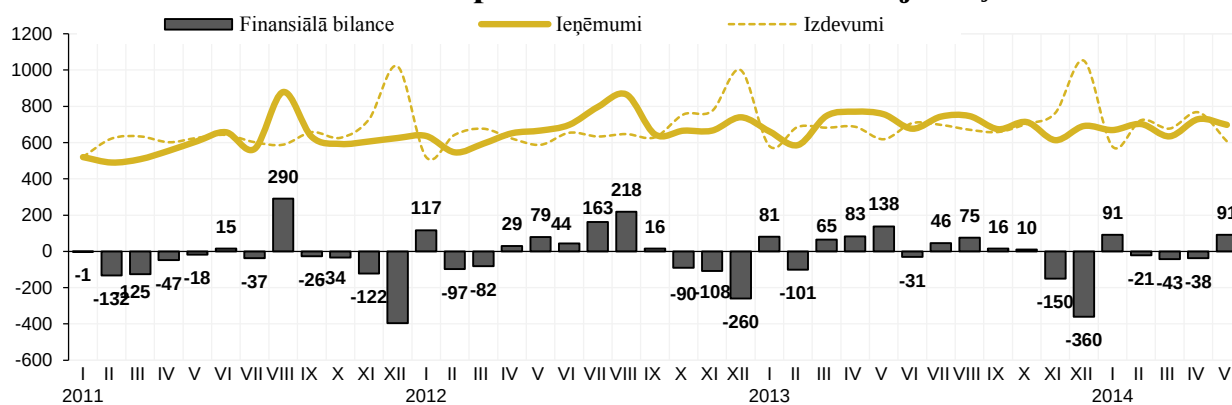
Kredītu atlikumi joprojām turpina samazināties. Atmaksāto kredītu apmērs joprojām ir straujāks nekā no jauna izsniegtie kredīti. Kredītu atlikumi 2014.gada 1.ceturksnī beigās samazinājās par 8,4% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo periodu. 2014.gada 1.ceturksnī visstraujāk saruka industriālo kredītu atlikumi (par 13%). Komerckredītu (apgrozāmo līdzekļu palielināšanai) kreditēšana arī sarūk (par 5,4%). Joprojām turpina sarukt arī hipotekāro kredītu atlikumi (par 10,6%) un sarukuma temps ir ar pieaugošu tendenci.

Līdz ar tautsaimniecības izaugsmes atjaunošanos, kredītu kvalitāte turpina uzlaboties. Kredītu ar maksājuma kavējumiem apmērs kopējā banku kredītportfelī 2014.gada 1.ceturksnī bija 14,9%, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem kopš 2008.gada beigām. Banku kredītportfeļa kvalitātes uzlabošanās lielā mērā ir saistīta ar slikto kredītu norakstīšanu, kas ir ievērojami pieaugusi.

Eiro izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmes mājokļa iegādei kopš 2013.gada sākuma ir gandrīz nemainīgas. Neliels procentu likmes kāpums bija vērojams 2014.gada sākumā un maijā tā bija 2,6%. Euro izsniegto ilgtermiņa kredītu procentu likmes nefinanšu sabiedrībām sarūk jau kopš 2011.gada beigām un 2014.gada maijā tā bija 2,8 procenti.

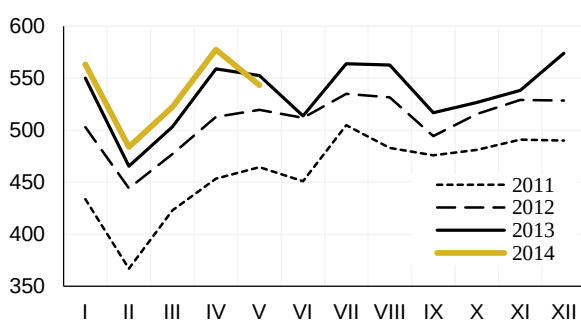
Nodaļas turpinājumā ir sniegti dati par valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālajiem rādītājiem, nodokļu ieņēmumiem, izsniegtajiem kredītiem, to struktūru un veidiem, kā arī izsniegto kredītu vidējās svērtās procentu likmes.

5.1.attēls. Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālie rādītāji, milj. EUR

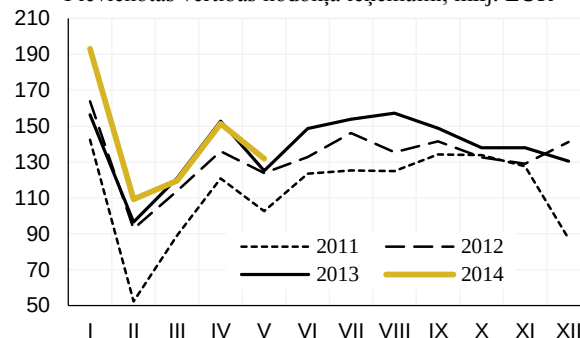

5.2.attēls. Nodokļu ieņēmumi

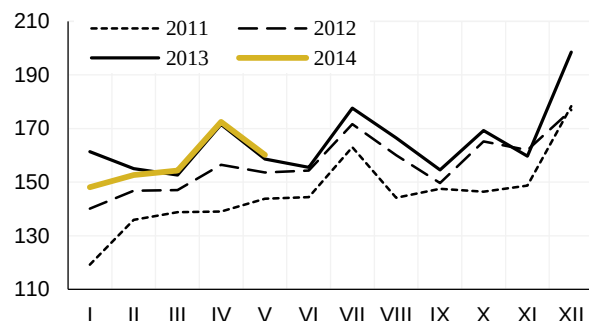
Nodokļu ieņēmumi kopā, milj. EUR

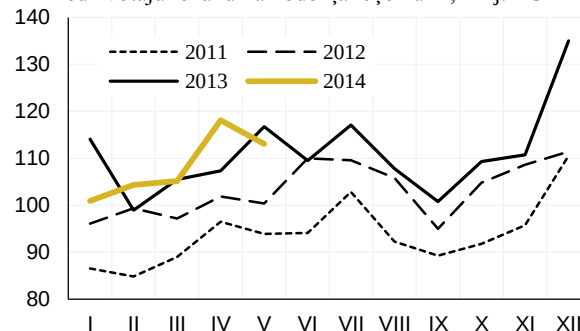
Pievienotās vērtības nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

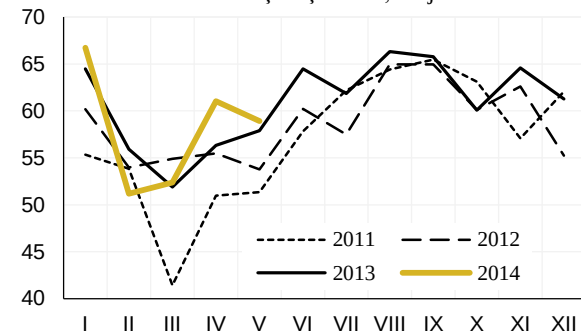
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (neieskaitot valsts fondēto pensijas shēmu līdzekļus), milj. EUR

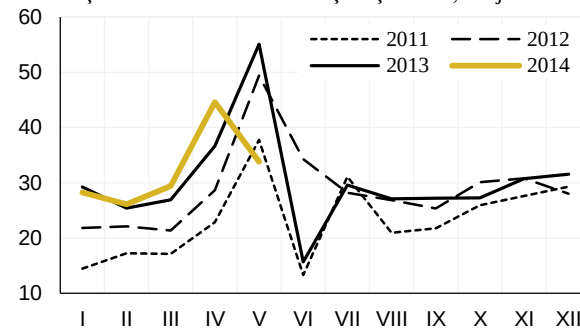
Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

Akcīzes nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

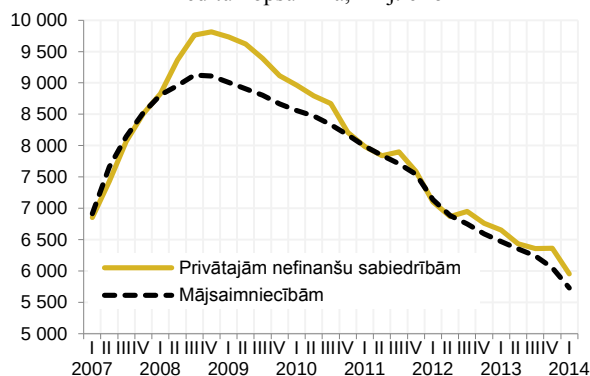

Uzņēmumu ienākuma nodokļa ieņēmumi, milj. EUR

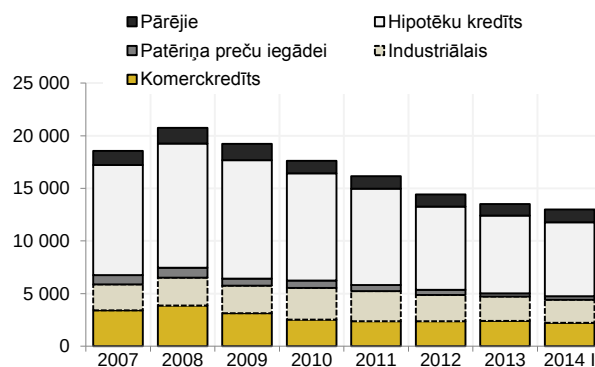

5.3.attēls. Rezidentu finanšu iestādēm, nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegtie kredīti

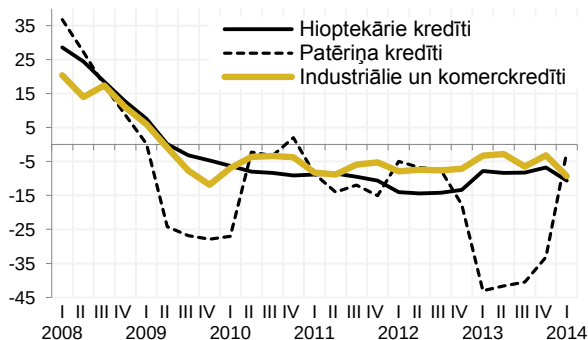
Privātajām nefinanšu sabiedrībām un mājsaimniecībām izsniegto kredītu kopsumma, milj. eiro

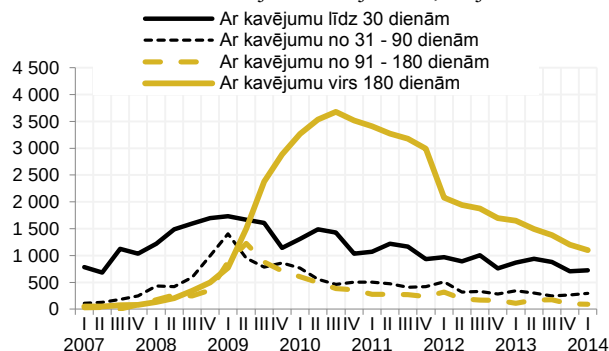
Izsniegto kredītu apjoms un struktūra, perioda beigās, milj. eiro

Izsniegtie kredīti pa to veidiem, izmaiņas % pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni

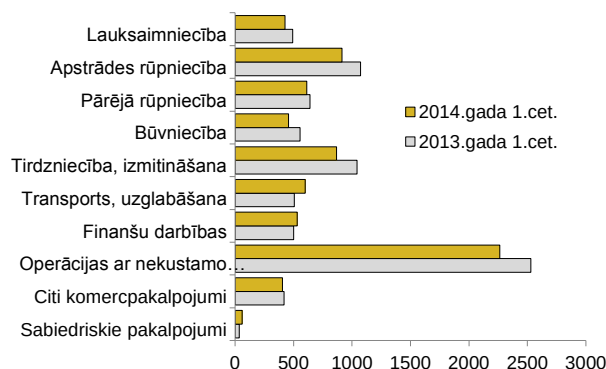

Kredīti ar maksājumu kavējumiem, milj. eiro

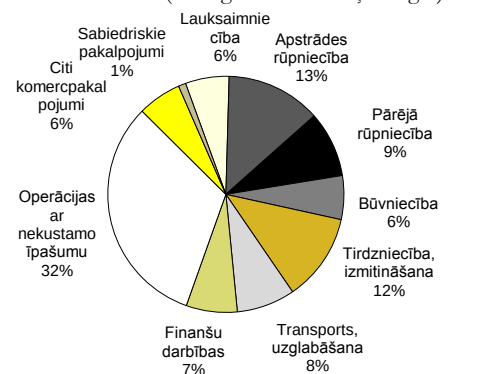

Kredīti rezidentiem sadalījumā pa tautsaimniecības nozarēm

Izsniegto kredītu atlikumi perioda beigās, milj. eiro

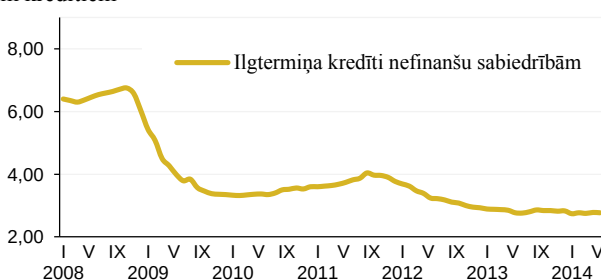
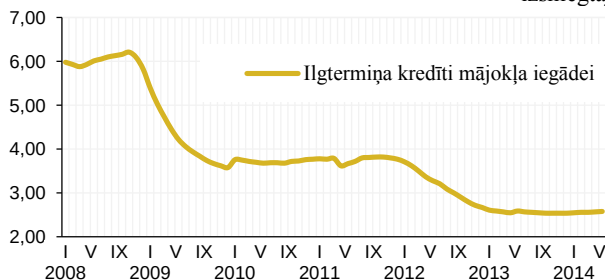

Izsniegto kredītu atlikumu struktūra, % (2014.gada 1.ceturkšņa beigās)

5.4.attēls. Kredītu % likmes (atlikumiem), (eiro)

izsniegtajiem kredītiem

6. Darba tirgus

Nodarbinātība un bezdarbs

Ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs. Tajā pašā laikā atsevišķas iedzīvotāju grupas, īpaši personas ar zemu izglītības līmeni un kvalifikāciju, gados vecāki cilvēki, kā arī jaunieši, situācijas uzlabošanā izjūt vajāk.

2013.gadā nodarbināto skaits palielinājās par 2,1%, kas bija straujākais pieaugums kopš 2008.gada. Bezdarba līmenis 2013.gadā samazinājās par 3,2 procentpunktiem – līdz 11,9%. Darba meklētāju skaits 2013.gadā bija 120,4 tūkst. 2013.gadā samazinājās ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits (par 1,6%), ko pamatā ietekmēja negatīvās demogrāfijas tendences. 2013.gadā bija 1014,2 tūkst. ekonomiski aktīvo iedzīvotāju jeb 66% no iedzīvotājiem vecumā no 15-74 gadiem.

Situācija darba tirgū turpināja uzlaboties arī 2014.gadā. 1.ceturksnī nodarbināto iedzīvotāju skaits palielinājās par 0,2%, bet bezdarba līmenis samazinājās par 1,1 procentpunktiem, salīdzinot ar 2013.gada 1.ceturksni. Nodarbināti bija 881,7 tūkst. jeb 58,6% iedzīvotāju vecumā no 15-74 gadiem. Bezdarba līmenis bija 11,9% un bez darba bija 118,7 tūkst. iedzīvotāju. Savukārt ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits turpināja sarukt un 2014.gada 1.ceturksnī to skaits bija par 1,1% mazāks nekā pirms gada.

Salīdzinoši augstais bezdarbs galvenokārt saistīts ar cikliskiem faktoriem, tomēr saglabājas arī augsts strukturālā bezdarba risks. Daļai no esošiem bezdarbniekiem ilgstoši var būt problēmas atrast darbu, jo jaunās darbavietas nav tās pašas, kas tika zaudētas krīzes laikā.

Arī reģistrētais bezdarba līmenis turpina samazināties – 2014.gada maija beigās tas bija 9,1%. Reģistrēti bija 92 tūkst. bezdarbnieku, kas bija par 11 tūkst. mazāk nekā 2013.gada maijā. Augstākais reģistrētais bezdarba līmenis saglabājas Latgales reģionā (19%), bet zemākais – Rīgā (5,5%). Vairāk nekā trešdaļa no kopējā reģistrēto bezdarbnieku skaita bija ilgstošie bezdarbnieki (bez darba ilgāk par gadu).

Kopš 2010.gada vidus pakāpeniski palielinās arī Nodarbinātības valsts aģentūrā reģistrēto brīvo darbavietu skaits. 2014.gada maija beigās kopumā bija reģistrētas 6,3 tūkst. vakances, kas bija par 2,5% vairāk nekā pirms gada.

Iedzīvotāju ienākumi

Krīzes laikā atalgojuma korekcija bija salīdzinoši mērena, lielāko daļu ekonomikas apjomu krituma ir kompensējis strādājošo skaita samazinājums. Stabilizējoties ekonomiskajai situācijai kopš 2010.gada beigām ir atsācies atalgojuma pieaugums, lai arī bezdarba līmenis saglabājas samērā augstā līmenī.

Augot pieprasījumam pēc darbaspēka, vidējā bruto darba samaksa pakāpeniski palielinās. 2011. un 2012.gadā tā pieauga attiecīgi par 4,4% un 3,7%, bet 2013.gadā – par 4,6% un sasniedza 716 eiro.

Kopš 2010.gada atalgojums ir audzis gan privātajā, gan sabiedriskajā sektorā. 2013.gadā atalgojums privātajā sektorā palielinājās par 4,7%, līdzīgs pieaugums bija vērojams arī sabiedriskajā sektorā (par 4,6%). Jāatzīmē, ka sabiedriskajā sektorā 2013.gadā vidējā bruto alga joprojām bija par 5% zemāka nekā 2008.gada attiecīgajā periodā, turpretī privātajā sektorā tā pārsniedza 2008.gada līmeni par 10,7 procentiem.

Relatīvi strauji algas turpināja pieaugt arī 2014.gada sākumā. Vidējā bruto alga 1.ceturksnī palielinājās par 7,7%, salīdzinot ar 2013.gada 1.ceturksni. Augstākā darba alga saglabājās Rīgas reģionā (846 eiro), bet zemākais atalgojuma līmenis bija Latgales reģionā (499 eiro).

Atalgojums kopš 2010.gada ir pieaudzis visās tautsaimniecības pamatnozarēs. Būtiskākais atalgojuma pieaugums ir bijis finanšu pakalpojumu nozarē, valsts pārvaldē un nekustamo īpašumu nozarē.

Straujākais algas pieaugums 2014.gada 1.ceturksnī, salīdzinot ar 2013.gada 1.ceturksni, bija finanšu pakalpojumu nozarē (16,6%), nekustamo īpašumu nozarē (10,9%), un lauksaimniecībā (10,2%).

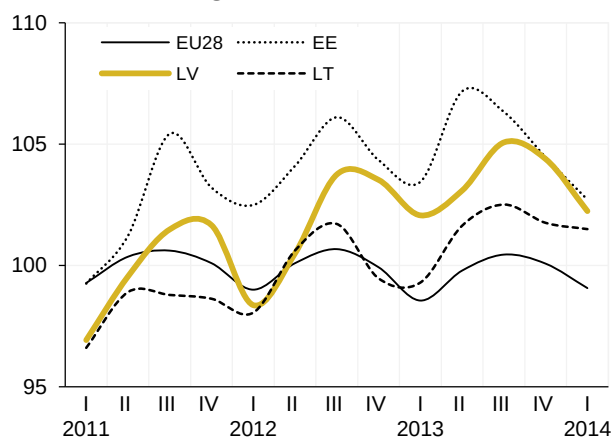
Augstākais atalgojuma līmenis saglabājās finanšu un apdrošināšanas pakalpojumu nozarē – vidēji 1773 eiro mēnesī.

Līdz ar nominālā atalgojuma pieaugumu, pakāpeniski palielinās reālā darba alga. Periodā no 2011. līdz 2012.gadam, pieaugot patēriņa cenām, reālās algas pieaugums bija mērens – attiecīgi 0,1% un 1,6% gadā. 2013.gadā reālais atalgojums palielinājās par 5,6%, ko pamatā noteica patēriņu cenu saglabāšanās esošajā līmenī. Vienlaikus 2014.gada 1.ceturksnī reālā darba alga palielinājās par 9,1%, kas saistīts ar straujo nominālās algas pieaugumu.

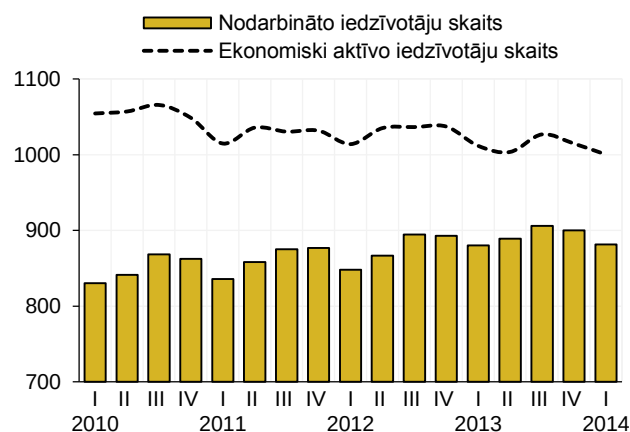
Nodaļas turpinājumā ir sniegti dati par nodarbināto skaita izmaiņām, bezdarba līmeni, brīvo darba vietu skaita izmaiņām un strādājošo mēneša vidējo bruto darba samaksu.

6.1.attēls. Nodarbinātība

Nodarbināto skaita izmaiņas pa ceturkšņiem
2010.gada 4.ceturksnis = 100

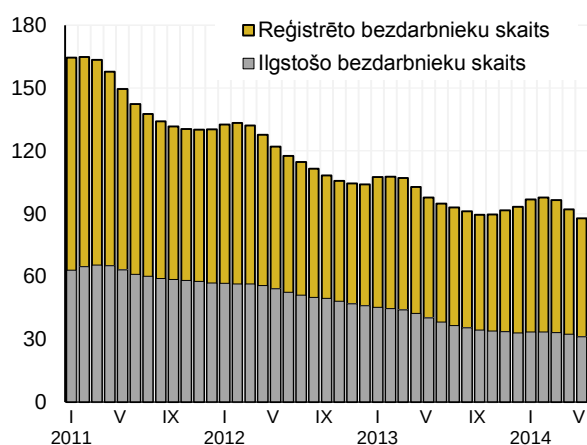

Nodarbināto un ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits, tūkstošos, vecuma grupā 15-74 gadi

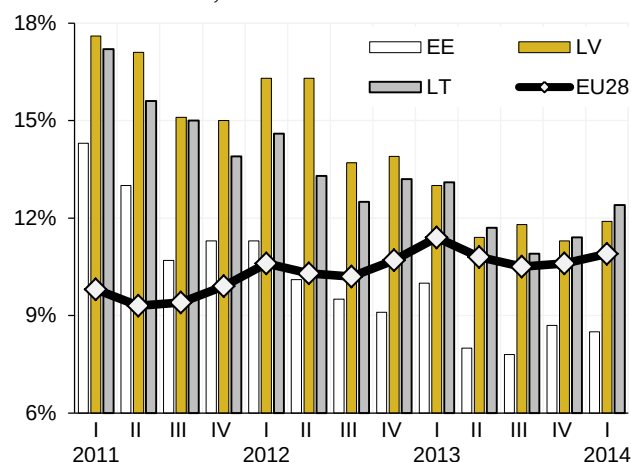

6.2.attēls. Bezdarbs

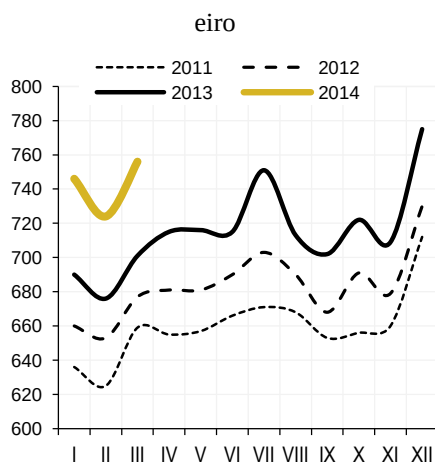
Reģistrēto bezdarbnieku skaits, tūkstošos

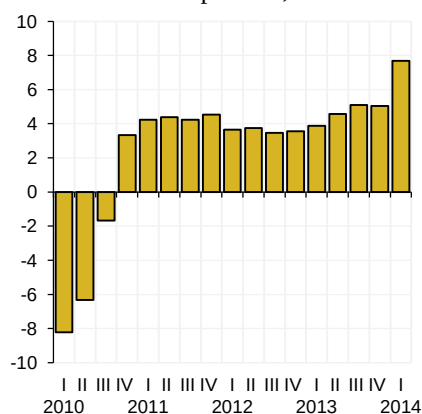
Bezdarba līmenis pēc darbaspēka apsekojumu datiem, sezonāli neizlīdzināti dati

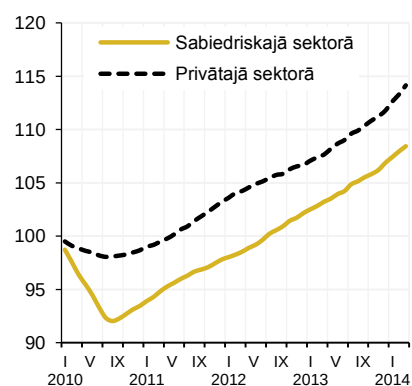
6.3.attēls. Strādājošo mēneša vidējā bruto darba samaksa

izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo periodu, %

12 mēnešu slidošais vidējais indekss, 2009.gada decembris = 100

7. Cenas

Pēc krīzes izraisītās deflācijas, kad 12-mēnešu **patēriņa cenu** inflācija 2010.gada februārī pazeminājās līdz -4,2%, cenas atkal sāka pieaugt. 2011.gadā 12-mēnešu patēriņa cenu inflācija bija 4%, savukārt 2012.gadā – 1,6%. 2013.gadā, neskatoties uz salīdzinoši straujo Latvijas ekonomikas izaugsmi, patēriņa cenas kopumā saglabāja ļoti mērenu dinamiku un patēriņa cenu līmenis bija samazinājies par 0,4%. Lielākā ietekme uz patēriņa cenām bija galvenokārt cenu kritumam siltumenerģijai, degvielai un pārtikai un cenu kāpumam pakalpojumiem.

2014.gadā turpinās mērens cenu pieaugums. 2014.gada jūnijā, salīdzinot ar 2013.gada decembri, patēriņa cenu līmenis bija palielinājies par 1,6%. Salīdzinot ar 2013.gada jūniju, patēriņa cenas palielinājās par 0,7 procentiem.

2014.gada sešos mēnešos lielākā ietekme uz cenu pārmaiņām galvenokārt bija cenu kāpumam pārtikai (par 2,1%), kas kopējo cenu līmeni palielināja par 0,5 procentpunktiem. Vislielākā ietekme bija cenu pieaugumam piena produktiem un sieram (par 3,7%), sezonalitātes ietekmē cenas straujāk pieauga arī dārzeņiem (par 12,8%). Pārtikas cenu kāpumam lielā mērā ir sezonāls raksturs, jo tirdzniecībā nonāca jauno dārzeņu un augļu raža. Par to liecina arī Pasaules pārtikas cenu dinamika. Pēc pieauguma februārī un martā, kopš aprīļa tās samazinās. Jūnijā, salīdzinot ar maiju, pasaules pārtikas cenu indekss samazinājās par 1,8%, ko ietekmēja cenu kritums visās galvenajās pārtikas produktu grupās.

2014.gada sešos mēnešos straujāks nekā iepriekšējos gados pieaugums bija vērojams apģērbam un apaviem (par 3,4%), kā arī alkoholam un tabakai (par 4,3%), kas saistīts ar nodokļu pieaugumu tabakai. Straujāk cenas pieauga arī pakalpojumiem (par 2,4%), ko galvenokārt ietekmēja cenu kāpums daļai ar mājokļa uzturēšanu saistītiem pakalpojumiem, kā arī atpūtas un kultūras, tūrisma, ēdināšanas, viesnīcu, friziera un personīgās aprūpes pakalpojumiem.

Degvielas cenas Latvijā kopš decembra pieauga par 0,3%. 2014.gada pirmajos mēnešos pasaules naftas cenu dinamika bija mērena un maijā pasaules naftas cenas bija tādā pašā līmenī kā iepriekšējā gada beigās. Savukārt jūnija vidū pasaules naftas cenas pieauga ļoti strauji saistībā ar nestabilo situāciju Irākā. Turpinoties stabilām naftas piegādēm no Irākas dienvidu rajoniem, kur sadursmes nenotiek, un mazinoties bažām par piegādi, jūnija beigās bija vērojams neliels cenu samazinājums. Vidējais cenu pieaugums pasaules naftas cenām mēneša laikā bija līdz 3,5 procentiem.

2013.gadā **ražotāju cenas rūpniecībā** palielinājās par 0,3%, salīdzinot ar 2012.gadu, bet ražotāju cenas apstrādes rūpniecībā bija par 1,4% augstākas nekā gadu iepriekš. Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas eksportētajai produkcijai šajā laikā palielinājās par 1,5%, bet vietējā tirgū realizētajai produkcijai – par 1,3 procentiem.

2014.gada maijā, salīdzinot ar 2013.gada decembri, rūpniecības cenas palielinājās par 0,3%, bet, salīdzinot ar 2013.gada maiju, samazinājās par 0,1%. Kopējais ražotāju cenu līmenis Latvijas apstrādes rūpniecībā 2014.gada piecos mēnešos pieauga par 0,2%. Apstrādes rūpniecībā ražotāju cenas vietējā tirgū realizētajai produkcijai šajā laikā palielinājās par 0,5%, bet eksportētajai produkcijai saglabājās nemainīgas.

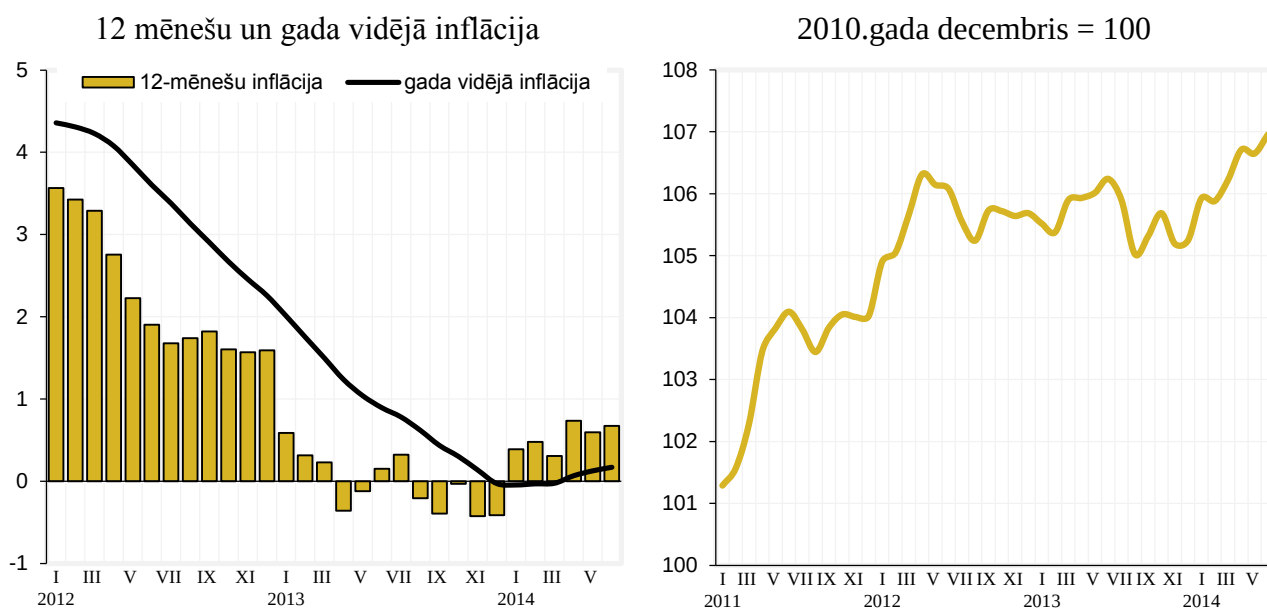
Vairāk nekā 60% no apstrādes rūpniecībā saražotās produkcijas tiek eksportēta, tādēļ apstrādes rūpniecībā kopējo ražotāju cenu dinamiku lielākā mērā ietekmē eksportētās produkcijas ražotāju cenu svārstības. Savukārt eksportētās produkcijas cenas pamatā nosaka Latvijas galveno eksportpreču, t.sk. kokmateriālu, metāla izstrādājumu un pārtikas preču cenu pieauguma apstāšanās pasaules tirgos. Savukārt vietējā tirgū realizētās produkcijas cenu kāpumu ietekmē iekšzemes pieprasījuma pieaugums.

Apstrādes rūpniecības nozaru griezumā 2014.gada piecos mēnešos ietekmīgākais ražotāju cenu pieaugums bija koksnes izstrādājumu ražošanā – par 1,7% un gatavo metālizstrādājumu ražošanā – par 2%. Ražotāju cenu pieaugumu koksnes izstrādājumu ražošanā noteica cenu kāpums gan vietējā tirgū realizētajai produkcijai, gan eksportētajai produkcijai, bet gatavo metālizstrādājumu ražošanā – cenu kāpums eksportētajai produkcijai.

Lielākā pazeminošā ietekme šī gada piecos mēnešos bija straujam ražotāju cenu samazinājumam datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošanā – par 16,2% un elektrisko iekārtu ražošanā – par 1,8%, ko ietekmēja eksportētās produkcijas cenu kritums šajās nozarēs. Cenas samazinājās arī nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanā – par 1,1%, ko ietekmēja cenu samazinājums vietējā tirgū realizētai produkcijai.

Nodaļas turpinājumā ir sniegta statistiskā informācija par patēriņa un ražotāju cenu pārmaiņām.

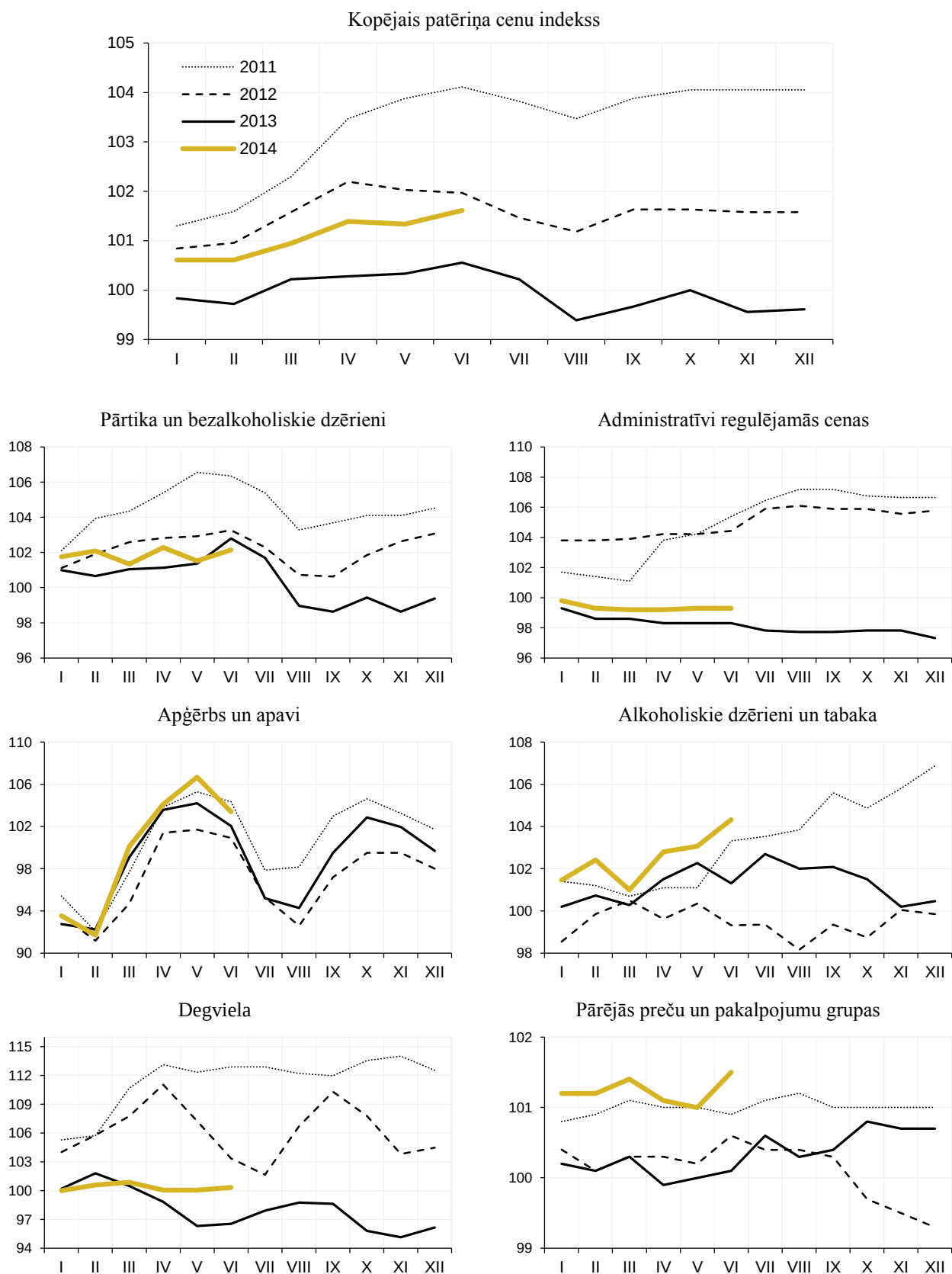
7.1.attēls. Patēriņa cenu pārmaiņas

7.1.tabula. Patēriņa cenu pārmaiņas pa mēnešiem, procentos

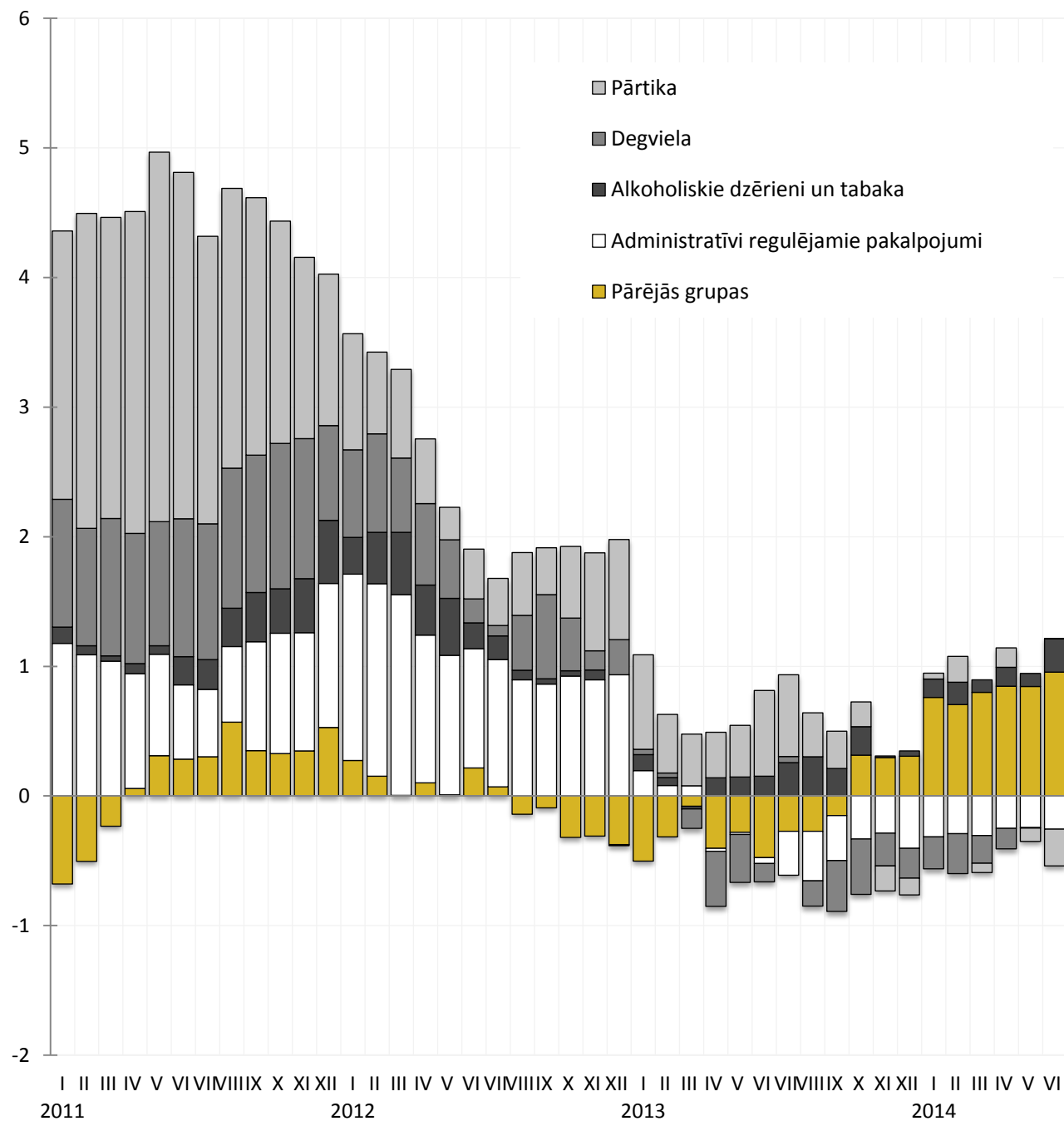
		salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi	salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo mēnesi	vidēji gada laikā
2012	Aprīlis	0,6	2,8	4,1
	Maijs	-0,2	2,2	3,8
	Jūnijs	-0,1	1,9	3,6
	Jūlijs	-0,5	1,7	3,4
	Augusts	-0,3	1,7	3,1
	Septembris	0,5	1,8	2,9
	Oktobris	0,0	1,6	2,7
	Novembris	-0,1	1,6	2,5
	Decembris	0,0	1,6	2,3
2013	Janvāris	-0,2	0,6	2,0
	Februāris	-0,1	0,3	1,8
	Marts	0,5	0,2	1,5
	Aprīlis	0,0	-0,4	1,2
	Maijs	0,1	-0,1	1,0
	Jūnijs	0,2	0,2	0,9
	Jūlijs	-0,3	0,3	0,8
	Augusts	-0,8	-0,2	0,6
	Septembris	0,3	-0,4	0,4
	Oktobris	0,4	0,0	0,3
	Novembris	-0,5	-0,4	0,1
	Decembris	0,1	-0,4	0,0
2014	Janvāris	0,6	0,4	0,0
	Februāris	0,0	0,5	0,0
	Marts	0,3	0,3	0,0
	Aprīlis	0,5	0,7	0,1
	Maijs	-0,1	0,6	0,1
	Jūnijs	0,3	0,7	0,2

7.2.attēls. **Patēriņa cenu indekss grupās un apakšgrupās,**
iepriekšējā gada decembris =100

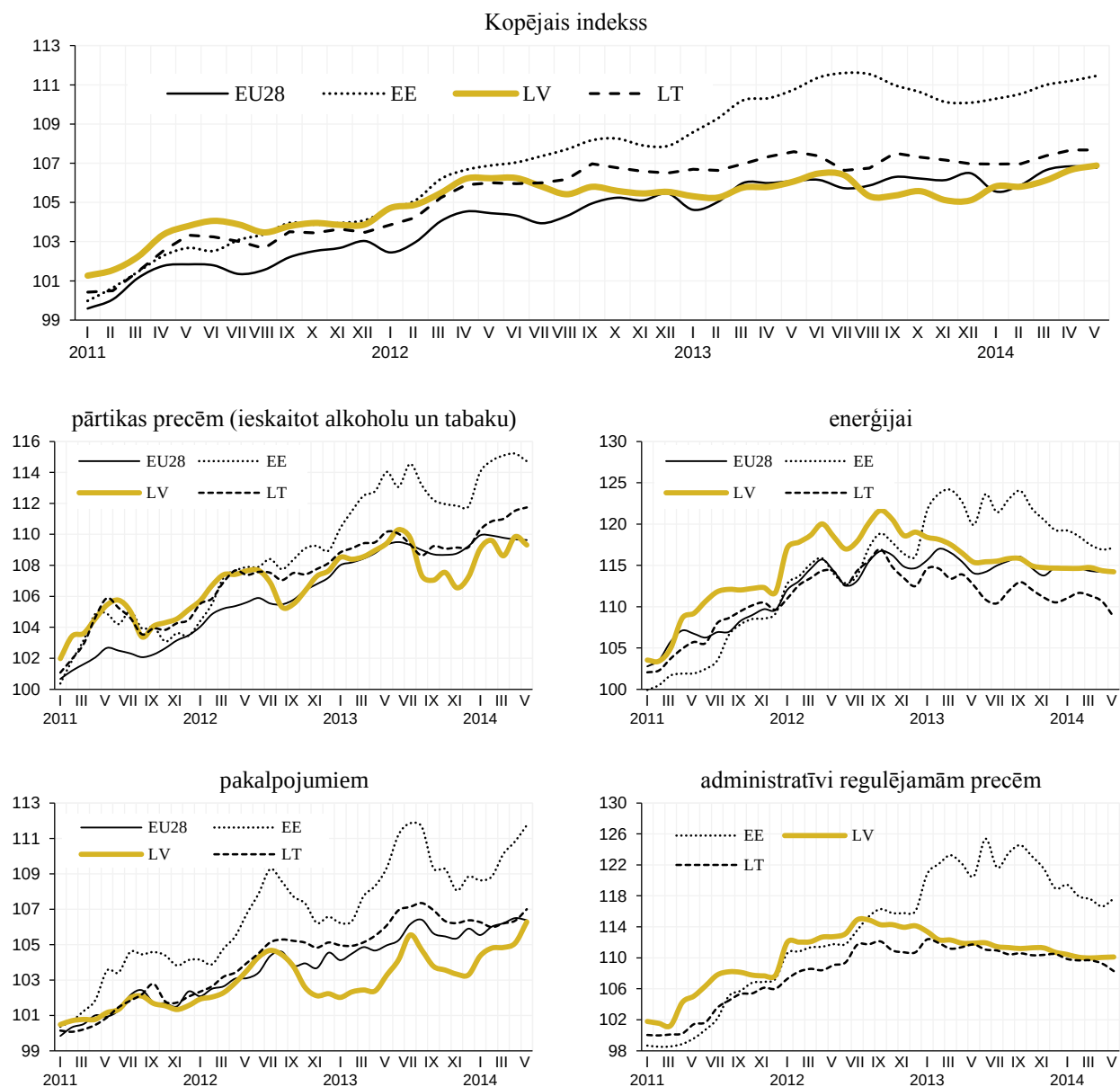

7.3.attēls. Atsevišķu preču un pakalpojumu grupu ietekme uz kopējo patēriņa cenu indeksu

12 mēnešu inflācija, procentpunkti

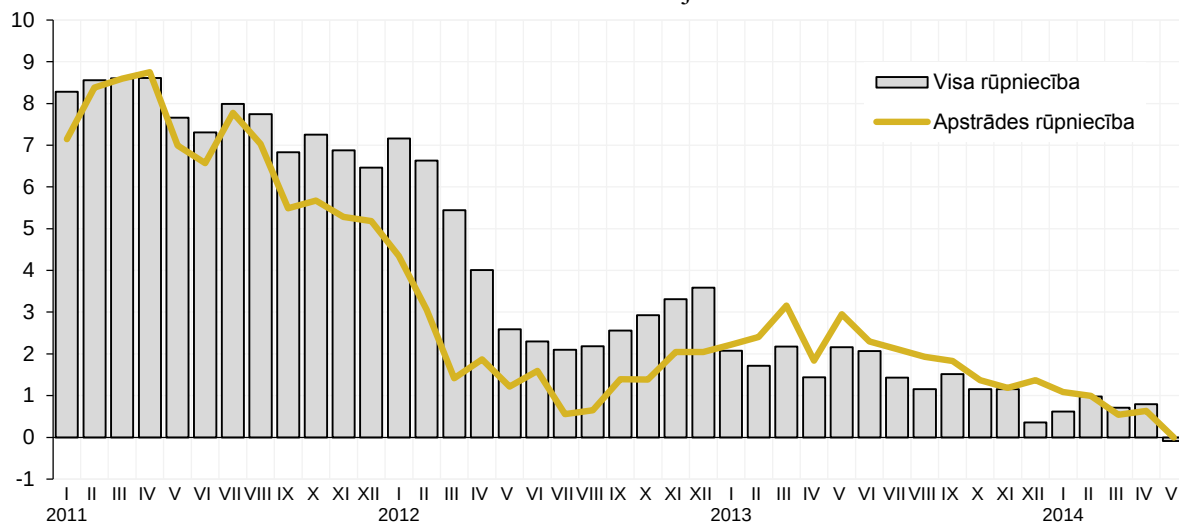

7.4.attēls. Saskaņotais patēriņa cenu indekss pa mēnešiem, 2010.gada decembris =100

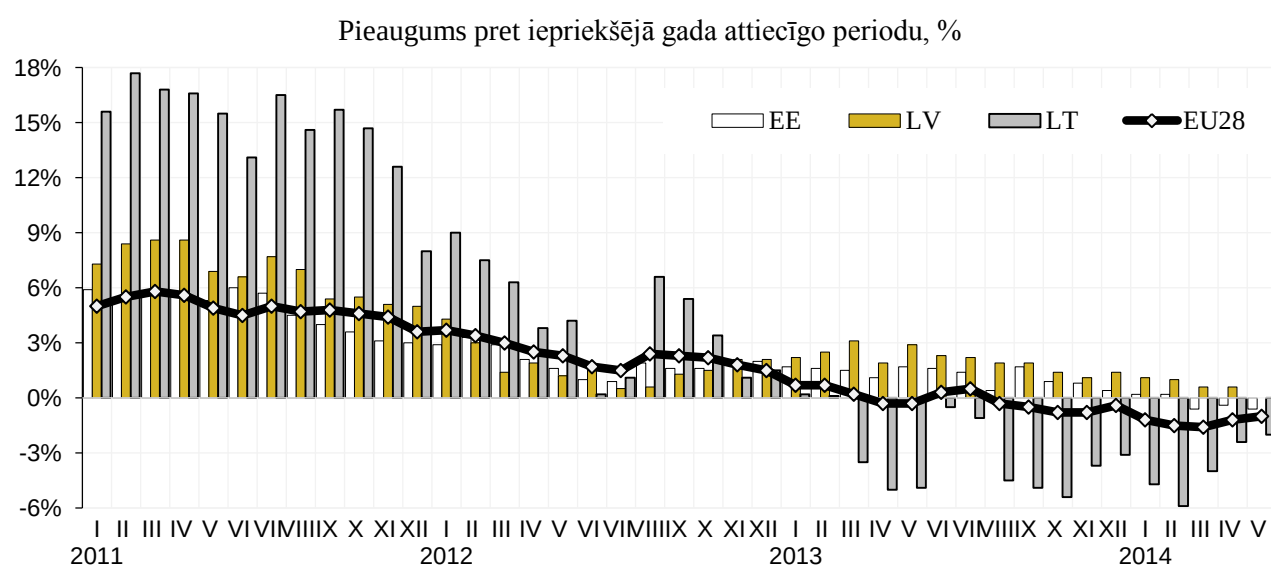
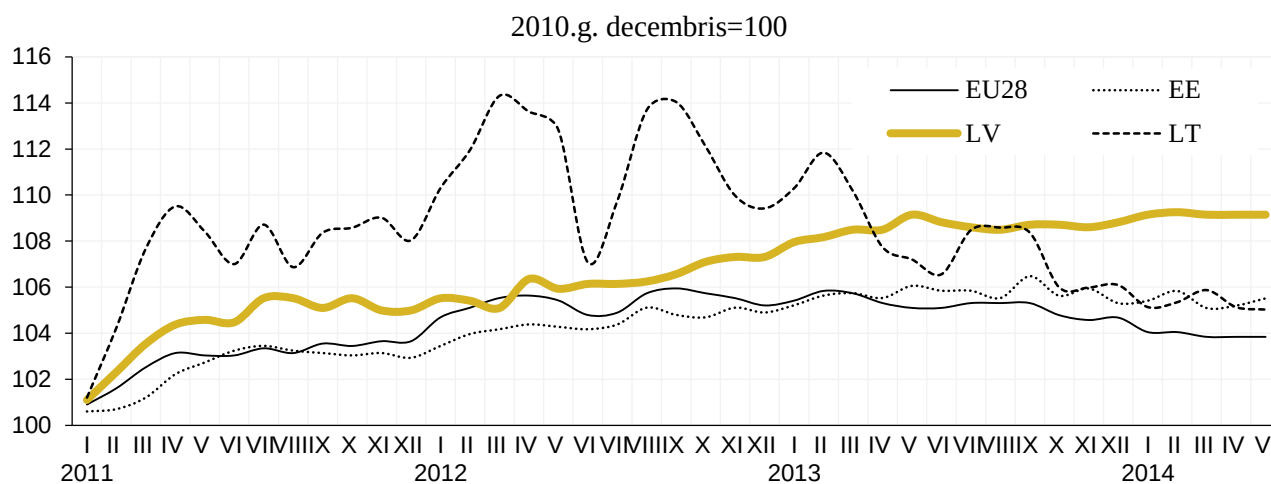

7.5.attēls. Ražotāju cenu pārmaiņas

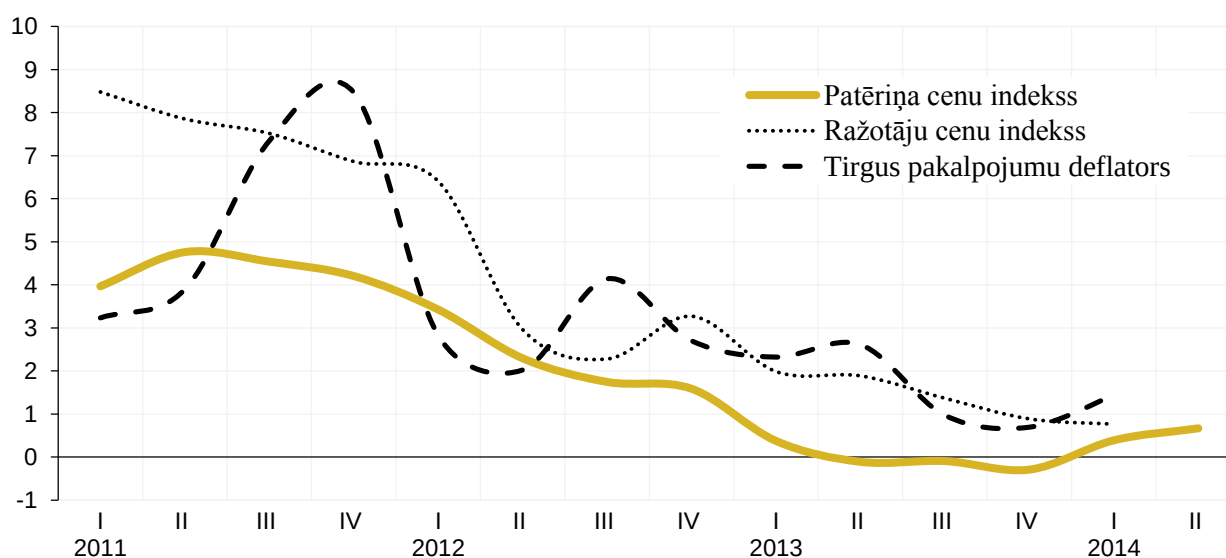
12 mēnešu inflācija

7.6.attēls. Ražotāju cenu dinamika apstrādes rūpniecībā

7.7.attēls. Patēriņa cenu, ražotāju cenu un tirgus pakalpojumu pievienotās vērtības deflatora izmaiņas, izmaiņas pret iepriekšējā gada atbilstošo ceturksni, %

8. Prognozes

Tautsaimniecības attīstība

Ekonomikas ministrija prognozē, ka Latvijas ekonomikas izaugsme 2014.gadā var sasniegt 3,5 procentus.

Līdzīgi, kā tas bija vērojams 2013.gadā, arī 2014.gadā izaugsmi lielā mērā nodrošinās privātā patēriņa pieaugums, ko veicinās situācijas uzlabošanās darba tirgū. Sagaidāms, ka privātais patēriņš 2014.gadā varētu palielināties par 3,2%. Strauju nodarbināto skaita un darba samaksas pieaugumu un līdz ar to arī privātā patēriņa kāpumu ierobežos nepieciešamība uzturēt konkurētspēju. Augot privātajam patēriņam, turpināsies stabila izaugsme uz iekšējo tirgu orientētās pakalpojumu nozarēs – komercpakalpojumos, tirdzniecībā un būvniecībā. Investīciju apjomus lielā mērā ietekmēs uzņēmēju nogaidošais noskaņojums attiecībā uz nākotnes perspektīvām, kā arī komercbanku piesardzīgā kreditēšanas politika.

Latvijas eksporta iespējas sekmēs pakāpenisks pieprasījuma pieaugums lielākajos eksporta tirgos Rietumeiropā. Savukārt Latvijas ražotāju eksports uz Austrumu tirgiem būs cieši saistīts ar tālāko notikumu attīstību Ukrainā un Krievijas ekonomikas attīstības tendencēm. Vājš pieprasījums Krievijas tirgū mazina Latvijas ražotāju eksporta iespējas. Latvijas eksporta struktūrā uz Krieviju galvenā preču grupa ir pārtikas rūpniecības ražojumi (~40% no kopējā preču eksporta uz Krieviju). Salīdzinoši liels īpatsvars ir arī mašīnām, mehānismiem un elektriskajām iekārtām, kā arī ķīmiskās rūpniecības produkcijai. Tādējādi šo nozaru pārstāvji var ciest lielākos zaudējumus Krievijas pieprasījuma samazinājuma rezultātā. Tiek prognozēts, ka eksporta apjomu pieauguma tempi 2014.gadā varētu sasniegt 3,3 procentus.

8.1.tabula. **IKP dinamika**, % pret iepriekšējo gadu

	2011	2012	2013	2014p
IKP no izlietojuma puses	5,3	5,2	4,1	3,5
Privātais patēriņš	4,8	5,8	5,4	3,2
Valsts patēriņš	1,1	-0,2	3,6	2,3
Kopējā pamatkapitāla veidošana	27,9	8,7	-4,3	1,2
Eksports	12,4	9,4	1,0	3,3
Imports	22,3	4,5	-1,7	2,0
IKP pa nozarēm	5,3	5,2	4,1	3,5
Lauksaimniecība, mežsaimniecība	-1,1	-0,9	-0,7	3,1
Apstrādes rūpniecība	11,7	9,4	0,0	3,8
Pārējā rūpniecība	-1,3	-2,6	-3,3	-1,3
Būvniecība	11,0	14,5	7,4	6,2
Tirdzniecība, izmitināšana	9,4	7,4	4,4	3,8
Transports un uzglabāšana	8,1	3,6	1,3	2,9
Citi komercpakalpojumi	2,7	4,3	7,0	4,2
Sabiedriskie pakalpojumi	0,6	-0,6	5,3	2,3

p – Ekonomikas ministrijas prognoze

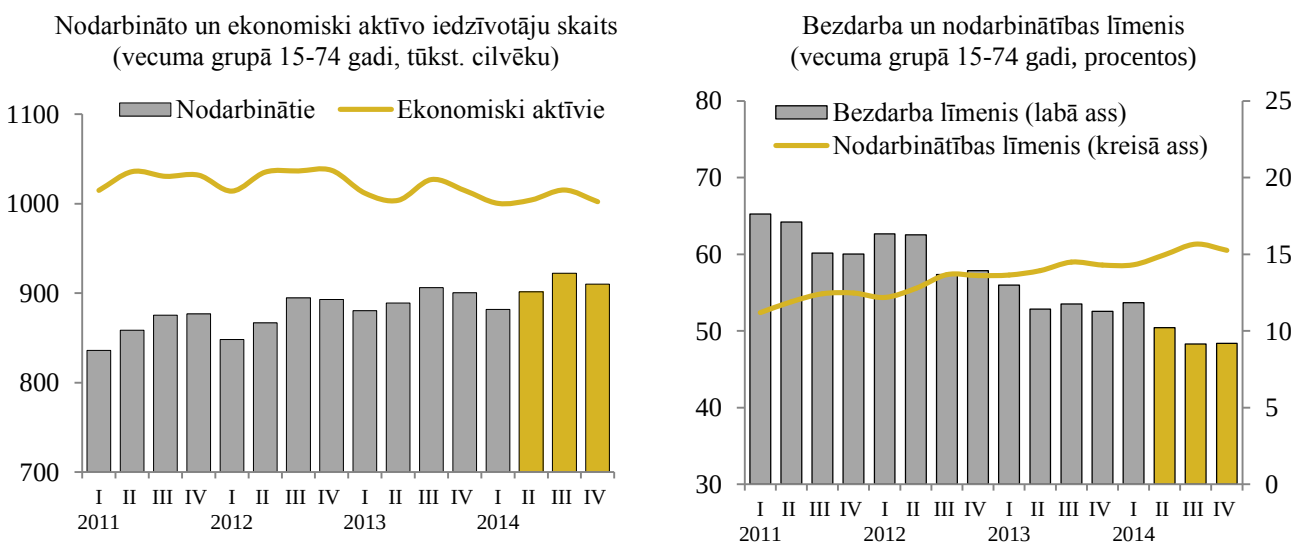
Preču un pakalpojumu importa apjomu pieaugumu no vienas puses veicinās privātā patēriņa palielinājums, bet no otras puses ierobežos mērenais investīciju pieaugums. Tā kā importa dinamika būs nedaudz lēnāka nekā eksporta pieaugums, tad 2014.gadā turpinās uzlaboties eksporta-importa bilance, kas kopumā šogad varētu sasniegt 1,2% no IKP.

Darba tirgus

Situācija darba tirgū 2014.gadā turpinās uzlaboties – pieaugs nodarbinātība un palielināsies darba samaksa. Vienlaikus, līdz ar izaugsmes tempu palēnināšanos, uzlabojumi darba tirgū kļūs mērenāki.

Sagaidāms, ka 2014.gadā nodarbināto skaits varētu palielināties par aptuveni 1,1% jeb vidēji 10 tūkst., salīdzinot ar 2013.gadu. Vienlaikus nodarbinātības līmenis nedaudz pārsniegs 60% (vecuma grupā 15-74 gadi). Kopumā 2014.gadā nodarbināto skaits palielināsies līdz vidēji 904 tūkstošiem.

8.1.attēls. Darba tirgus attīstības tendences

*līdz 2014.gada 1.ceturksnim atspoguļoti faktiskie dati

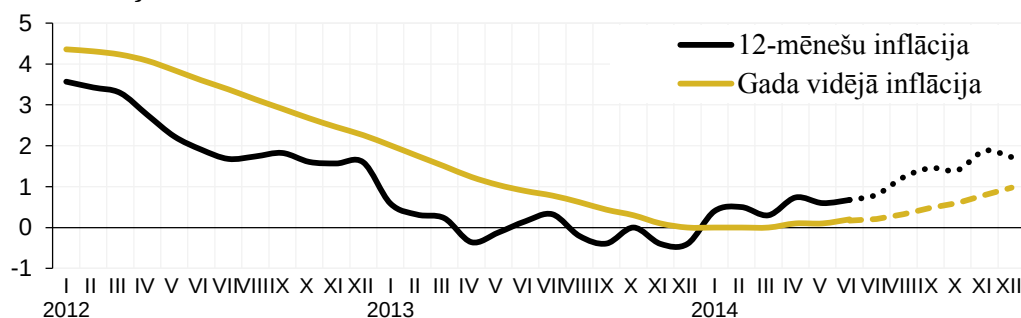
Nozīmīgākais nodarbinātības pieaugums 2014.gadā sagaidāms galvenokārt uz iekšzemes pieprasījumu vērstajās nozarēs – komercpakalpojumu sektorā, būvniecībā un tirdzniecībā. Minētās nozares nodrošinās vairāk nekā 2/3 no jauno darbavieta pieauguma. Nodarbinātības pieaugums saglabāsies arī apstrādes rūpniecībā, tomēr tas būs lēnāks nekā 2013.gadā, ko galvenokārt ietekmēs nenoteiktība saistībā ar situācijas attīstību atsevišķos Latvijas eksporta tirgos.

Turpinās samazināties arī bezdarbs. Līdz 2014.gada beigām vidējais bezdarba līmenis varētu samazināties līdz 9,2%, bet gada vidējais rādītājs varētu būt 10,1% jeb par 1,8 procentpunktiem mazāks nekā 2013.gadā (11,9%).

Cenas

Saglabājoties līdzšinējai cenu dinamikai, kopumā 2014.gadā sagaidāma mērena inflācija, tomēr Ekonomikas ministrija prognozē, ka 2014.gada vidējais patēriņa cenu līmenis būs augstāks nekā 2013.gadā. To ietekmēs gan pieprasījuma, gan piedāvājuma puses faktori. Uzlabojoties situācijai darba tirgū, pieaugs privātais patēriņš. Spiedienu uz patēriņa cenām radīs arī šī gada otrajā pusē plānotais tarifu kāpums ar mājokļa uzturēšanu saistītiem pakalpojumiem (ūdens piegāde).

8.2.attēls. Patēriņa cenu tendences

Kopumā 2014.gadā sagaidāma mērena inflācija un gada vidējā inflācija var būt ap 1% pie nosacījuma, ja pasaules pārtikas un naftas produktu cenas saglabās pašreizējo tendenci un nav sagaidāms to straujš pieaugums.

Ekonomikas ministrs

V.Dombrovskis

Vīza: Valsts sekretārs

M.Lazdovskis

14.07.2014. 11:39

10487

Jānis Salmiņš

Janis.Salmins@em.gov.lv, 67013112